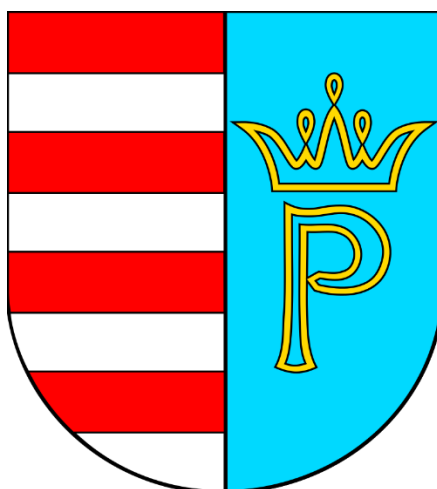

*Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego
w powiecie przysuskim
za 2025 r.*

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Przysucha, Marzec 2026 r.

Szanowni Państwo,

Realizując ustawowy obowiązek mam przyjemność przekazać Państwu Informację o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu przysuskiego przedstawiając aktualną sytuację sanitarno-epidemiologiczną na tle wyników pracy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Przysusze.

Szeroki zakres działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej, nieustanna praca i nadzór wykwalifikowanej kadry Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej ma na celu zapewnienie możliwie najwyższego bezpieczeństwa i ochrony zdrowia mieszkańców powiatu przysuskiego, poprawy warunków życia, nauczania, wychowania i pracy, a także poprawy jakości życia poprzez działanie edukacyjne, promocyjne i profilaktyczne.

Niniejszy raport stanowi ocenę powiatu przysuskiego pod kątem: sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych, bezpieczeństwa żywności, bezpieczeństwa zdrowotnego wody do spożycia i w kąpieliskach, warunków higienicznych: w zakładach pracy, placówkach oświatowo-wychowawczych i miejscach wypoczynku oraz stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem placówek medycznych. Poza działalnością kontrolną prowadzona była działalność z zakresu promocji zdrowia mająca na celu kształtowanie wśród mieszkańców powiatu odpowiednich postaw i zachowań prozdrowotnych.

Poniższe opracowanie obejmuje swoim zakresem ocenę bezpieczeństwa sanitarnego oraz jest podsumowaniem obowiązków i zadań wykonywanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Przysusze w ubiegłym roku, podejmowanych w celu ochrony zdrowia.

Informacje jakie zostały zawarte w niniejszym opracowaniu wskazują, że stan sanitarno -epidemiologiczny w naszym regionie ulega utrzymaniu się na dobrym, stabilnym poziomie.

W dalszym ciągu na bieżąco monitorujemy i egzekwujemy od osób odpowiedzialnych przestrzeganie przepisów prawa i norm z zakresu szeroko rozumianego zdrowia publicznego.

Wyrażam przekonanie, że informacje zebrane w niniejszej publikacji przyczynią się do lepszego poznania zadań jakie na rzecz zdrowia publicznego wykonuje Państwowa Inspekcja Sanitarna oraz będą podstawą do wyciągnięcia wniosków i podejmowania działań, które pozwolą na dalszą poprawę stanu zdrowia publicznego w naszym rejonie.

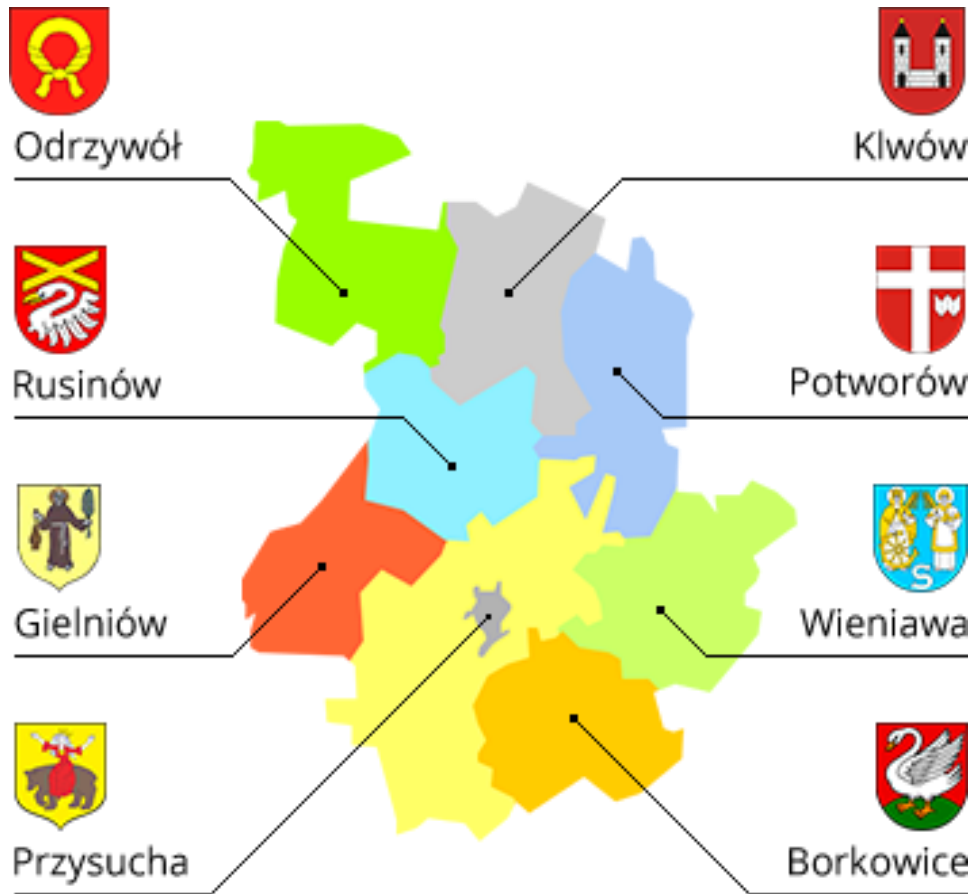
Ocenę stanu sanitarno-higienicznego i sytuacji epidemiologicznej powiatu przysuskiego jak również inne interesujące informacje o działalności Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Przysusze, znajdą Państwo [naszej strony internetowej](#). Dodatkowo zachęcam do śledzenia naszych mediów społecznościowych [PSSE Przysucha](#), gdzie publikowane są informacje w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia.

Z wyrazami szacunku

Magdalena Kołodziejska
Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Przysusze

1. Wstęp

Niniejsza ocena zawiera najważniejsze informacje dotyczące stanu sanitarnego powiatu przysuskiego, obejmującego 8 gmin:

Źródło: <http://www.przysucha.pl/>

W 2025 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Przysusze realizował swoje zadania ujęte w „Planie zasadniczych zadań Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Przysusze na 2025 r.”, na który składały się: przedsięwzięcia, wizytacje i kontrole. Plan został opracowany w oparciu o wytyczne Głównego Inspektora Sanitarnego, Mazowieckiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz wyniki prowadzonego nadzoru z lat poprzednich.

W związku z powyższym w 2025 r. podobnie jak w latach poprzednich nadzorowano i monitorowano:

- jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz na basenie,
- bezpieczeństwo żywności, żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością,
- środowisko pracy, w którym występują czynniki szkodliwe i/lub uciążliwe dla zdrowia,
- wprowadzanie do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin, w tym produktów biobójczych oraz ich stosowanie,
- wprowadzanie do obrotu kosmetyków,
- stan sanitarny obiektów żywnościowo-żywnieniowych, podmiotów leczniczych, placówek nauczania i wychowania, obiektów turystyczno-wypoczynkowych, obiektów użyteczności publicznej,

- realizację Programu Szczepień Ochronnych,
- dystrybucję szczepionek do przeprowadzenia obowiązkowych szczepień ochronnych z wykorzystaniem Elektronicznego Systemu Nadzoru nad Dystrybucją Szczepionek (ESNDS),
- postępowanie ze zwłokami i szczątkami ludzkimi,
- inicjowanie, organizowanie, koordynowanie i prowadzenie działalności oświatowo-zdrowotnej w celu kształtowania postaw i zachowań prozdrowotnych.

W ramach identyfikowania zagrożeń zdrowotnych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Przysusze jest włączony do centralnych systemów monitorowania sytuacji epidemiologicznej, które są realizowane poprzez prowadzenie:

- monitoringu jakości wody do spożycia;
- monitoringu jakości wody w kąpieliskach i pływalniach;
- Systemu Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej – SEPIS - jest to nowoczesne narzędzie informatyczne do obsługi procesów PIS. Początkowo służył pracownikom jako pomoc w zapobieganiu rozprzestrzeniania się epidemii COVID-19. Obecnie w Systemie pracują pracownicy Sekcji Higieny żywności i Żywnienia, którzy prowadzą w nim Rejestr Zakładów podlegających Urzędowej kontroli organów PIS oraz korzystają z niego podczas bieżących kontroli sanitarnych. Docelowo system ten będzie głównym narzędziem wykorzystywanym przez Inspekcję w każdym obszarze działalności. Innowacyjne działanie SEPIS doceniła Organizacja Narodów Zjednoczonych, przyznając Głównemu Inspektoratowi Sanitarnemu Nagrodę Sektora Publicznego (prestiżowa nagroda wyróżniająca innowacyjne reformy i projekty w administracji publicznej w całej Europie).

System SEPIS służy również do raportowania informacji o osobach uchylających się od szczepień ochronnych.

Od września 2025 r. uruchomiona została nowa usługa w ramach platformy e-sanepid dot. zgłaszania interwencji. Każdy może zgłosić interwencję dotyczącą produktu lub obiektu (niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny obiektu, jakość wody, żywnienie w szpitalach, restauracjach, przedszkolach itd., higieny procesów nauczania np. plany lekcji, ergonomia mebli szkolnych), warunków pracy w zakładach pracy oraz innych.

Aby zgłosić interwencję do Państwowej Inspekcji Sanitarnej wystarczy wejść na stronę internetową [Zgłoś interwencję](#), wybrać kategorię i uzupełnić wymagane informacje. Aby zgłosić interwencję nie trzeba być zalogowanym. Od momentu uruchomienia tej usługi do PSSE w Przysusze wpłynęło 2 interwencje (1 dot. przeterminowanych środków spożywczych w sklepie, 2 dot. przypisywania suplementom diety właściwości leczniczych).

- Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywnienia Zwierząt – RASFF; służy do wymiany informacji pomiędzy organami urzędowej kontroli w Europie będącymi członkami tego systemu. Do systemu wprowadzane są informacje o żywności, paszach i materiałach do kontaktu z żywnością, potencjalnie niebezpiecznych dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska i działaniach następczych w wyniku zidentyfikowania takich produktów.

Każdy członek sieci RASFF wyznacza jeden punkt kontaktowy, reprezentujący dany kraj lub organizację międzynarodową.

W sytuacji gdy wykryte zostaje zagrożenie związane z żywnością, paszą lub wyrobem/materiałem do kontaktu z żywnością, krajowy punkt kontaktowy danego członka sieci ma za zadanie przekazać bezzwłocznie do punktu kontaktowego Komisji Europejskiej tzw. powiadomienie, na specjalnie dla tego celu stworzonym formularzu powiadomienia, w elektronicznym systemie iRASFF.

Komisja Europejska udostępnia do wiadomości publicznej informacje dotyczące powiadomień alarmowych, powiadomień informacyjnych i powiadomień o odrzuceniu na granicy

przekazywanych w ramach systemu RASFF. Te informacje są publikowane w ogólnodostępnej bazie danych [RASFF Window](#)

- systemu informowania o produktach kosmetycznych i substancjach chemicznych – RAPEX;
- systemu monitorowania i ostrzegania o dopalaczach – SMIOD
- Elektronicznego Systemu Nadzoru nad Dystrybucją Szczepionek – ESNDS (e-szczepionki);
- Systemu Rejestracji Wywiadów Epidemiologicznych – SRWE;
- Rejestru Ognisk Epidemicznych – ROE;
- Systemu EZD RP – Elektroniczne Zarządzanie Dokumentacją – system wspiera cyfrową transformację administracji. Od grudnia 2024r. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Przysusze rozpoczęła korzystanie z systemu do obsługi spraw związanych ze swoją działalnością, natomiast od czerwca 2025 wszystkie sprawy oddziału nadzoru prowadzone są elektronicznie z wykorzystaniem Systemu EZD RP.

Dane liczbowe 2025r. w porównaniu do roku 2024r. :

Pod nadzorem sanitarnym w 2025 roku znajdowało się 2076 obiektów, w których przeprowadzono 2283 kontrole sanitarne/wizytacje.

W 2025r. przeprowadzono 2283 kontroli/wizytacji, w tym 1361 wywiadów. (W 2024 r. przeprowadzono 1970 kontroli, w tym 922 wywiady).

Wydano 285 decyzji administracyjnych, (w 2024r. 381) w tym:

- 138 decyzji merytorycznych (nakazowych, zmieniających, o wykreśleniu z rejestru, zatwierdzających) (w 2024 193 decyzje),
- 147 decyzji finansowych na kwotę 40 857 zł. (w 2024 r. 188 decyzji na kwotę 41 741 zł).
Nałożono 18 mandatów karnych na kwotę 5750 zł, (W 2024 r. 25 mandatów na kwotę 7 900 zł).

Pobrano 690 próbki, (w 2024 r. 693 próbki), w tym:

- 237 w zakresie urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością (w 2024 r. 193 próbki);
- 453 w ramach monitoringu jakości wody (w 2024 r. 500 próbek), w tym:
  - 393 próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,
  - 48 próbek wody ciepłej użytkowej w kierunku badania na obecność bakterii Legionella,
  - 3 próbki wody z miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli,
  - 9 próbek wody z pływalni krytej.

Przyjmowano próbki na wykonywanie badań w kierunku Shigelli i Salmonelli do celów sanitarno-epidemiologicznych (od 265 potencjalnych pracowników).

Zakwestionowano 3 próbki środków spożywczych: 2 w kierunku pestycydów (papryka) oraz 1 w kierunku żywności wzbogaconej (płatki zbożowe) oraz 40 próbek wody z uwagi na przekroczenia parametrów fizykochemicznych lub mikrobiologicznych.

Wydano 38 opinii sanitarnych (w 2024r. 47), 6 upomnień (w 2024 18), 2 tytuły wykonawcze (w 2024 r. 4), 3 postanowienia (w 2024 r. 10).

Na polecenie Głównego Inspektora Sanitarnego pracownicy PSSE w Przysusze od 1 kwietnia do 30 czerwca 2025r. przeprowadzili „Spis powszechny kart szczepień”. Była to kontrola danych dotyczących szczepień, której głównym celem było dokładne określenie liczby dzieci, które otrzymały wszystkie

obowiązkowe szczepienia. Kontrolą objęto ok. 5500 kart szczepień w przychodniach na terenie powiatu przysuskiego, a jej wyniki mają pomóc w ocenie sytuacji w systemie szczepień i planowaniu dalszych działań.

Od października do końca grudnia trwała realizacja drugiego celu kontroli kart szczepień, które obejmowały weryfikację kart uodpornienia dzieci, które nie zostały zaszczepione według PSO. Weryfikacja wykazała, że część dzieci uzupełniła brakujące szczepienia, część została zgłoszona do systemu SEPIS na zakończenie czwartego kwartału 2025r.

W 2025r. Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej były pośrednikami w dystrybucji szczepionek p/ COVID-19.

Podmioty wykonujące szczepienia przeciw COVID-19 składają zapotrzebowanie na szczepionki do Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych (RARS) przez portal <https://pue.rars.gov.pl/login>, następnie odbierają je z właściwej terenowo PSSE.

Nie ma możliwości składania zamówienia na szczepionki przeciwko COVID-19 bezpośrednio w PSSE. W odniesieniu do szczepionki przeciw COVID-19 nie obowiązują formularze dostępne na stronach Stacji. Zamówienia są składane do RARS w danym tygodniu do czwartku do godz. 12.00. Szczepionki są przechowywane w stanie zamrożenia przez RARS, następnie po otrzymaniu zamówienia są rozmrażane i przekazywane do dystrybucji w warunkach zimnego łańcucha kaskadowo przez Centralną Bazę Rezerw, WSSE oraz PSSE.

Analogicznie jak w przypadku innych szczepionek kupowanych przez Ministra Zdrowia, również szczepionki przeciw COVID-19 były odbierane przez punkty szczepień transportem własnym z zachowaniem warunków zimnego łańcucha. Odbiór szczepionek z PSSE był potwierdzany podpisem przez przedstawiciela punktu szczepień na dokumencie „Wydanie zewnętrzne”, który wskazuje rodzaj, liczbę wydanych szczepionek przeciw COVID-19. Przedstawiciela punktu szczepień otrzymuje kopie dokumentu „Wydanie zewnętrzne”.

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Zdrowia kontynuowano powszechny program szczepień przeciw HPV obejmujący dzieci po ukończeniu 9. roku życia do ukończenia 14. roku życia. Szczepienia realizowane są w dwóch wariantach, indywidualnym, na bieżąco w placówkach POZ oraz akcyjnie w szkołach. Łącznie wydano 125 dawek szczepionki przeciw HPV. Zdecydowanie większą popularnością wśród rodziców i lekarzy cieszyła się 9-walentna szczepionka Gardasil-9, której zapotrzebowano 119 dawek, w porównaniu do 2-walentnej szczepionki Cervarix, której wydano 6 dawek.

W powiecie przysuskim w 2025r., w porównaniu z rokiem 2024r., widoczny jest niewielki wzrost zarejestrowanych przypadków chorób zakaźnych.

W 2025 r. na choroby zakaźne zachorowało 1 689 osób, w tym 1045 osoby zachorowały na grypę, 251 na Covid-19 oraz 393 osoby zachorowały na inne choroby. Zgłoszeń było o 213 więcej niż w całym 2024 r. (1476 zgłoszeń).

Obserwujemy znaczny wzrost zachorowań na grypę oraz wirus RSV. Wzrost zachorowań wystąpił również na Salmonellę. Nastąpił spadek zachorowalności na choroby wieku dziecięcego, przede wszystkim na ospę wietrzną, krztusiec oraz płonicę.

Zarejestrowane w roku 2025 i 2024 choroby zakaźne nie stanowiły zagrożenia epidemiologicznego.

Zwiększa się liczba osób uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych. Na koniec 2025r. zarejestrowano w systemie SEPIS (raporty przekazywane przez podmioty lecznicze) łącznie 155 rodziców (matek i ojców) uchylających się od obowiązku szczepień i 111 niezaszczepionych dzieci.

W 2025 roku pod nadzorem PSSE w Przysusze znajdowało się 1208 obiektów żywności, żywienia, miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz obrotu produktami kosmetycznymi. Zatwierdzono ogółem 28 zakłady.

W roku 2025 r. podobnie jaki w roku 2024 nie odnotowano przypadków podejrzenia ogniska zbiorowego zatrucia pokarmowego.

W 2025 r. w ramach monitoringu jakości wody do spożycia przez ludzi wydano 2 decyzje stwierdzające brak przydatności wody do spożycia przez ludzi oraz 17 decyzji o warunkowej przydatności wody do spożycia przez ludzi.

Właściciele/zarządcy wodociągów przeprowadzali działania naprawcze (m.in. dezynfekcję i płukanie sieci wodociągowej, wymianę i płukanie złóż filtracyjnych, modernizację stacji uzdatniania wody), które wyeliminowały zaistniałe nieprawidłowości. W 2 wodociągach publicznych (Borkowice, Potworów) trwają prace zmierzające do poprawy jakości wody pod względem chemicznym (manganu).

W dalszym ciągu najliczniejszą grupą pracującą w warunkach przekroczeń norm higienicznych NDS/NDN stanowią osoby ekspozowane na hałas. W związku z powyższym, pracownicy Sekcji Higieny Pracy, podczas rutynowych kontroli szczególną uwagę zwracali na stosowanie rozwiązań organizacyjnych i przestrzeganie stosowania ochron słuchu celem ograniczenia narażenia na hałas.

W ramach nadzoru nad higieną procesu nauczania i wychowania w 2025 r. oceniono rozkłady zajęć lekcyjnych w 5 szkołach podstawowych w 40 oddziałach i w 3 zespołach szkół w 42 oddziałach – nieprawidłowości nie stwierdzono.

Nadal aktualny jest problem wyposażenia szkół w ergonomiczne meble edukacyjne posiadające stosowne certyfikaty i atesty zgodności.

W 2025 r. oceniono dostosowanie mebli edukacyjnych do zasad ergonomii w 5 szkołach w 20 oddziałach (zmierzone 253 stanowiska oraz 253 wysokości podkolanowej uczniów). Przeprowadzone pomiary pokazały, że 47% przebadanych uczniów korzystało z mebli szkolnych niedostosowanych do swojej wysokości podkolanowej, co może w przyszłości negatywnie wpłynąć na ich postawę ciała.

W związku z powyższym PPIS w Przysusze wystosował wystąpienia pokontrolne, w których zobowiązał Dyrektorów placówek oświatowych celem zapewnienia uczniom stanowisk pracy zgodnych z zasadami ergonomii.

Podczas ferii zimowych 2025r. na terenie powiatu przysuskiego zorganizowano wypoczynek dla 85 dzieci i młodzieży w formie dwóch obozów.

Podczas wakacji 2025r. na terenie powiatu przysuskiego zorganizowano wypoczynek dla 1040 dzieci i młodzieży w formie obozów sportowych oraz obozów harcerskich.

1 obóz harcerski został ewakuowany ze względu na złe warunki pogodowe. Po poprawie warunków pogodowych organizator podjął decyzję o powrocie uczestników na miejsce obozu.

Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Przysusze podejmuje szereg działań na rzecz zdrowia i jakości życia mieszkańców naszego powiatu. Główne kierunki działań w zakresie promocji zdrowia w roku 2025 wynikały z założeń Narodowego Programu Zdrowia, Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, kierunków określonych przez Głównego Inspektora Sanitarnego, wytycznych Światowej Organizacji Zdrowia oraz aktualnej sytuacji epidemiologicznej i bieżących potrzeb społeczności lokalnej.

Z roku na rok zauważalne jest podnoszenie standardów w zakresie wykonawstwa, stosowanych materiałów budowlanych, wykończeniowych, wyposażenia technologicznego obiektów budowlanych. W 2025r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Przysusze uczestniczył w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych takich jak: Budynek Sądu i Prokuratury w Przysusze, budynek

zakładu produkcji suplementów diety w Stanisławowie gm. Odrzywół, budynek zakładu przetwórstwa produktów pochodzenia zwierzęcego w Wydrzynie, stacji uzdatniania wody w Rozwadach gm. Gielniów, budynku usługowo-handlowego MRÓWKA w Potworowie, sieci wodociągowych, dróg publicznych, zbiornika wodnego Wysokin i innych.

Wśród wpływających wniosków dot. uzgodnienia dokumentacji projektowej oraz wydania innych opinii sanitarnych przeważa tematyka: sieci wodociągowych poprawiających dostęp do wody oraz zwiększających jej jakość, budowa instalacji kanalizacyjnych zwiększających poprawę gospodarki ściekowej oraz odnawialnych źródeł energii, w tym budowy elektrowni fotowoltaicznych, rozbudowy dróg istniejących. Realizacja tych inwestycji poprawia warunki infrastrukturalne mieszkańcom.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Przysusze podejmuje szereg działań na rzecz promocji zdrowia i jakości życia mieszkańców naszego powiatu. Główne kierunki działań w zakresie promocji zdrowia w roku 2025 wynikały z założeń Narodowego Programu Zdrowia, Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, kierunków określonych przez Głównego Inspektora Sanitarnego, wytycznych Światowej Organizacji Zdrowia oraz aktualnej sytuacji epidemiologicznej i bieżących potrzeb społeczności lokalnej.

W ramach promocji zdrowia zorganizowano:

1. Dni Otwarte w PSSE w Przysusze (07.04.2025 r.) – oferowaliśmy:

- film edukacyjny „Jak dbać o higienę”,
- eksperyment edukacyjny obrazujący konieczność stosowania mydła podczas higieny rąk,
- wykłady nt. zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- prelekcja nt. „Bezpieczeństwa zdrowotnego żywności”,
- omówienie liczby zachorowań i zapadalność na wybrane choroby zakaźne w powiecie przysuskim w roku 2024 w porównaniu z rokiem 2023,
- spacer po siedzibie PSSE w Przysusze,
- omówienie etykiety produktów kosmetycznych,
- prezentacja nt. „Warunków sanitarno-higienicznych w zakładach fryzjerskich”,
- warsztaty profilaktyczne z alkohogłami i narkogłami,
- omówienie techniki samobadania piersi,
- stoisko edukacyjno-informacyjne.

2. 32 Festiwal Piosenki o Zdrowiu (07.05.2025r.) – etap powiatowy, który miał na celu:

- zainteresowanie dzieci, młodzież i ich opiekunów szeroko pojętą tematyką zdrowia,
- zainspirowanie uczestników do poszukiwania treści prozdrowotnych i nowych form wyrazu,
- zaktywizowanie środowisk szkolnych w zakresie działań prozdrowotnych.

Laureatami 32 Festiwalu Piosenki o Zdrowiu w 1 kategorii wiekowej (przedszkola) zostały dzieci z Przedszkola św. Rodziny w Przysusze.

Laureatami 2 kategorii wiekowej (szkoły podstawowe kl. I-V) zostali uczniowie Publicznej Szkoły Podstawowej w Bielinach.

W 3 kategorii wiekowej (szkoły podstawowe kl. VI-VIII) wygrali uczniowie Publicznej Szkoły Podstawowej Nr 1 w Przysusze.

Zwycięzcy etapu powiatowego 2 i 3 kategorii wiekowej reprezentowali nas podczas **Finału Wojewódzkiego Festiwalu Piosenki o Zdrowiu**. Finał odbył się **05.06.2025r.** w Centrum Kultury i Sztuki w Siedlcach. Organizatorem Finału Wojewódzkiego Festiwalu Piosenki o Zdrowiu był Mazowiecki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny oraz Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Siedlcach.

Wydarzenie zostało objęte honorowym patronatem Wojewody Mazowieckiego Mariusza Frankowskiego oraz Marszałka Województwa Mazowieckiego Adama Struzika.

Laureatami XXXII Festiwalu Piosenki o Zdrowiu 2025 – etap wojewódzki zostali:

Kategoria szkoły podstawowe klasy I-V

I miejsce: SP nr 2 im. Marii Konopnickiej w Sochaczewie

II miejsce: Szkoła Podstawowa im. Pomnik Wdzięczności w Zakroczymiu /powiat nowodworski/

III miejsce: Szkoła Podstawowa w Sewerynowie /powiat węgrowski/

wyróżnienie PPIS w Siedlcach: Szkoła Podstawowa nr 2 im. Jana Kochanowskiego w Makowie Mazowieckim /powiat makowski/

wyróżnienie Mazowieckiego Kuratora Oświaty: Zespół Szkół nr 1 im. Szarych Szeregów w Łaskarzewie /powiat garwoliński/

Kategoria szkoły podstawowe klasy VI-VIII

I miejsce: Szkoła Podstawowa nr 2 im. Henryka Sienkiewicza w Przasnyszu /powiat przasnyski/

II miejsce: Szkoła Podstawowa nr 11 im. Jana Pawła II w Siedlcach

III miejsce: Szkoła Podstawowa im. Jana Adama Maklakiewicza w Mszczonowie /powiat żyrardowski/

wyróżnienie PPIS w Siedlcach: Publiczna Szkoła Podstawowa w Miastkowie Kościelnym /powiat garwoliński/

wyróżnienie Mazowieckiego Kuratora Oświaty: Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi w Warce /powiat grójecki/.

3. Konkurs „Trzymaj Formę!” – konkurs wiedzy o zdrowym stylu życia organizowany przez Główny Inspektorat Sanitarny, Polską Federację Producentów Żywności Związek Pracodawców oraz Wojewódzkie Stacje Sanitarno-Epidemiologiczne. W 2025 r. uczniowie z PSP w Skrzyńsku oraz PSP w Potworowie wygrali etap szkolny konkursu i w siedzibie PSSE w Przysusze przystąpili do etapu powiatowego – na tym etapie zakończyli swoje zmagania.

4. I Powiatowy Konkurs Wiedzy o HIV/AIDS – konkurs skierowany był do uczniów szkół ponadpodstawowych oraz wychowanków MOW. Głównym celem wydarzenia było promowanie zdrowego stylu życia wolnego od ryzykownych zachowań oraz szerzenie wśród młodzieży wiedzy z zakresu profilaktyki HIV i AIDS. Patronat honorowy nad konkursem objęli: Marszałek Województwa Mazowieckiego oraz Starosta Przysuski.

Konkurs składał się z 2 etapów:

- I etap – napisanie testu wiedzy – 1 grudnia 2025

- II etap – rozstrzygnięcie konkursu – 12 grudnia 2025.

Do zmagania konkursowych zgłosiło się 42 uczestników. Komisja konkursowa wyłoniła 3 laureatów oraz przyznała 2 wyróżnienia.

Działalność kontrolno-represyjną Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Przysusze przedstawia tabela poniżej:

	Komórki organizacyjne stacji sanitarno-epidemiologicznych	Liczba pobranych próbek	Liczba kontroli (wizytacji)	Liczba decyzji		Liczba postanowień	Liczba tytułów wykonawczych	Liczba nałożonych mandatów	Kwota nałożonych mandatów
				merytoryczne	płatnicze				
1	Ogółem	550	2 283	138	117	3	2	18	5 750,00
2	Higiena komunalna	313	202	45	10	3	0	1	200,00
3	Higiena żywności, żywienia	237	337	69	69	0	1	17	5 550,00
4	Higiena pracy	0	129	17	11	0	1	0	0,00
5	Higiena dzieci i młodzieży	0	96	3	2	0	0	0	0,00
6	Epidemiologia	0	1 443	4	0	0	0	0	0,00
7	Zapobiegawczy nadzór sanitarny	0	17	0	25	0	0	0	0,00
8	Oświata Zdrowotna i Promocja Zdrowia	0	59	0	0	0	0	0	0,00

2. OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ W POWIECIE PRZYSUSKIM

Liczba obiektów znajdujących się w 2025 r. w ewidencji Sekcji Epidemiologii - 47, w tym:

- 2 szpitale
- 1 ZOL w strukturach szpitala
- 6 niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej
- 8 publicznych zakładów opieki zdrowotnej
- 5 gabinetów indywidualnej i grupowej praktyki lekarskiej o profilu niezabiegowym
- 17 gabinetów indywidualnej i grupowej praktyki lekarskiej: o profilu zabiegowym (w tym gabinety stomatologiczne)
- 8 innych podmiotów.

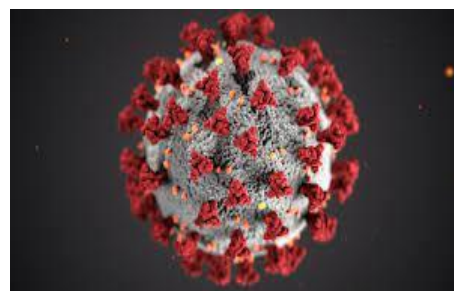

Liczba kontroli ogółem: 1443

- 39 kontrole dotyczyły higieny leczenia
- 37 kontroli z zakresu szczepień ochronnych
- 1367 to nadzór nad chorobami zakaźnymi

2.1. Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych

Analiza sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych jest ważnym źródłem informacji na temat stanu zdrowia społeczeństwa. Nadzór epidemiologiczny, czyli systematyczne, wieloletnie gromadzenie danych statystycznych, daje możliwość obserwowania zmian w zachorowalności, trendów i tendencji oraz cykliczności występowania pewnych chorób, czy wreszcie skuteczności podejmowanych działań zapobiegawczych, w tym przede wszystkim szczepień ochronnych. Ocenę sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych w powiecie przysuskim opracowano, w oparciu o dane zgłoszonych przypadków zachorowań i zakażeń do Powiatowej Stacji Sanitarnej - Epidemiologicznej w Przysusze.

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych na terenie działalności PPIS w Przysusze od wielu lat jest stabilna i nie budzi niepokoju. Zarejestrowane w roku 2025 zachorowania na niektóre choroby zakaźne, analogicznie jak w latach ubiegłych, miały charakter sezonowy lub były kontynuacją trendów wieloletnich obserwowanych wcześniej. Sytuację epidemiologiczną chorób wieku dziecięcego na terenie powiatu w 2025r. należy uznać za zadowalającą.

W powiecie przysuskim w 2025 r., w porównaniu z rokiem 2024r., nastąpił niewielki wzrost zarejestrowanych przez Powiatową Stację Sanitarnej-Epidemiologiczną w Przysusze przypadków chorób zakaźnych.

Nie odnotowano zachorowań na wściekliznę, zwiększyła się minimalnie liczba styczeńców/pokąsanych przez zwierzęta, tj. narażenia na wściekliznę i potrzeby szczepień narażonych osób przeciwko tej śmiertelnej chorobie.

Po trzech latach epidemii liczba zgłoszonych przypadków zakażeń SARS-CoV-2 (COVID-19) utrzymuje się na stałym poziomie.

Wzrost liczby zachorowań i zapadalności dotyczył: chorób przenoszonych drogą kropelkową - ospy wietrznej, grypy oraz wirus RSV. Odnotowano wyraźny wzrost w 2025 r. zachorowań na salmonellozę.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Przysusze w sposób ciągły monitorowała zgłoszenia zakażeń oraz podejrzeń i zachorowań na choroby zakaźne.

W przypadkach wymagających wdrożenia działań mających na celu zapobieganie rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej lub obowiązku monitorowania jej przebiegu, przeprowadzono wywiady epidemiologiczne.

Analizując współczynnik zapadalności i liczbę przypadków zachorowań w latach 2024- 2025 odnotowano niewielki spadek zachorowań na krztusiec w roku 2025. Wzrost zakażeń pałeczką krztuśca w ostatnich dwóch latach odnotowano także na terenie całego kraju. Spowodowane to mogło być przez cykliczność występowania epidemicznych zachorowań na krztusiec, występujących co 3 – 5 lat.

W 2025 roku w wielu poradniach podstawowej opieki zdrowotnej wykonując testy antygenowe COMBO wdrożono szybką diagnostykę trzech chorób zakaźnych: grypy, COVID-19 i zakażenia wirusem RSV (syncytialnym wirusem oddechowym). Wynikiem zastosowania testów był znaczny wzrost zachorowań RSV i grypy potwierdzonej antygenowo.

Sytuacja epidemiologiczna pozostałych chorób zakaźnych od wielu lat utrzymuje się na podobnym poziomie i nie budzi niepokoju. Zarejestrowane w roku 2025 zachorowania na niektóre choroby zakaźne, analogicznie jak w latach ubiegłych, miały charakter sezonowy lub były kontynuacją trendów wieloletnich obserwowanych wcześniej. Pojedyncze zachorowania na choroby zakaźne zagrażające życiu nie były niebezpieczne dla ogółu mieszkańców naszego powiatu.

2.1.1. Choroby zakaźne objęte przez Światową Organizację Zdrowia programami eradykacji i eliminacji.

Polska uczestniczy w koordynowanych przez Światową Organizację Zdrowia (WHO) globalnych programach eliminacji odry i różyczki oraz eradykacji poliomyelitis. Są to choroby zakaźne występujące wyłącznie u człowieka, przeciwko którym dostępne są szczepionki o wysokim stopniu skuteczności. Dzięki temu możliwa jest eliminacja ww. chorób na danym obszarze (brak zakażeń rodzimych, możliwe tzw. zawleczenia z zagranicy), a docelowo ich eradykacja, tzn. całkowite wyeliminowanie na świecie.

Odra i różyczka

W 2025 r. na terenie powiatu przysuskiego nie zarejestrowano przypadków zachorowań na odrę i różyczkę. Do podmiotów leczniczych na nadzorowanym terenie przesyłane są pisma informacyjne, przekazywane z WSSE w Warszawie dotyczące zmniejszenia ryzyka transmisji chorób i ich ciężkiego przebiegu, jak również o konieczności potwierdzenia w Narodowym Instytucie Zdrowia Publicznego PZH-BIP każdego przypadku odry.

Poliomyelitis i ostre porażenia wiotkie

Polska od 2002 r. należy do regionu oficjalnie wolnego od poliomyelitis. Jednak ze względu na aktualną sytuację epidemiologiczną występowanie OPW na świecie prowadzenie nadzoru nad ostrymi porażeniami wiotkimi stało się priorytetowe. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Przysusze przesyłał do dyrektorów/kierowników podmiotów leczniczych pisma przypominające o obowiązku zgłaszania przypadku wystąpienia wszystkich zachorowań przebiegających z wiotkimi porażeniami jakichkolwiek grup mięśniowych z wyłączeniem izolowanego porażenia nerwu twarzonego u dzieci do 15 r.ż.

2.1.2. Zakażenia i choroby przenoszone drogą pokarmową.

W powiecie przysuskim w 2025 r. zarejestrowano pojedyncze zachorowania na choroby przenoszone drogą pokarmową: 8 przypadków zachorowań na salmonellozę wszystkie przypadki hospitalizowane (analogicznie w 2024 r. nie odnotowano żadnego przypadku) i 2 przypadki inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Campylobacter*.

Zachorowania występują na całym świecie. W Polsce, zakażenie wywołane odzwierzęcymi pałeczkami jelitowymi *Salmonella*, jest nadal jedną z najczęstszych przyczyn bakteryjnych zatruc pokarmowych. Zakażeniom sprzyja nieodpowiednia obróbka termiczna żywności (niewłaściwa temperatura, zbyt krótki czas obróbki), brak dbałości o higienę przygotowywania potraw, niewłaściwe warunki przechowywania żywności, w tym nieprzestrzeganie warunków chłodzenia. Z przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych wynika, że najprawdopodobniej przyczyną choroby mogło być spożycie zakażonej żywności. Mimo, iż od lat obserwuje się poprawę w zakresie higieny żywności (przygotowywanie, transport, składowanie oraz przyrządzanie i spożywanie potraw), co ma wpływ na zapadalność na choroby szerzące się drogą pokarmową, nadal zachorowania na zatrucia pokarmowe wymagają czujności oraz działań mających na celu podniesienie standardów sanitarnych.

Rejestrowane w 2025 r. wirusowe choroby przenoszone drogą pokarmową to m.in. zakażenia wywołane przez norowirusy i rotawirusy.

W 2025 r. zaobserwowano spadek liczby zgłoszonych (14 przypadków) zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe (ogółem) w porównaniu z rokiem ubiegłym (w 2024 r. – 20). Jedną z przyczyn wirusowych zakażeń jelitowych są rotawirusy, które charakteryzują się wysoką zaraźliwością. Nasilenie liczby zakażeń ma charakter sezonowy. W naszym klimacie najczęściej infekcji rotawirusowych występuje zimą i wczesną wiosną. Rotawirusy przenoszą się głównie drogą pokarmową np. po nieumyciu rąk po wyjściu z toalety, kropelkową – po kontakcie z wydzielinami z dróg oddechowych, przez bezpośredni kontakt z osobą chorą, po kontakcie z powierzchniami na których występuje wirus – na powierzchniach suchych może się utrzymywać nawet przez kilka tygodni. Po wnikięciu do organizmu wirus namnaża się i uszkadza nabłonek jelita cienkiego, co skutkuje wystąpieniem ostrej biegunki u osoby zakażonej.

W 2025 r. na terenie działalności PPIS w Przysusze nie zarejestrowano ognisk epidemicznych.

2.1.3. Wybrane choroby, którym można zapobiegać drogą szczepień.

Krztusiec

Krztusiec jest ostrą chorobą dróg oddechowych, wywołaną przez bakterie *Bordetella pertussis*. Jedynym źródłem zakażenia jest chory człowiek, a do zakażenia dochodzi drogą powietrzno-kropelkową. Charakterystycznym objawem choroby jest długotrwanie utrzymujący się napadowy kaszel z wydzieleniem lepkiej płwociny. Krztusiec jest najbardziej niebezpieczny dla nieodpornionych niemowląt i małych dzieci. U dzieci poniżej 6 miesiąca życia zamiast napadowego kaszlu może wystąpić bezdech, utrata przytomności z powodu braku tlenu, a bez podjęcia skutecznego leczenia może nastąpić zgon, dlatego tak ważne jest szczepienie kobiet w ciąży, osób z ich otoczenia oraz pracowników oddziałów pediatrycznych.

W 2025 r. w powiecie przysuskim zarejestrowano 3 przypadki zachorowań na krztusiec (zapadalność 7,8/100 tys.), w tym wszystkie potwierdzono laboratoryjnie.

W stosunku do 2024 r., w którym odnotowano 7 zachorowań, nastąpił niewielki spadek liczby zachorowań.

Błonica, tężec

Błonica jest chorobą, która dzięki szczepieniom w powiecie przysuskim od wielu lat nie występuje, nie odnotowano zachorowań w 2025 i 2024 r.

Grypa

W 2025 roku zgłoszono do Państwowego Powiatowego Inspektora w Przysusze 1045 potwierdzone zachorowania na grypę z tego wszystkie te przypadki grypy potwierdzono dodatnim wynikiem szybkiego testu antygenowego (co stanowi 100 % wszystkich zachorowań na grypę), w 2024 r. – zgłoszono 632 przypadków zachorowań na grypę, również potwierdzono dodatnim wynikiem szybkiego testu antygenowego. Zachorowania miały charakter ognisk rodzinnych i środowiskowych. Powiktań i zgonów nie było. Sytuację epidemiologiczną można określić jako stabilną.

Zachorowania na grypę oraz przypadki grypopodobne występują sezonowo. Obserwuje się największy wzrost w sezonie jesiennym, zimowym i wiosennym. Po zniesieniu obostrzeń covidowych, otwarta została droga do łatwego szerzenia się wirusa grypy. Zarówno COVID-19, jak i grypa mogą rozprzestrzeniać się drogą kropelkową – z osoby na osobę, które są w pobliżu lub w bliskim kontakcie ze sobą oraz przez kontakt ze skażonymi przedmiotami lub poprzez ręce, a źródłem zakażenia jest zakażony człowiek.

Najskuteczniejszą metodą zapobiegania grypie są szczepienia ochronne. Dostępne szczepionki p/grypie zawierają antygeny wirusa grypy wywołującego zachorowania. Ponieważ poziom odporności zabezpieczający przed zachorowaniem osiąga się dopiero po upływie około 2 tygodni od dnia szczepienia, najskuteczniejsze jest poddanie się szczepieniom przed rozpoczęciem sezonowego wzrostu zachorowań na grypę.

SARS-CoV-2/COVID-19

Ogółem w 2025 r. zarejestrowano 251 przypadków zachorowań na Covid-19, w tym 4 osoby hospitalizowano. Zachorowania miały głównie charakter ognisk rodzinnych i środowiskowych. Liczba przypadków w 2025 r. była minimalnie mniejsza, można powiedzieć porównywalna do roku 2024 (zarejestrowano 338 przypadków zachorowań).

2.1.4. Choroby przenoszone drogą krwiopochodną

Wirusowe zapalenie wątroby (WZW) typu B, C

W 2025 r. zarejestrowano 1 przewlekłe wirusowe zapalenie wątroby typu C - zapadalność 0,0025/100 tys.

W powiecie przysuskim zachorowania na ostre wirusowe zapalenie wątroby typu B (WZW B) oraz typu C (WZW C) na przestrzeni kilku lat utrzymują się na niskim poziomie.

Do korzystnej sytuacji epidemiologicznej przyczyniły się zarówno przeprowadzane od wielu lat szczepienia ochronne (obowiązkowe i zalecane) jak i poprawa skuteczności procesów sterylizacji sprzętu medycznego. Obecnie, z uwagi na wysoki stan zaszczepienia populacji sporadycznie dochodzi do wystąpienia ostrego WZW typu B czy WZW typu C.

W przypadku otrzymania zgłoszenia dot. WZW typ B bądź WZW typ C, pracownicy Sekcji Epidemiologii PSSE w Przysusze przeprowadzają wnikliwy wywiad epidemiologiczny z osobą chorą, m.in. o czasie zachorowania, źródle i nośniku zakażenia, czynnikach ryzyka, jak również o osobach z otoczenia.

Osoby z otoczenia obejmowane są nadzorem epidemiologicznym, przesyłają pisma bezpośrednio do tych osób i do podmiotu leczniczego, do którego należą w celu ustalenia czy były zaszczepione przeciwko WZW typu B, jeśli nie to zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, podlegają obowiązkowemu (bezpłatnemu) szczepieniu.

2.1.5. Gruźlica

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Przysusze prowadzi rejestr zachorowań na gruźlicę na podstawie zgłoszonych zachorowań i wyników badań laboratoryjnych.

W 2025 r. zarejestrowano 2 przypadki zachorowań na gruźlicę (zapadalność 5,2 na 100 tys.). Zachorowania odnotowano u osób w wieku od 30 do 65+.

W 2024 r. zarejestrowano 7 przypadków zachorowań na gruźlicę (zapadalność 18,2 na 100 tys.). Zachorowania odnotowano u osób w wieku od 45 do 65+.

W roku sprawozdawczym, podobnie jak w 2024 roku i w latach poprzednich, gruźlica była częściej wykrywana u mężczyzn niż u kobiet. Wg danych IGiChP informacje o sposobie wykrycia przypadków gruźlicy płuc w 2025 roku wskazują, że w Polsce i w powiecie przysuskim najczęstszą metodą wykrywania takich zachorowań było wykrywanie bierne, tzn. z powodu objawów chorobowych u osób, które same zgłosiły się do placówki medycznej.

Nie zarejestrowano żadnego przypadku zachorowania w środowisku szkolnym. Osoby z kontaktu z chorymi na gruźlicę zostały skierowane do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej celem objęcia ich nadzorem epidemiologicznym, badaniem klinicznym i badaniem diagnostycznym.

Każdorazowo po otrzymaniu zgłoszenia podejrzenia/zachorowania na gruźlicę, PPIS obejmował nadzorem epidemiologicznym osoby z otoczenia chorego prątkującego. Powyższe działania uwzględniały w swoim zakresie, m.in. przeprowadzenie dochodzenia w środowisku pacjenta uwzględniające ocenę ryzyka zakażenia występującą u osób z bliskiego otoczenia chorego. Pracownicy PSSE w Przysusze współpracują z podmiotami leczniczymi poprzez przysyłanie pism w celu objęcia opieką lekarską osoby z kontaktu z **chorym**.

2.1.6. Choroby odzwierzęce.

Borelioza

W roku 2025 do PSSE w Przysusze wpłynęło 42 zgłoszenia przypadków boreliozy z Lyme z czego 2 przypadki hospitalizowano w tym jeden przypadek neuroboreliozy. (w 2024 r. 51 przypadków). Wskazuje to na niewielki spadek zachorowań w stosunku do roku ubiegłego.

Boreliozę stwierdzono u osób ukąszonych przez kleszcza, u których w miejscu ukąszenia wystąpił rumień wędrujący. Zastosowano leczenie antybiotykowe. Powikłań nie było.

Na stosunkowo dużą liczbę przypadków boreliozy wpływa rozrost populacji kleszczy, zarówno w lasach jak i w miejskich terenach zielonych oraz wydłużenie okresów ich żerowania. Istotne znaczenie mają także zmiany kulturowe i społeczno- ekonomiczne, w wyniku których nastąpiła popularyzacja aktywnych form spędzania wolnego czasu oraz zbieranie owoców runa leśnego w celach zarobkowych. Wzrost rejestracji przypadków boreliozy należy wiązać także z poprawą efektywności diagnostyki oraz rozpoznawania i zgłaszania tej choroby. Wobec braku dostępnej szczepionki przeciwko boreliozie podstawą jej profilaktyki jest stałe upowszechnianie wiedzy nt. choroby oraz edukacja społeczeństwa w zakresie stosowania środków ochronnych (noszenie właściwej odzieży, obuwia, stosowanie repelentów) i właściwego postępowania w przypadku ukłucia przez kleszcza.

Wczesne i umiejętne usunięcie kleszcza znacząco zmniejsza ryzyko ewentualnego zakażenia. Obszar całej Polski uznawany jest za terytorium endemiczne dla tej choroby, co oznacza, że kleszcze będące wektorami krętków z rodzaju *Borrelia*, wywołujących chorobę, są obecne na terenie całego kraju

Wścieklizna

W 2025 r. podobnie jak w roku poprzednim nie odnotowano ani jednego przypadku wścieklizny u zwierząt na terenie powiatu przysuskiego i podobnie jak w latach poprzednich, nie zarejestrowano zachorowań na wściekliznę u ludzi.

W roku sprawozdawczym zarejestrowano 13 przypadków pokąsań przez nieznanne zwierzęta. U pacjentów poszkodowanych podjęto szczepienia p/wściekliznie. Osoby zostały pokąsane przez nieznanne zwierzęta: psy, kota, wiewiórkę, mysz. Zwierzęta zbiegły.

We wszystkich przypadkach u osób szczepionych zastosowano leczenie ambulatoryjne, powikłań po szczepieniu nie zarejestrowano. W każdym przypadku zgłoszenia pokąsania przeprowadzono dochodzenie epidemiologiczne, w trakcie którego zbierano informacje o osobie pokąsanej, zwierzęciu będącym sprawcą pokąsania i o okolicznościach pokąsania. W każdym przypadku pokąsania, osoby informowano o konieczności konsultacji dotyczącej szczepień p/wścieklicznie z lekarzem chorób zakaźnych. Kwalifikacja do szczepień przeciwko wścieklicznie odbywa się zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych u osób, u których doszło do naruszenia ciągłości tkanki podczas kontaktu ze zwierzęciem podejrzanym o wścieklicznę. Szczepienia przeciwko wścieklicznie wykonywane są w punkcie szczepień znajdującym się w Oddziale Zakaźnym Szpitala w Radomiu.

Przypadki pokąsań przez zwierzęta zgłaszane są przez podmioty lecznicze do PSSE w Przysusze. Pracownicy Sekcji Epidemiologii podejmują działania zapobiegawcze polegające na współpracy z organami Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej i objęciu nadzorem epidemiologicznym osób ze styczności ze zwierzęciem poddanym obserwacji z powodu podejrzenia zakażenia wirusem wściekliczny.

W 2025 r. zarejestrowano 40 przypadków zawiadomień o pokąsaniu przez zwierzęta znane. Zawiadomienia przesyłane są do Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej w celu dalszej obserwacji zwierząt. PSSE w Przysusze otrzymuje z Inspekcji Weterynaryjnej decyzję dot. obserwacji zwierzęcia trwającą 15 dni. Po zakończonej obserwacji PSSE w Przysusze otrzymuje z Inspekcji Weterynaryjnej informację o wykluczeniu wściekliczny. Na tym etapie sprawa jest zakończona.

2.1.7. Zakażenia i choroby przenoszone drogą płciową.

- Zakażenia i choroby przenoszone drogą płciową: w roku sprawozdawczym zarejestrowano 1 przypadek kiły nieokreślonej.
- Zakażenia wirusem HIV: w roku 2025 nie zarejestrowano nowo wykrytych zakażeń HIV, w roku 2024 zarejestrowano 1 przypadek nowo wykrytego zakażenia HIV, z tego jeden przypadek hospitalizowany.

2.2. Realizacja szczepień ochronnych

2.2.1. Obowiązkowe szczepienia ochronne do 19 r.ż.

Obowiązek poddawania się szczepieniom ma charakter powszechny i podlegają mu wszystkie osoby przebywające na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, podstawę prawną stanowi art. 5 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz.U. z 2025 r. poz. 1675) oraz Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 27 września 2023 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz.U. z 2025 r. poz. 782). Zwolnione z tego obowiązku są osoby przebywające na terytorium Polski krócej niż 3 miesiące.

W odniesieniu do osób nieposiadających zdolności do czynności prawnych (np. dzieci) odpowiedzialność za wypełnienie tego obowiązku ponosi osoba sprawująca nad tą osobą prawną pieczę (rodzic) albo jej opiekun faktyczny.

Szczepienia realizowane są według obowiązującego w danym roku Programu Szczepień Ochronnych. Pierwsze szczepienie w większości przypadków odbywa się już w ciągu 24 godzin od urodzenia i jest to szczepienie przeciw gruźlicy i WZW typu B.

W 2025r. na terenie powiatu przysuskiego szczepieniami objęto **5625** dzieci i młodzieży do 19 roku życia. Szczepienia realizowane są w **10** placówkach ochrony zdrowia, w których przeprowadzono **37** kontroli.

Pracownicy PSSE w Przysusze podczas kontroli punktów szczepień, placówek medycznych na bieżąco sprawdzają poziom wyszczepialności w poszczególnych rocznikach oraz informują personel medyczny o

wzmoczeniu działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących szczepień ochronnych skierowanych do rodziców/opiekunów prawnych.

Przeprowadzone kontrole wykazały, że gospodarka szczepionkami prowadzona była prawidłowo, wszystkie preparaty szczepionkowe przeznaczone do realizacji PSO posiadały aktualne daty ważności oraz przechowywane były we właściwy sposób.

Kontrole nie wykazały nieprawidłowości w zakresie realizacji szczepień zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych, prowadzenia dokumentacji medycznej dotyczącej szczepień oraz zachowania zasad łańcucha chłodniczego.

Wyjątek stanowi jeden przypadek przerwania łańcucha chłodniczego w grudniu 2025 r.

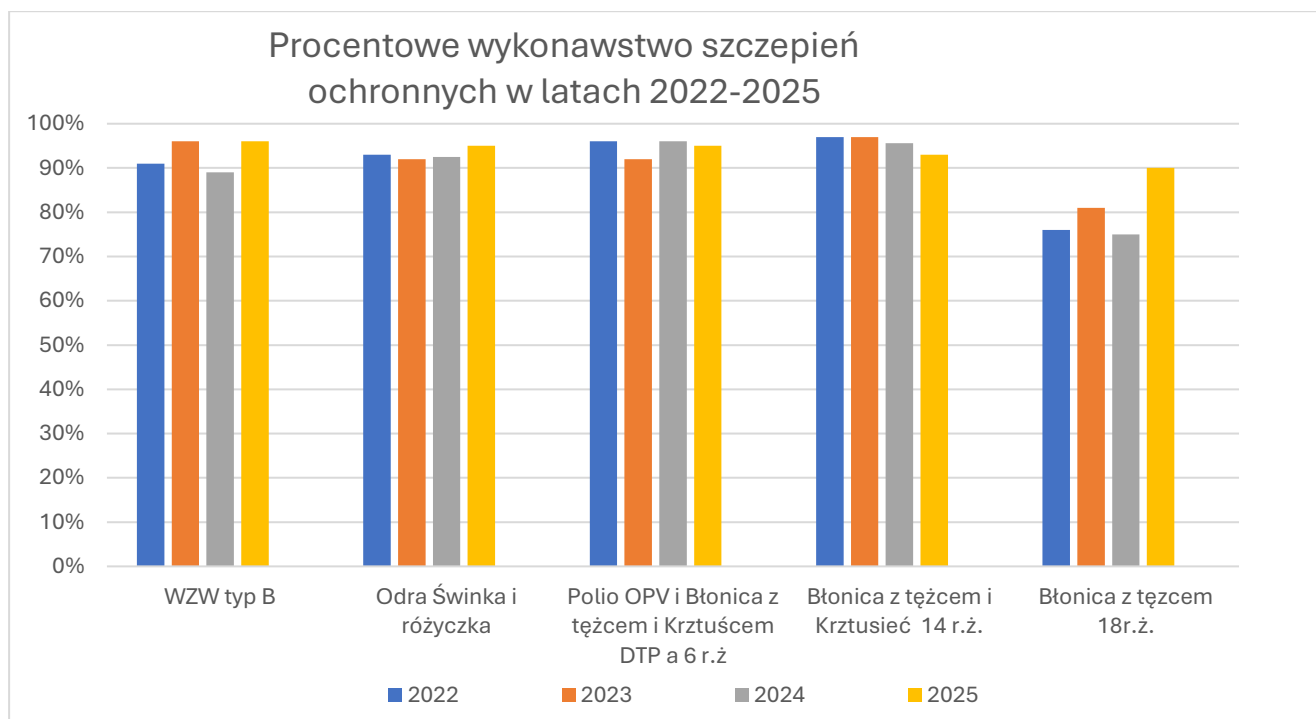
W grudniu 2025r. zarejestrowano 1 przypadek przerwania łańcucha chłodniczego w podmiocie leczniczym nadzorowanym przez PPIS w Przysusze. Bezpośrednią przyczyną przerwania łańcucha chłodniczego była awaria prądu, co spowodowało wzrost temperatury w urządzeniu chłodniczym. Urządzenie chłodnicze do przechowywania preparatów szczepionkowych wyposażone było rejestrator temperatury, który zapisuje temperaturę oraz system powiadamiania o wystąpieniu nieprawidłowej temperatury w urządzeniu (powiadomienie SMS-em osobą odpowiedzialną). Pomimo otrzymanego powiadomienia sms o zaistniałej sytuacji kierownik podmiotu dopiero po kilku godzinach podjął działania mające na celu zapewnienie zasilania urządzenia chłodniczego służącego do przechowywania preparatów szczepionkowych, czego skutkiem było przechowywanie szczepionek w temperaturze powyżej zalecanej. Preparaty szczepionkowe decyzją kierownika placówki zostały zutylizowane.

PPIS w Przysusze nadzoruje realizację szczepień ochronnych poprzez przygotowywanie zapotrzebowania, magazynowanie i dystrybucję preparatów szczepionkowych do świadczeniodawców przeprowadzających szczepienia ochronne na podstawie umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia. Dystrybucja szczepionek odbywa się z zachowaniem zasad łańcucha chłodniczego.

Według sprawozdań MZ-54 (roczne sprawozdania ze szczepień ochronnych) stan zaszczepienia dzieci przeciw WZW B, tężcowi, błonicy, krztuścowi, poliomyelitis i Haemophilis influenzae, w głównych grupach wiekowych objętych PSO, utrzymuje się na poziomie około 90% .

Procentowe wykonawstwo szczepień ochronnych na wybrane choroby zakaźne z kalendarza szczepień ochronnych za 2022, 2023, 2024 i 2025 rok przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Rok życia	Nazwa szczepionki	2022 rok	2023 rok	2024 rok	2025 rok
1.	1	WZW typ B	91 %	96,5%	89%	96,37 %
2.	6	Odra, świnka, różyczka	93 %	92%	93%	95,02 %
3.		Polio OPV i Błonica z tężcem i krztuścem DTPa	96%	92%	96%	94,7 %
4.	14	Błonica z tężcem	97 %	97%	96 %	92,8 %
5.	19	Błonica z tężcem	76 %	80,5 %	76%	90,2 %

Na podstawie analizy sprawozdania rocznego ze szczepień ochronnych (MZ-54) za rok 2025 i 2024 dzieci zaszczepione w pierwszym roku życia przedstawia poniższa tabela

Rok życia dziecka	nazwa jednostki chorobowej przeciwko której wykonywane są szczepienia	2024	2025
1	gruźlica	99,03 %	98,13%
	rotawirus	95,15%	88,24%
	WZW B	97,09%	89,30%
3	Szczepienia przeciwko pneumokokom	96,58 %	95,73 %
	Szczepienia przeciwko Haemophilus influenzae typu b	95,30%	93,36%
6	Szczepienia przeciwko ostremu nagminnemu porażeniu dziecięcemu (poliomyelitis)	94,38 %	94,70 %

Powyższe zestawienie wskazuje na niepokojące zjawisko znacznego spadku wyszczepialności dzieci w przypadku większości szczepień w szczególności w kierunku rotawirusów. Jest to o tyle istotne, że o ile pozostałe szczepienia można odłożyć w czasie i uzupełnić w terminie późniejszym, to szczepionka przeciwko zakażeniom rotawirusowym musi zostać podana w określonym przedziale czasowym tj. pierwsza dawka pomiędzy 6 a 12 tygodniem życia, a cykl szczepienia musi zostać zakończony, w zależności od podawanego preparatu, do 24 lub 32 tygodnia życia dziecka. Spadek wyszczepialności tymi preparatami jest zastanawiający również ze względu na to, że jest to szczepionka obowiązkowa i bezpłatna w ramach Programu Szczepień Ochronnych.

Na podstawie analizy sprawozdania rocznego ze szczepień ochronnych (MZ-54) za rok 2025 i 2024 dzieci zaszczepionych w trzecim i szóstym roku życia przedstawia poniższa tabela:

Nazwa jednostki chorobowej, przeciwko której wykonywane są szczepienia	Wiek dziecka	2024	2025
Szczepienia przeciwko ostremu nagminnemu porażeniu dziecięcemu (poliomyelitis)	6 lat	94,38 %	94,70 %
Szczepienia przeciwko pneumokokom	3 rok życia	96,58 %	95,73 %
Szczepienia przeciwko Haemophilus influenzae typu b	3 rok życia	95,30%	93,36%

Kontrola kart szczepień:

Na polecenie Głównego Inspektora Sanitarnego pracownicy PSSE w Przysusze od 1 kwietnia do 30 czerwca 2025r. przeprowadzili „Spis powszechny kart szczepień” Była to kontrola danych dotyczących szczepień. Kontrolą objęto ok. 5625 kart szczepień w przychodniach na terenie powiatu przysuskiego. Od 22.10.2025r. rozpoczęta została realizacja drugiego celu kontroli kart szczepień, które obejmowały weryfikację kart uodpornienia dzieci, które nie zostały zaszczepione według PSO. II etap kontroli zakończył się 31.12.2025r., weryfikacja wykazała, że część dzieci uzupełniła brakujące szczepienia, część została zgłoszona do systemu SEPIS na zakończenie czwartego kwartału 2025r.

W 2025r. zarejestrowano 2 przypadki Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych (NOP), obydwie przypadki NOP – postać łagodna (jeden wystąpił u dziecka po zaszczepieniu szczepionką skojarzoną Hexacima -błonica, tężec, krztusiec, polio, WZWB, Hib; drugi przypadek wystąpił u osoby dorosłej po zaszczepieniu szczepionką przeciwko półpaścowi).

Na koniec 2025r. zarejestrowano w systemie SEPIS (raporty przekazywane przez podmioty lecznicze) łącznie 155 rodziców uchylających się od obowiązku szczepień i 111 niezaszczepionych dzieci, natomiast na koniec 2024r. zarejestrowano łącznie 47 rodziców uchylających się od obowiązku szczepień i 42 niezaszczepionych dzieci.

Natomiast kontrola w ramach pierwszego etapu powszechnego spisu szczepień wykazała ok. 400 dzieci niezaszczepionych (są w tej liczbie dzieci niezaszczepione jedną, kilkoma szczepionkami oraz całkowicie uchylające od szczepień). Po przeprowadzeniu weryfikacji kart szczepień II etap kontroli kart szczepień część rodziców uzupełniła dzieciom brakujące szczepienia, były przypadki wypisania się do innych podmiotów leczniczych, karty szczepień zostały przesłane do podmiotów leczniczych poza teren powiatu przysuskiego, część dzieci przebywa za granicą. W wyniku weryfikacji kart szczepień ustalono, że w placówkach pozostających pod nadzorem PPIS w Przysusze pozostało około 206 dzieci niezaszczepionych (są w tej liczbie dzieci niezaszczepione jedną, kilkoma szczepionkami oraz całkowicie uchylające od szczepień).

Główną przyczyną nie realizowania szczepień przez opiekunów prawnych dzieci jest obawa o wystąpienie Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych po podaniu szczepionek, przede wszystkim pod wpływem ruchów antyszczepionkowych.

Stan uodpornienia dzieci i młodzieży przeciw chorobom zakaźnym objętych obowiązkowym Programem Szczepień Ochronnych, pomimo wielu przeciwności takim jak: świadoma odmowa szczepień, nie zgłaszanie się na wyznaczone wizyty, częste migracje, brak kontaktu, utrzymuje się na poziomie pozwalającym zachować odporność populacyjną.

2.2.2. Szczepienia zalecane, obowiązkowe szczepienia osób narażonych, szczepienia poekspozycyjne

Szczepienia obowiązkowe zgodnie z PSO są w Polsce realizowane bezpłatnie do 19 roku życia, a także dla osób starszych narażonych w szczególny sposób oraz w ramach szczepień poekspozycyjnych. Szczepienia zalecane dzieci i młodzieży oraz szczepienia osób dorosłych są szczepieniami odpłatnymi (z wyjątkiem szczepień zalecanych, dla których zakup finansowany jest przez ministra do spraw zdrowia – tj. szczepienie przeciw HPV, krztuścowi oraz COVID-19).

W 2025 r. kontynuowano powszechny program szczepień przeciw HPV obejmujący dzieci po ukończeniu 9. roku życia do ukończenia 14. roku życia. Szczepienia realizowane są w dwóch wariantach, indywidualnym, na bieżąco w placówkach POZ oraz akcyjnie w szkołach. Łącznie wydano 125 dawek szczepionki przeciw HPV. Zdecydowanie większą popularnością wśród rodziców i lekarzy cieszyła się 9-walentna szczepionka Gardasil-9, której zapotrzebowano 119 dawek, w porównaniu do 2-walentnej szczepionki Cervarix, której wydano 6 dawek.

Przeciwno wirusowemu zapaleniu wątroby typu B w ramach szczepień obowiązkowych osób narażonych w szczególny sposób zaszczepiono 47 osób (osoby z otoczenia chorych na WZW typu B, osoby chore na WZW typu C).

Przeciwno ospie wietrznej w ramach szczepień obowiązkowych osób narażonych w szczególny sposób zaszczepiono 18 dzieci (uczęszczające do żłobków lub klubów dziecięcych do 3 roku życia).

Kontynuowano rozpoczęty w 2024 r. program zalecanych szczepień ochronnych przeciwko krztuścowi dla kobiet ciężarnych. Szczepienie jest realizowane bezpłatnie w placówkach POZ dla kobiet w ciąży po ukończeniu 27 do 36 tygodnia ciąży, a w uzasadnionych przypadkach zagrożenia przedwczesnym porodem – po ukończeniu 20 tygodnia ciąży, w schemacie jednodawkowym. W ramach programu do placówek POZ zostało wydanych 17 dawek szczepionki przeciw krztuścowi dla kobiet w ciąży. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna pośredniczyła w dystrybucji preparatów szczepionkowych przeciw COVID-19. Szczepienia realizowane były w punktach szczepień w aptekach i placówkach POZ. Na terenie powiatu przysuskiego w akcję zaangażowała się 1 apteka oraz 2 placówki POZ, do których łącznie wydano 110 dawek szczepionki.

2.3. Ocena stanu sanitarno-higienicznego podmiotów leczniczych

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Przysusze ma pod nadzorem 47 podmiotów leczniczych wykonujące świadczenia zdrowotne, w których na rok 2025 zaplanowano 38 kontrole, zrealizowano 39 kontroli.

Przeprowadzono kontrole sprawdzające 4 podmiotów leczniczych tj.: Wiejski Ośrodek Zdrowia w Sadach, Wiejski Ośrodek Zdrowia w Ruskim Brodzie, SPZZOZ w Gielniowie, NZOZ PROMIENÍ; Mariówka 1; 26-400 Przysucha, które miały czas do 31.12.2024 r. na usunięcie nieprawidłowości zawartych w decyzjach administracyjnych. W 2 podmiotach leczniczych tj. SPZZOZ w Gielniowie, NZOZ PROMIENÍ; Mariówka 1; 26-400 Przysucha zalecenia zostały wykonane, natomiast w Wiejskim Ośrodku Zdrowia w Ruskim Brodzie i w Wiejskim Ośrodku Zdrowia w Sadach po przeprowadzonych kontrolach sprawdzających stwierdzono brak wykonanych zaleceń zawartych w decyzji administracyjnej, wydano upomnienia. Po upomnieniu do PPS w Przysusze wpłynęły pisma Dyrektora SPZZOZ w Przysusze z prośbą o przesunięcie terminu wykonania zaleceń, wydano decyzje przedłużające termin (2 decyzje do 30.04.2025r., następnie przed upływem terminu Dyrektor SPZZOZ w Przysusze ponownie zwrócił się z

wnioskiem o przedłużeniu terminu wykonania zaleceń, wydano decyzje przedłużające termin (dwie decyzje do 31.12.2025r.).

Podmioty lecznicze wykonujące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne:

- Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Przysusze, ul. Al. Jana Pawła II 9a. W skład szpitala wchodzi: **Oddział wewnętrzny z pododdziałem neurologii z 40 łózkami i Zakład Opiekuńczo-Leczniczy (ZOL) z 86 łózkami (łącznie 126 łózek).**
- NZOZ PROMIENI, Mariówka 1, 26-400 Przysucha, w skład którego wchodzi 1 oddział rehabilitacyjny zajmujący I i II piętro budynku z **89 łózkami.**
- W 2025r. powstał **jeden nowy Gabinet Stomatologiczny** w Zespole Szkół Samorządowych w Klwowie, ul. Przysuska 4; 26-415 Klwów; w którym prowadzona jest działalność lecznicza w zakresie stomatologii ogólnej, przede wszystkim skierowana dla uczniów szkoły.

Kontrole sanitarne w gabinetach indywidualnej praktyki lekarskiej nie wykazały nieprawidłowości.

W poradni specjalistycznej i diagnostycznej SPZZOZ w Przysusze funkcjonuje pracownia endoskopowa, w której wykonywane są badania górnego i dolnego odcinka przewodu pokarmowego, m. in. gastroscopia, kolonoskopia. Dysponuje jednym gabinetem diagnostyczno – zabiegowym. Wyposażona w nowoczesny sprzęt endoskopowy. Badania wykonywane w pracowni: gastroscopia, kolonoskopia z zachowaniem rozdziału czasowego dla poszczególnych rodzajów badań.

Przy gabinecie usytuowana jest sala ze sprzętem dezynfekującym, m.in. myjnie dezynfektory endoskopów. W gabinecie znajduje się szafa do przechowywania endoskopów gotowych do użycia, co praktycznie eliminuje ryzyko przeniesienia infekcji i zapewnia bezpieczeństwo epidemiologiczne.

Pomieszczenie zmywalni w Pracowni Endoskopowej wyposażone jest w podłużny zlew jednokomorowy do mycia endoskopów oraz automatyczną myjnię-dezynfektor. Endoskopy poddawane są procesowi mycia i dezynfekcji w myjni automatycznej usytuowanej w zmywalni Pracowni Endoskopii.

Sprzęt do badań serwisowany, badania techniczne na dzień kontroli aktualne. Pomieszczenia higieniczno-sanitarne bezpośrednio połączone z pracownią endoskopową wyposażone w umywalkę z ciepłą i zimną wodą, dozownik z mydłem w płynie, pojemniki z ręcznikami jednorazowego użytku oraz pojemnik na odpady, dodatkowo wyposażony w bidet.

Gabinety indywidualnej praktyki lekarskiej (głównie to gabinety stomatologiczne) – **w 2025r. pod nadzorem było 17 podmiotów leczniczych** wykonujących działalność leczniczą w tym zakresie. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości. W protokołach kontroli gabinetów stomatologicznych w zaleceniach doraźnych umieszczano informację dotyczącą zwiększenia częstotliwości kontroli biologicznej, automatycznego znakowania pakietów, automatycznego mycia i dezynfekcji narzędzi wielorazowego użytku, a także kwalifikacji osób wykonujących sterylizację zgodnie z wytycznymi dot. sterylizacji.

We wszystkich podmiotach leczniczych, gdzie udzielane są ambulatoryjne świadczenia zdrowotne mycie i dezynfekcja narzędzi i sprzętu odbywa się ręcznie.

Automatyczne mycie i dezynfekcja narzędzi przy zastosowaniu urządzenia do maszynowego mycia i dezynfekcji dotyczy trzech gabinetów stomatologicznych. Wszystkie placówki i gabinety lekarskie o profilu zabiegowym dokonują kontroli procesów sterylizacji, a wyniki kontroli są opisane i archiwizowane. Wyroby medyczne i sprzęt medyczny sterylny jest przechowywany w prawidłowych warunkach i posiada datę sterylizacji i aktualną datę ważności. Przeprowadzone kontrole nie wykazały uchybień sanitarno-higienicznych

Dekontaminacja endoskopów prowadzona jest w wydzielonej zmywalni wchodzącej w skład pracowni endoskopowej – automatyczna myjnia endoskopowa spełniająca wymagania normy PN EN ISO 15883-4. Endoskopy przechowywane w szczelnych szafach z zamkniętym obiegiem powietrza i filtrami w pozycji wiszącej.

Bрудowniki na oddziale wewnętrznym z pododdziałem neurologicznym i Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym SPZZOZ w Przysusze i NZOZ PROMIEŃ w Mariówce wyposażone w myjnię-dezynfektor do kaczek i basenów. Parametry procesów ustawione fabrycznie zgodnie z wymaganiami normy. W podmiotach leczniczych i gabinetach indywidualnej praktyki lekarskiej wykonujących świadczenia zdrowotne, w których wykonywana jest sterylizacja narzędzi, wszystkie procesy sterylizacji są kontrolowane i udokumentowane. Z uwagi na możliwość automatycznej rejestracji parametrów procesu zastosowano zgodnie z „Ogólnymi wytycznymi dla wszystkich podmiotów wykonujących procesy dekontaminacji, w tym sterylizacji wyrobów medycznych i innych przedmiotów wielorazowego użytku wykorzystywanych przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych oraz innych czynności, podczas których może dojść do przeniesienia choroby zakaźnej lub zakażenia”. Wydanie z 2017r. - wskaźniki chemiczne typu 5 albo 6 i wskaźniki biologiczne raz w tygodniu do kontroli procesów skuteczności sterylizacji.

We wszystkich podmiotach leczniczych będących, jak też nie będących przedsiębiorcami wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne są zatrudnione osoby do sprzątanía. Sprzątanie w poszczególnych placówkach odbywa się metodą tradycyjną przy użyciu wiadra z mopem lub za pomocą wózków specjalistycznych, w jednej placówce sprzątanie odbywa się za pomocą urządzenia sprzątającego SWINGO.

W szpitalu opracowano i wdrożono Plan Higieny. Cykl sprzątania dwa razy na dobę i w razie potrzeby. Procesy mycia i dezynfekcji potwierdzane są pisemnie w karcie mycia i dezynfekcji podpisem pracownika. Wszystkie placówki mają pomieszczenia lub wydzielone miejsca do przechowywania sprzętu po zakończonym sprzątaniu.

W większości podmiotów leczniczych używa się bielizny jednorazowej (oprócz fartuchów dla personelu), natomiast tam, gdzie używana jest bielizna zwykła, pranie odbywa się na miejscu w obiektach w pralkach automatycznych, które są na wyposażeniu placówek.

Bielizna szpitalna składowana w brudownikach/pomieszczeniach porządkowych, skąd przenoszona raz dziennie do magazynu bielizny brudnej, usytuowanego w podpiwniczeniu szpitala, następnie odbierana dwa razy w tygodniu przez firmę zewnętrzną.

Bрудna bielizna składowana w koszach na bieliznę w wydzielonych pomieszczeniach lub miejscach, natomiast czystą bieliznę przechowuje się w wydzielonych szafach.

Mycie i dezynfekcja pomieszczeń i sprzętu medycznego w poszczególnych placówkach odbywa się przy zastosowaniu odpowiednich środków myjących i dezynfekcyjnych. Wszystkie podmioty lecznicze mają opracowane i zatwierdzone procedury, które są stosowane na bieżąco. W większości gabinetów indywidualnej praktyki lekarskiej, gdzie obsada jest jednoosobowa sprzątaniem zajmują się właściciele gabinetów. W stosunku do lat ubiegłych nie było zmian dotyczących dezynfekcji, zmianie ulec mogły jedynie pojedyncze środki dezynfekcyjne stosowane w podmiotach leczniczych. Wszystkie podmioty lecznicze będące i nie będące przedsiębiorcami wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne i gabinety indywidualnej praktyki lekarskiej na bieżąco stosują środki dezynfekcyjne, które dobierane są zgodnie ze wskazaniami producenta i kartami charakterystyk. W większości są to gotowe preparaty, a w przypadku potrzeby przygotowywania środka dezynfekcyjnego odbywa się to w wydzielonym miejscu. Preparaty stężone są przechowywane zgodnie z zaleceniami producenta.

Wszystkie podmioty lecznicze wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne będące i nie będące przedsiębiorcami oraz gabinety indywidualnej praktyki lekarskiej prowadzące działalność o charakterze zabiegowym i wytwarzające odpady medyczne niebezpieczne mają podpisane umowy ze specjalistycznymi firmami zajmującymi się odbiorem odpadów medycznych. Są to firmy: EMKA: z Żyrardowa, TRANGO T z Radomia, TPO Sp. z o.o. z Łodzi, Utylimed Sp. z o.o. z Lublina, ECO ABC Spółka z o.o. z Bełchatowa, które mają zarejestrowaną działalność w tym zakresie. Harmonogramy odbioru odpadów medycznych są zawarte w umowach.

Segregacja odpadów przeprowadzana jest w miejscu ich wytwarzania. Ostre odpady medyczne zbierane są do twardościennych pojemników, usuwane nie rzadziej niż co 72 godziny lub po wypełnieniu do 2/3

objętości. Nieostre odpady medyczne zakaźne gromadzone do koszy pedałowych wyłożonych workami w kolorze czerwonym, gromadzone w wyznaczonym do tego celu miejsca lub pomieszczenia, gdzie składowane są do momentu odbioru przez firmę specjalistyczną pomieszczeniu.

Odpady medyczne opisane zgodnie z wytycznymi, opis zawiera: kod odpadów medycznych w nim przechowywanych, nazwę wytwórcy odpadów medycznych, numer REGON wytwórcy odpadów medycznych, numer księgi rejestrowej wytwórcy odpadów medycznych z podaniem organu rejestrowego, datę i godzinę otwarcia (rozpoczęcia użytkowania), datę i godzinę zamknięcia. Postępowanie z odpadami zgodnie z procedurą „Postępowanie z odpadami medycznymi”.

2.3.1. Zakażenia szpitalne

Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Przysusze :

W skład Zespołu Kontroli Zakażeń Szpitalnych (ZKZS) wchodzi: Przewodniczący: lekarz ordynator pododdziału neurologii, posiadający specjalizację: specjalista neurolog, nie posiada specjalizacji zgodnych z §2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 maja 2010r. w sprawie kwalifikacji członków zespołu kontroli zakażeń szpitalnych (t. j. Dz. U. z 2014r. poz. 746).; posiada duże doświadczenie w pracy Zespołu Kontroli Zakażeń Szpitalnych w innym szpitalu.

- Pielęgniarka epidemiologiczna zatrudniona jest w SPZZOZ w Przysusze w ramach umowy o pracę, w systemie jednozmianowym, funkcja łączona ze stanowiskiem pielęgniarki oddziałowej.

- Do ZKZS włączony jest mikrobiolog z laboratorium zewnętrznego, z którym szpital ma zawartą umowę na wykonywanie badań mikrobiologicznych, 1 raz w miesiącu uczestniczy w spotkaniach ZKZS i jest w stałym kontakcie z pielęgniarką epidemiologiczną.

Spotkania ZKZS odbywają się raz w miesiącu (w 2025 było ich 12), KKZS raz w roku (07.04.2025r.). Wszystkie spotkania są potwierdzane protokołami. W szpitalu funkcję pielęgniarek łącznikowych pełnią pielęgniarki oddziałowe.

W SPZZOZ w Przysusze obowiązuje zestaw procedur higienicznych i zapobiegania zakażeniom. Określono też definicje postaci klinicznych zakażeń, które umieszczono w Procedurze monitorowania zakażeń szpitalnych. W szpitalu funkcjonują także indywidualne karty zakażenia i czynnika alarmowego zakładane w momencie ich wystąpienia. Karty rejestracji zakażenia szpitalnego a także czynnika alarmowego są wypełniane przez lekarza prowadzącego i weryfikowane przez Przewodniczącego ZKZS i Pielęgniarkę epidemiologiczną. Oryginały kart rejestracji zakażenia szpitalnego są umieszczane w rejestrze prowadzonym przez pielęgniarkę epidemiologiczną. Oryginały kart rejestracji czynnika alarmowego trafiają do rejestru, do dokumentacji pacjenta jest dołączany wynik badania.

W szpitalu powołany został **Zespół do spraw antybiotykoterapii**, opracowane zostały procedury dotyczące polityki antybiotykowej z wdrożeniem receptariusza szpitalnego.

Zespół Kontroli Zakażeń Szpitalnych (ZKZS) organizuje i przeprowadza **szkolenia personelu** z zakresu procedur zapobiegania zakażeniom dla wszystkich grup zawodowych: lekarzy, pielęgniarek, ratowników medycznych i personelu pomocniczego a także pracowników nowozatrudnionych.

W szpitalu opracowano i wdrożono Plan Higieny. Utrzymaniem czystości zajmuje się personel własny, cykl sprzątnięcia 2 razy na dobę i w razie potrzeby. Procesy mycia i dezynfekcji, potwierdzane są pisemnie w „**Karcie mycia i dezynfekcji**” **podpisem pracownika**.

W roku 2025 nie zarejestrowano ognisk epidemicznych w SPZZOZ w Przysusze. Dyrekcja szpitala jest zaangażowana w nadzór nad zakażeniami szpitalnymi, jest w stałym kontakcie z ZKZS.

W SPZZOZ w Przysusze w Oddziale Chorób Wewnętrznych z Pododdziałem Neurologicznym oraz Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicy (ZOL) w okresie od 01.01. - 31.12.2025r. przeprowadzono **156 badań mikrobiologicznych przy przyjęciu do szpitala** i nie wykonywano badań w trakcie hospitalizacji; użyto 95 butelek do posiewów krwi i wykonano **252 inne badania mikrobiologiczne celem diagnostyki zakażeń**.

W NZOZ PROMIENÍ opracowano zasady funkcjonowania systemu kontroli zakażeń szpitalnych, powołany jest Zespół Kontroli Zakażeń Szpitalnych. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej PROMIENÍ posiada certyfikat ISO 9001:2015 w zakresie: usługi medyczne ambulatoryjne: Poradnia Urologiczna, Poradnia Logopedyczna, Poradnia Neurologiczna, Poradnia Psychologiczna, Oddział Dzienny Rehabilitacji, Oddział Rehabilitacji, fizjoterapia Ambulatoryjna, Poradnia Rehabilitacyjna. Spotkania **Zespołu Kontroli Zakażeń Szpitalnych (ZKZS)** odbywają się raz w miesiącu, **Komitetu Kontroli Zakażeń Szpitalnych (KKZS)** raz w roku.

W podmiocie powołano zespół ds. antybiotykoterapii. Główne obszary działania zespołu to monitorowanie zakażeń w szpitalu, opracowanie i wdrażanie Szpitalnej Polityki Antybiotykowej. W NZOZ PROMIENÍ opracowane i stosowane są procedury: mycia rąk, dezynfekcji rąk, postępowania po ekspozycji, mycia i dezynfekcji narzędzi i sprzętu medycznego, sprzątnięcia i dezynfekcji pomieszczeń, postępowania z brudną bielizną, postępowanie z odpadami medycznymi

W NZOZ PROMIENÍ wdrożone są procedury zapobiegania zakażeniom z obowiązującymi definicjami UE/ECDC. Prowadzone są rejestry drobnoustrojów alarmowych i zakażeń. Prowadzone są analizy zużycia preparatu do dezynfekcji rąk w stosunku do średniej liczby procedur wykonywanych przy pacjencie. Zakres i sposób monitorowania zakażeń szpitalnych: Nadzorem nad czynnikami alarmowymi i zakażeniami szpitalnymi objęty jest cały szpital.

Kierownik podmiotu oraz inne osoby udzielające świadczeń zdrowotnych zobowiązani są do podejmowania działań zapobiegających się szerezeniu zakażeń i chorób zakaźnych. W trakcie pobytu pacjenci korzystają z zabiegów rehabilitacyjnych, nie wykonuje się żadnych dodatkowych badań. W placówce są opracowane i wdrożone procedury epidemiologiczne, które są na bieżąco monitorowane przez przeprowadzanie kontroli wewnętrznych.

W NZOZ PROMIENÍ w okresie od 01.01. - 31.12.2025r. nie wykonywano badań mikrobiologicznych przy przyjęciu do szpitala i w trakcie hospitalizacji; jak również nie wykonywano innych badań mikrobiologicznych celem diagnostyki zakażeń. Jest to szpital o charakterze niezabiegowym.

2.3.2. Realizacja zadań związanych z kontrolą wewnętrzną w podmiotach wykonujących działalność leczniczą

Podmioty lecznicze wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne będące i nie będące przedsiębiorcami wdrożyły system kontroli wewnętrznej i opracowały do tego instrukcje. We wszystkich podmiotach zgodnie z opracowaną procedurą, 2 razy w roku prowadzone są kontrole wewnętrzne potwierdzane raportami. Przeprowadzone kontrole w podmiotach leczniczych wykazały, że kontrole wewnętrzne są realizowane zgodnie z wymogami. Zakres kontroli wewnętrznych najczęściej obejmuje okresowy przegląd procedur stosowanych w podmiotach, jak również oceny stanu sanitarnego- higienicznego pomieszczeń i ich wyposażenia. W każdym podmiocie są wyznaczone osoby odpowiadające za przeprowadzanie kontroli wewnętrznej lub wykonują to kierownicy podmiotów leczniczych. W gabinetach indywidualnej praktyki lekarskiej obsada jest najczęściej jednoosobowa, są to właściciele gabinetów prowadzący działalność, którzy sami dokonują kontroli wewnętrznej i dokumentują to stosownym zapisem w formie raportu z kontroli wewnętrznej. Kontrole wewnętrzne obejmują okresową analizę procedur stosowanych w danej placówce czy gabinecie w celu zapobieżenia szerezeniu się zakażeń i chorób zakaźnych.

3. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWIENIA I ŻYWNOSCI

Zakres bieżącego nadzoru w zakresie bezpieczeństwa żywności i żywienia obejmował kontrolę przestrzegania przepisów określających wymagania sanitarno-higieniczne, w tym przepisów prawa żywnościowego, dotyczących warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności oraz żywienia zbiorowego, w zakładach produkcji i obrotu żywnością, żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego nad zakładami branży spożywczej stanowi istotne narzędzie urzędowej kontroli i monitoringu, służące weryfikacji przestrzegania przez podmioty działające na rynku spożywczym przepisów prawa żywnościowego. Celem tych działań jest zapewnienie, w aspekcie zdrowia publicznego, wymaganego poziomu bezpieczeństwa żywności produkowanej, wprowadzanej do obrotu oraz serwowanej w zakładach żywienia zbiorowego, z myślą o ochronie konsumenta końcowego.

3.1. Obiekty znajdujące się pod nadzorem

W 2025 roku pod nadzorem PSSE w Przysusze znajdowało się 1220 obiektów żywności, żywienia, miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. Przeważającą większość obiektów znajdujących się pod nadzorem (ok 60 %) stanowią producenci pierwotni (725).

W ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Przysusze w 2025 r. znajdowało się **1220** obiektów, tj.: **731** producentów produkcji pierwotnej (w tym 3 RHD), **33** obiektów produkcji żywności (w tym 1 kuchnia domowa); **351** obiektów obrotu żywnością; **97** zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego i otwartego, **8** obiektów będących miejscami obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Liczbę obiektów w ewidencji w poszczególnych grupach ujęto w tabeli poniżej:

Lp.	Rodzaj obiektu	Liczba obiektów
OBIEKTY PRODUKCJI ŻYWNOSCI		764
1.	Wytwórnice lodów	1
2.	Automaty do lodów	4
3.	Piekarnie	15
4.	Ciastkarnie	5
5.	Przetwórnice owocowo warzywne i grzybowe	4
6.	Browary i słodownie	1
7.	Wytwórnice suplementów diety	1
8.	Producenci żywności w warunkach domowych	1
9.	Inne wytwórnice żywności	732 (w tym 731 – produkcja pierwotna)
OBIEKTY OBROTU ŻYWNOSCIĄ		351
10.	Sklepy spożywcze	105
11.	Kioski	10

12.	Apteki	10
13.	Magazyny hurtowe	2
14.	Obiekty ruchome i tymczasowe	11
15.	Środki transportu żywności	181
16.	Inne obiekty obrotu żywnością	32
OBIEKTY ŻYWIENIA ZBIOROWEGO		97
17.	Zakłady żywienia zbiorowego otwartego	48 (w tym zakłady małej gastronomii – 28)
18.	Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego	49
Miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością		8

Zgodnie z przepisami prawa żywnościowego podmioty działające na rynku spożywczym powinny stosować zasady dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP), a podmioty prowadzące przedsiębiorstwa spożywcze uczestniczące w jakimkolwiek etapie produkcji, przetwarzania i dystrybucji żywności po produkcji podstawowej mają obowiązek opracowania, wykonania i utrzymywania procedur opartych na systemie analizy zagrożeń i krytycznych punktów kontroli (HACCP). W wielu zakładach żywności i żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością stan sanitarny systematycznie się poprawia. Zasady GHP/GMP wdrożono we wszystkich nadzorowanych obiektach. Natomiast system HACCP wprowadzono w 62 nadzorowanych zakładach (w 2024 r. – w 69 zakładach).

Uruchamianie nowych obiektów spełniających obowiązujące wymagania w zasadniczy sposób rzutuje na ogólny, ulegający pozytywnym przemianom obraz obiektów branży spożywczej.

3.2. Kontrole podmiotów działających na rynku spożywczym

Kontrole były przeprowadzane z częstotliwością wyznaczoną na podstawie analizy ryzyka zidentyfikowanych zagrożeń dla zdrowia i życia ludzi. Obejmowała ona w szczególności stan faktyczny, klasyfikację obiektów i zakładów do kategorii niskiego, średniego lub wysokiego ryzyka na podstawie kryteriów oceny sanitarnej.

W nadzorowanych obiektach w 2025 r. przeprowadzono **337** kontroli sanitarnych (w tym 41 kontroli granicznych).

Przy ocenie warunków sanitarnych kontrolowanych zakładów brano pod uwagę m.in. stan higieniczny obiektu, stan techniczny i porządkowy pomieszczeń, wyposażenie oraz otoczenie zakładu, jakość i identyfikowalność surowców wykorzystywanych do produkcji, jakość wody stosowanej do przygotowywania żywności, stan zdrowia personelu pracującego w kontakcie z żywnością, gospodarkę odpadami, wdrożenie i stosowanie zasad oraz systemów kontroli wewnętrznej odpowiednio do rodzaju działalności: dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP) lub systemu analizy zagrożeń i krytycznych punktów kontroli (HACCP).

Stan sanitarny nadzorowanych obiektów był zróżnicowany. Wynika to przede wszystkim z faktu, że przedsiębiorstwa działające na rynku spożywczym stanowią obszerną i różnorodną grupę zakładów.

Działają zarówno obiekty małe i stare, które ze względu na lokalizację nie mogą ulec rozbudowie, jak również duże i nowoczesne (np. supermarkety oraz sklepy wielkopowierzchniowe).

W obiektach produkcji żywności (piekarnie, ciastkarnie, automaty do lodów i inne) przeprowadzono **66** kontroli sanitarnych;

W obiektach obrotu żywnością (sklepy, pawilony handlowe, magazyny) przeprowadzono **130** kontroli sanitarnych;

W obiektach żywienia zbiorowego (otwartego i zamkniętego) przeprowadzono **99** kontroli sanitarnych.

Działalność Sekcji Higieny Żywności i Żywnienia na przestrzeni lat została przedstawiona została w tabeli poniżej:

Rodzaj danych	2023 r.	2024 r.	2025 r.
Liczba obiektów wg rejestru zakładów podlegających UKŻ	1181	1208	1220
Liczba obiektów skontrolowanych	252	303	225
Liczba kontroli i rekontroli sanitarnych	349	439	337
Liczba wydanych decyzji administracyjnych	36	43	19
Liczba nałożonych mandatów karnych	10	25	17
Suma nałożonych mandatów	3100	7500	5550
Liczba pobranych próbek żywności	168	193	237
Liczba zakwestionowanych próbek	1	0	3

W myśl obowiązujących przepisów prawa żywnościowego obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności spoczywa na podmiocie działającym na rynku spożywczym. W związku z powyższym, od tych podmiotów Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Przysusze zobligowany był do egzekwowania przestrzegania wymagań przepisów prawa, zaś kontrole przeprowadzane były z częstotliwością zależną przede wszystkim od anasliży ryzyka.

W wyniku naruszenia wymagań higienicznych i zdrowotnych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Przysusze wydał: 23 decyzje administracyjne (w 2024 r. – 61 decyzji) w tym: 2 decyzje – w sprawie unieruchomienia/przerwania działalności całego lub części zakładu (w 2024 r. – 9), 2 – inne decyzje z natychmiastowym terminem wykonania ze względu na ochronę zdrowia lub życia ludzkiego (w 2024 r. – 8).

Mając na uwadze bezpieczeństwo klientów, w 2025 r. nałożono **17** mandatów karnych na kwotę **5550,00 zł.**, które w wielu przypadkach pozwoliły na natychmiastowe wyeliminowanie uchybień (np. doprowadzenie obiektu do należytego stanu sanitarno-higienicznego, zapewnienie prawidłowych warunków przechowywania artykułów spożywczych, w 2024 r. - 25 na kwotę 7500,00 zł).

Grzywny w drodze mandatów karnych nałożono m. in. za:

- niewłaściwy stan higieniczno-sanitarny pomieszczeń, urządzeń lub sprzętu,
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości bądź bez wymaganego oznaczenia,

- brak wdrożenia lub przestrzegania procedur kontroli wewnętrznej w celu zapewnienia bezpieczeństwa żywności, żywienia lub materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Zakłady, które zostały zamknięte na czas określony w całości lub w części - w drodze decyzji z natychmiastowym trybem wykonania			
Lp.	Nazwa i adres zakładu	Przyczyna wydania decyzji zamknięcia (Z) / ograniczenia działalności (O)	Sposób zakończenia sprawy
1.	Niepubliczna Szkoła Podstawowa im. Św. Andrzeja Apostoła, Nieznamierowice 3; 26-411 Rusinów	O - Warunkowa przydatność wody do spożycia przez ludzi z wodociągu publicznego	Do czasu uzyskania pozytywnego wyniku badania próbki wody do spożycia pod względem mikrobiologicznym stosowana była woda przegotowana i mineralna butelkowana.
2.	Zakład Małej Gastronomii „Kuchnia SEDAN” Małgorzata Matyjank, ul. Radomska 16; 26-400 Przysucha	Z - Decyzja zaprzestania działalności zakładu z rygorem natychmiastowej wykonalności: Brak wody bieżącej ciepłej i zimnej w obieralni warzyw, brudne, zniszczone urządzenie chłodnicze do przechowywania półproduktów, brudne, zakurzone ściany i sufity we wszystkich pomieszczeniach w zakładzie, brak szafki dwudzielnej na odzież ochronną i osobistą, niesprawny wyciąg nad stanowiskiem do pieczenia i gotowania, niesprawna wentylacja mechaniczna w sanitariacie dla personelu, brudny, zniszczony sprzęt do utrzymania czystości i porządku, zniszczony zlew w sanitariacie dla personelu, ubytki glazury podłogowej na schodach.	Zakład zamknięty. Wznowiona działalność po usunięciu uchybień i nieprawidłowości.
3.	Oddział ZPOW Hortex w Skrzyńsku, ul. Przemysłowa 27; 26-400 Przysucha	Z - Brak przydatności wody do spożycia (bakterie Escherichia coli - 1 j.t.k./100 ml) Decyzja zaprzestania działalności na wydziale P16B - produkcja soków w butelkach PET.	Zamknięcie wydziału P16B do czasu uzyskania pozytywnego wyniku badania próbki wody do spożycia pod względem mikrobiologicznym
4.	Piekarnia Jan Wrzesień, Janików, ul. Ogrodowa 5; 26-400 Przysucha	O - Warunkowa przydatność wody do spożycia przez ludzi z wodociągu publicznego	Do czasu uzyskania pozytywnego wyniku badania próbki wody do spożycia pod względem mikrobiologicznym stosowana była woda przegotowana i mineralna butelkowana.

3.3. Jakość zdrowotna środków spożywczych

Państwowa Inspekcja Sanitarna corocznie opracowuje jednolity ramowy plan pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu.

Zgodnie z kompetencjami PIS obejmuje on urzędową kontrolę i monitoring żywności pochodzenia niezwierzęcego, produkowanej i wprowadzanej do obrotu, oraz produktów pochodzenia zwierzęcego znajdujących się w handlu detalicznym.

„Plan pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu” jest opracowywany w Głównym Inspektoracie Sanitarnym corocznie we współpracy z laboratoriami referencyjnymi Ministra Zdrowia i innymi podmiotami współpracującymi z GIS na szczeblu centralnym. Rocznie pobierane jest ponad 80 000 próbek (z kraju, UE i krajów trzecich).

W ramach Urzędowej Kontroli Żywności i Monitoringu w roku sprawozdawczym 2025 PPIS w Przysusze pobrał do badań **237 próbek**, w tym **4** próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Środki spożywcze pobrane były do badań laboratoryjnych w akredytowanych laboratoriach, w następujących kierunkach, tj. m. in. mikrobiologicznym (PSSE Radom), metali (PSSE Siedlce), WWA, substancje dodatkowe, migracja specyficzna (WSSE Warszawa), Pestycydy + jon bromkowy (WSSE Warszawa i WSSE Łódź), Mikotoksyn (WSSE Olsztyn i PZH Warszawa), Akryloamid (WSSE Białystok), furan (WSSE Bydgoszcz), żywność wzbogacona (WSSE Kraków), antybiotykooporność (PIW Puławy). 3 próbki uległy zakwestionowaniu, w tym 2 w kierunku pestycydów (papryka) oraz 1 w kierunku żywności wzbogaconej (płatki zbożowe).

3.4. Znakowanie żywności

Podawanie informacji na temat żywności służy ochronie zdrowia konsumentów i umożliwia im dokonywanie świadomych wyborów spośród szerokiego asortymentu produktów znajdujących się na rynku.

Żywność produkowana i wprowadzana do obrotu na terytorium Polski musi być oznakowana w języku polskim. Dodatkowo może być oznakowana w innych językach. Wymóg znakowania w języku polskim nie dotyczy żywności wywożonej poza terytorium Polski.

PPIS w Przysusze dokonał oceny znakowania **215** próbek środków spożywczych – **nieprawidłowości nie stwierdzono**.

3.5. Graniczne kontrole sanitarne

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przeprowadzają graniczną kontrolę sanitarną środków spożywczych pochodzenia niezwierzęcego oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością przywożonych z państw trzecich, które są odprawiane ostatecznie w Polsce. Kontrole te dotyczą produktów, które są deklarowane na cele spożywcze i są wprowadzane do obrotu z takim przeznaczeniem.

Graniczne kontrole sanitarne towarów odbywają się rutynowo i są przeprowadzane na przejściach granicznych przez państwowych granicznych inspektorów sanitarnych oraz w miejscach przeznaczenia towarów, siedzibie importera albo odbiorcy towarów przez państwowych powiatowych lub państwowych granicznych inspektorów sanitarnych.

Obowiązkowej kontroli podlegają towary wymienione w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 8 grudnia 2011 r. w sprawie wykazu towarów, które podlegają granicznej kontroli sanitarnej (Dz. U. Nr 272, poz. 1612).

W trakcie kontroli granicznej organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej rutynowo sprawdzają dokumentację towaru, przeprowadzana jest kontrola identyfikacyjna oraz bezpośrednia, w tym oględziny towaru i pobranie próbek do badań laboratoryjnych. Kontrola dokumentacji dotyczy każdej przesyłki. Podczas kontroli dokumentacji sprawdzane są dokumenty potwierdzające bezpieczeństwo importowanych produktów, w tym wyniki badań laboratoryjnych, sprawdzany jest wniosek o dokonanie granicznej kontroli sanitarnej oraz dokumenty handlowe i identyfikujące daną partię towaru. Kontrola identyfikacyjna i bezpośrednia jest przeprowadzana z częstotliwością wynikającą z oceny ryzyka.

W wyniku kontroli właściwy organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej wydaje świadectwo stwierdzające spełnianie wymagań zdrowotnych przez kontrolowane towary. Na podstawie świadectwa organy celno-skarbowe nadają dopuszczalne przeznaczenie celne.

W roku sprawozdawczym 2025 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Przysusze wydał **19 świadectw** dotyczących spełnienia wymagań zdrowotnych przez środek spożywczy dla 38 partii składnika do produkcji suplementów diety w zakładzie Doctor Life Sp. z o.o. Kłonna 124; 26-425 Odrzywół.

Ponadto dla niektórych środków spożywczych pochodzenia niezwierzęcego oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością pochodzących z niektórych państw trzecich przywożonych do Unii Europejskiej obowiązują przepisy unijne, które określają zakres i częstotliwość kontroli granicznej oraz warunki ich przywozu.

W trakcie kontroli granicznej sprawdzany jest w szczególności wspólny zdrowotny dokument wejścia CHED-D, dokumenty handlowe i identyfikujące daną partię towaru oraz inne dokumenty, w tym np. wyniki badań laboratoryjnych.

W wyniku przeprowadzonej kontroli właściwy organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej wypełnia ostatecznie dokument CHED-D, a na podstawie tego dokumentu organy celne nadają dopuszczalne przeznaczenie celne.

Środki spożywcze oraz materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością, znajdujące się w obrocie w jednym z państw członkowskich Unii Europejskiej, mogą być wprowadzane do obrotu we wszystkich pozostałych państwach członkowskich na zasadach wzajemnego uznawania oraz swobodnego przepływu towarów.

Żywność pochodzenia niezwierzęcego oraz materiały i wyroby wwożone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z innego państwa członkowskiego nie podlegają granicznej kontroli sanitarnej. Towar przywieziony z innego państwa członkowskiego UE może zostać skontrolowany w obrocie w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego.

Kontrola graniczna żywności pochodzenia niezwierzęcego oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością przy eksporcie do państw trzecich nie jest obowiązkowa i jest przeprowadzana na wniosek podmiotu zainteresowanego eksportem. Kontrolę przeprowadza się, w przypadku gdy dane państwo trzecie wymaga przedstawienia dokumentu eksportowego przy przywozie danego towaru.

W przypadku eksportu podmiot ma możliwość skorzystania z procedury kontroli granicznej przeprowadzanej zgodnie z przepisami krajowymi. Wydane w wyniku kontroli świadectwo spełniania wymagań zdrowotnych przedkłada się przy wwozie towaru do państwa trzeciego.

W roku sprawozdawczym 2024 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Przysusze wydał **22** świadectwa dotyczących spełnienia wymagań zdrowotnych przez środek spożywczy dla **63** partii soków, napojów, nektary wyprodukowanych przez O/ZPOW „HORTEX” w Skrzyńsku, ul. Przemysłowa 27, 26-400 Przysucha (eksport).

Nie wydano decyzji zakazujących wprowadzania do obrotu na teren wspólnotowy artykułów importowanych z krajów trzecich.

3.6. Żywnienie zbiorowe

Grupa zakładów żywienia typu zamkniętego obejmuje m.in.: stołówki i bufety w zakładach pracy, bloki żywieniowe w szpitalach, w domach opieki społecznej, stołówki w żłobkach, przedszkolach, szkołach, w internatach, w zakładach specjalnych i wychowawczych, stołówki w domach wczasowych, na obozach i inne.

W ramach przeprowadzanych działań kontrolnych dotyczących zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego w 2025 r. oceniono sposób żywienia na podstawie jadłospisów dekadowych.

Oceny dokonano w 35 zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego:

- w 3 stołówkach szpitalnych,
- w 1 domu opieki społecznej,
- w 2 żłobkach i domach małego dziecka,
- w 13 stołówkach szkolnych,
- w 2 stołówkach w internatach,
- w 8 stołówkach przedszkolnych,
- w 6 stołówkach zakładów specjalnych i wychowawczych.

We wszystkich zakładach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży podawane posiłki spełniają wymagania zawarte w rozporządzeniu *Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach.*

Personel odpowiedzialny za żywienie w placówkach oświatowych posiada wiedzę z zakresu racjonalnego żywienia dzieci i młodzieży, z zachowaniem wymagań, tj. dostarczania dzieciom i młodzieży podstawowych składników zbilansowanej diety, zgodnie z w/w Rozporządzeniem.

3.7. System RASFF

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (*ang. Rapid Alert System for Food and Feed, w skrócie RASFF*) służy do wymiany informacji pomiędzy organami urzędowej kontroli w Europie będącymi członkami tego systemu. Do systemu wprowadzane są informacje o żywności, paszach i materiałach do kontaktu z żywnością, potencjalnie niebezpiecznych dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska i działaniach następczych w wyniku zidentyfikowania takich produktów.

Członkami sieci RASFF są punkty kontaktowe RASFF, które reprezentują: Komisję Europejską, Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA), kraje członkowskie UE, kraje członkowskie EFTA (Islandia, Lichtenstein, Norwegia, Szwajcaria).

W sytuacji gdy wykryte zostaje zagrożenie związane z żywnością, paszą lub wyrobem/materiałem do kontaktu z żywnością, krajowy punkt kontaktowy danego członka sieci ma za zadanie przekazać bezzwłocznie do punktu kontaktowego Komisji Europejskiej w elektronicznym systemie iRASFF tzw. powiadomienie na specjalnie dla tego celu stworzonym formularzu powiadomienia.

W ramach sieci RASFF w 2025 r. do PSSE w Przysusze wpłynęło 18 powiadomień informacyjnych. Przedmiotem powiadomień były produkty spożywcze (w których wykryto zagrożenia mikrobiologiczne, chemiczne bądź fizyczne) oraz materiały i wyroby do kontaktu z żywnością stwarzające bezpośrednie lub pośrednie zagrożenie dla zdrowia konsumentów. W przypadku powiadomień otrzymanych w systemie RASFF produkty podlegające procedurze wycofania, trafiły wcześniej do obiektów objętych nadzorem PPIS w Przysusze. Były to przede wszystkim sklepy wielkopowierzchniowe oraz sklepy spożywczo-przemysłowe. W każdym przypadku po otrzymaniu informacji o produkcie niezgodnym podejmowano działania zgodnie z obowiązującymi procedurami

3.8. Zatrucia pokarmowe

W roku sprawozdawczym 2025 nie odnotowano przypadków podejrzenia ogniska zbiorowego zatrucia pokarmowego.

Wnioski:

W roku sprawozdawczym 2025 przeprowadzone urzędowe kontrole realizowane były w miarę możliwości zgodnie z terminami, rodzajami i zakresem przyjętym w harmonogramie kontroli na 2025 rok. Podejmowane były działania kontrolne w każdym przypadku interwencji lub uzyskania informacji z Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF).

Sposób przeprowadzania kontroli oparty jest o procedury kontroli opracowane i wprowadzone zarządzeniami Głównego Inspektora Sanitarnego.

Stan sanitarny nadzorowanych zakładów oceniany był zgodnie z jednolitymi procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, uwzględniającymi przepisy krajowe i wspólnotowe w zakresie wymagań sanitarno – higienicznych.

Stan sanitarny zakładów produkcji i obrotu żywnością ulega systematycznej poprawie z uwagi na prowadzenie na bieżąco przez przedsiębiorców, działających na rynku spożywczym, prac modernizacyjnych.

Wykonanie przez właścicieli zakładów obowiązków wynikających z decyzji administracyjnych nałożonych przez Państwowego Powiatowego Inspektora sanitarnego w Przysusze przyczyniło się do poprawy warunków sanitarno- technicznych w obiektach.

Zdrowotny nadzór nad żywnością szczególnie uwidacznia się w obszarze pobranych próbek środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością w szerokim zakresie analitycznym takim jak: badania mikrobiologiczne, metale, WWA, substancje dodatkowe, migracja specyficzna, pestycydy + jon bromkowy, mikotoksyny, akryloamid, furan, antybiotykooporność, żywność wzbogacona.

W 2025 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Przysusze pobrał do badań laboratoryjnych o 15% więcej próbek żywności oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, w porównaniu z rokiem poprzednim. 3 próbki uległy zakwestionowaniu.

W ocenianych blokach żywienia znajdujących się w placówkach oświatowo-wychowawczych zapewniono zadawalający sposób żywienia, bowiem posiłki zawierały podstawowe składniki odżywcze tj.: białka, węglowodany, tłuszcze, składniki mineralne i witaminy.

Na nadzorowanym terenie działalność prowadzi **62** zakłady z wdrożonym systemem HACCP (w 2023 roku - 69).

W roku sprawozdawczym 2025 przeprowadzono **41** kontroli sanitarnych granicznych. Wydano **41** świadectw dotyczących spełnienia wymagań zdrowotnych przez środek spożywczy dla **101** partii środków spożywczych.

Współpraca i stały kontakt służbowy utrzymywany jest z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Współpracę z w/w organem należy ocenić pozytywnie.

W roku sprawozdawczym 2025 kontynuowano przeprowadzanie wspólnych kontroli z przedstawicielami Oddziału PIORiN w Przysusze. Podczas kontroli prowadzono m. in. działania edukacyjno-informacyjne w zakresie:

1. obowiązkowi uzyskania wpisu do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS przez wszystkich producentów pierwotnych;
2. podnoszenia świadomości nt. obowiązku stosowania tylko dozwolonych środków ochrony roślin zgodnie z programem ochrony roślin na dany rok.

Współpraca Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego z osobami kierującymi zakładami jest zadowolająca dzięki rosnącej świadomości zarówno osób kierujących zakładami oraz ich pracowników i stanowi czynnik mobilizujący do poprawy stanu sanitarnego zakładów i polepszenia jakości zdrowotnej produkowanej i sprzedawanej żywności.

4. Bezpieczeństwo zdrowotne wody

4.1. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Woda przeznaczona do spożycia na terenie powiatu dostarczana jest przez 28 wodociągów (w tym 24 wodociągi sieciowe i 4 wodociągi lokalne).

Mieszkańcy powiatu przysuskiego zaopatrywani są w wodę z ujęć podziemnych za pośrednictwem urządzeń wodociągowych znajdujących się w hydroforniach i stacjach uzdatniania wody.

Uzdatnianie wody w wodociągach na terenie powiatu polega na napowietrzaniu, odżelazianiu i odmanganianiu oraz dezynfekcji wody podchlorynem sodu, promieniami UV, ozonowaniem.

Monitoring poboru wody przeznaczonej do spożycia w roku 2025 (wg harmonogramów przesłanych przez zarządzających wodociągami i uzgodnionych z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Przysusze) został zrealizowany w całości.

Wszystkie gminy wchodzące w skład powiatu są zwodociągowane w 99,8 %. Występują pojedyncze przypadki korzystania przez ludność z wody o niekontrolowanej jakości, wykorzystując własne studnie przydomowe.

Na nadzorowanym terenie znajdują się **24 wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę**, w tym:

Lp.	Wodociąg	Wielkość produkcji m ³ /d	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę	Producent wody	Gmina
1.	Przysucha	1250,00	7019	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Przysusze, ul. Targowa 52; 26-400 Przysucha	Przysucha
2.	Skrzyńsko	183,00	1548		
3.	Smogorzów	260,00	2796		
4.	Kolonia Szczerbacka	14,50	121		
5.	Długa Brzezina	5,30	95		
6.	Borkowice	297,00	2357	Gmina Borkowice, ul. Ks. Jana Wiśniewskiego 42; 26-422 Borkowice	Borkowice
7.	Ninków	166,00	1842		
8.	Rozwady	300,00	2092	Gmina Gielniów Pl. Wolności 75; 26-434 Gielniów	Gielniów
9.	Brzezinki	89,00	787		
10.	Zygmuntów	170,00	1595		
11.	Przystałowice Duże	80,00	533	Gmina Klwów, ul. Opoczyńska 35; 26-415 Klwów	Klwów
12.	Głuszyna	150,00	1107		
13.	Borowa Wola	260,00	1654		
14.	Kłonna	328,00	2186	Gmina Odrzywół, ul. Warszawska 53; 26-425 Odrzywół	Odrzywół
15.	Ossa	76,00	641		
16.	Lipiny	40,00	305		
17.	Dąbrowa	47,00	405		
18.	Wir	420,00	3345	Gmina Potworów, ul. Radomska 2a; 26-414 Potworów	Potworów
19.	Potworów	95,00	796		
20.	Rusinów	290,00	2668	Gmina Rusinów, ul. Żeromskiego 4; 26-411 Rusinów	Rusinów
21.	Przystałowice Małe	170,00	1487		
22.	Kłudno	120,00	3580	Gmina Wieniawa, ul. Kochanowskiego 88; 26-432 Wieniawa	Wieniawa
23.	Kaleń	40,00	307		
24.	Komorów	250,00	970		

Źródło: dane PSSE w Przysusze

Przekroczenia parametrów w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi:

1. Przekroczenia parametrów mikrobiologicznych:

- **Bakterie grupy coli** – 15 przekroczeń parametru w wodociągach publicznych: Przysałowice Małe, Przysucha, Skrzyńsko, Brzezinki, Smogorzów, Rusinów, Komorów, Ninków, Rozwady oraz w wodociągu zakładowym Hortex (w 2024 r. 9 przekroczeń).

- **Enterokoki** – 1 przekroczenie parametru w wodociągu zakładowym Hortex (w 2024 r. 1 przekroczenie).

- **Escherichia Coli** - 1 przekroczenie parametru w wodociągu zakładowym Hortex (w 2024 r. brak przekroczeń).

- **Ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C** – 3 przekroczenia parametru w wodociągach publicznych: Rozwady, Długa Brzezina, Przysałowice Małe (w 2024 r. 20 przekroczeń).

2. Przekroczenia parametrów fizycznych i chemicznych:

- **mangan** – 18 przekroczeń parametru w wodociągach publicznych: Potworów, Smogorzów, Zygmuntołów, Kolonia Szczerbacka, Borkowice, Rusinów, Komorów (w 2024 r. 16 przekroczeń).

- **żelazo** – 1 przekroczenie parametru w wodociągu publicznym Ossa (w 2024 r. 3 przekroczenia).

- **nikiel** – 1 przekroczenie parametru w wodociągu publicznym Kolonia Szczerbacka (w 2024 r. brak przekroczeń).

W związku z wystąpieniem powyższych przekroczeń mikrobiologicznych i fizyko-chemicznych prowadzono postępowanie administracyjne, w wyniku którego wydano:

- **2 decyzje** stwierdzające brak przydatności wody do spożycia przez ludzi w wodociągu publicznym Smogorzów i w wodociągu zakładowym Hortex;

- **17 decyzji** stwierdzających warunkową przydatność wody do spożycia przez ludzi w wodociągach publicznych: Zygmuntołów, Smogorzów, Rusinów, Rozwady, Przysucha, Przysałowice Małe, Potworów, Komorów, Brzezinki, Ninków, Długa Brzezina, Skrzyńsko;

- **8 decyzji** zmieniających termin doprowadzenia jakości wody pod względem chemicznym w wodociągach publicznych: Borkowice, Zygmuntołów, Potworów, Smogorzów.

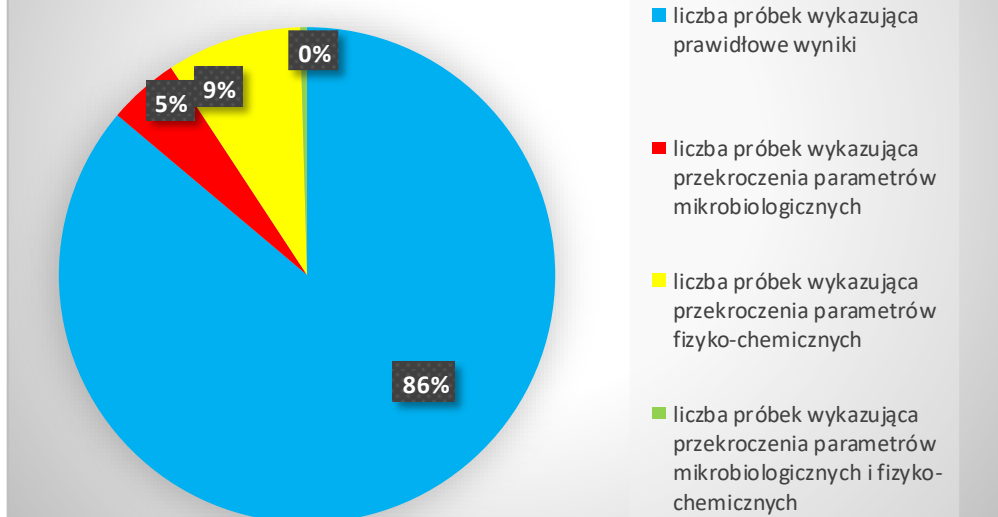
W 2024 r. odpowiednio wydano 2 decyzje o braku przydatności wody oraz 17 decyzji o warunkowej przydatności wody do spożycia przez ludzi.

Właściciele/zarządcy wodociągów przeprowadzili działania naprawcze (m.in. dezynfekcję i płukanie sieci wodociągowej, wymianę i płukanie złóż filtracyjnych, modernizację stacji uzdatniania wody), które wyeliminowały zaistniałe nieprawidłowości. badania kontrolne wykazały brak zanieczyszczeń mikrobiologicznych, jakość wody została doprowadzona do odpowiednich wymagań.

W końcowej ocenie za rok 2025 jakość wody do spożycia we wszystkich wodociągach (oprócz wodociągu sieciowego Borkowice, Potworów) spełniała wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. (Dz.U. 2017r. poz. 2294).

W 2 wodociągach publicznych (Borkowice, Potworów) trwają prace zmierzające do poprawy jakości wody pod względem chemicznym (manganu) – wydano oceny o warunkowej przydatności wody do spożycia oraz prowadzone jest postępowanie administracyjne mające na celu doprowadzenie jakości wody do wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Ocena parametrów mikrobiologicznych i fizyko-chemicznych w wodzie do spożycia przez ludzi w 2025 roku

Charakterystyka urządzeń zaopatrujących w wodę do picia

Stacje uzdatniania wody nadzorowanych wodociągów zlokalizowane są z dala od tras tranzytowych, zakładów pracy oraz wysypisk odpadów. Z uwagi na to, że wody ujmowane do spożycia przez ludzi na terenie powiatu przysuskiego w większości wodociągów charakteryzują się wysokimi stężeniami żelaza i manganu w celu ich uzdatnienia prowadzi się proces napowietrzania, odżelaziania i odmanganiania.

W eksploatowanych wodociągach wody podziemne są czyste mikrobiologicznie, wobec czego nie wymagają stałej dezynfekcji wody. Dezynfekcja wody prowadzona jest okresowo w sytuacjach takich jak: remonty sieci lub urządzeń wodociągowych, usuwanie awarii (np. pęknięcia rur), stwierdzenie pogorszenia jakości mikrobiologicznej wody (np. obecność bakterii wskaźnikowych), uruchamianie nowych odcinków sieci.

4.2. Jakość ciepłej wody w podmiotach leczniczych i budynkach użyteczności publicznej pod kątem obecności pałeczek *Legionella sp.*

W ramach nadzoru sanitarnego pobrano do badania 26 próbek wody ciepłej użytkowej w kierunku obecności bakterii *Legionella sp.* w 3 obiektach (Szpital Powiatowy, Szpital Rehabilitacyjny oraz Zakład Opiekuńczo – Leczniczy). W żadnej z pobranych próbek wody nie stwierdzono obecności bakterii *Legionella sp.*

Ponadto skontrolowano wodę w tym samym kierunku w natryskach pływalni – nie stwierdzono ponadnormatywnego poziomu pałeczek *Legionella sp.*

W ramach zlecenia pobrano 19 próbek wody ciepłej w kierunku obecności bakterii *Legionella sp.* w 2 ośrodkach szkolno-wychowawczych, 1 mieszkaniu prywatnym oraz w 5 obiektach hotelarskich. W żadnej próbce wody nie stwierdzono obecności bakterii *Legionella sp.*

4.3. Jakość wody wykorzystywanej do kąpieli

Miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli (MOWdK) – według ewidencji 2.

W 2025 roku funkcjonowało 1 miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli. Organizator jednego MOWdK czynił starania w kwestii otwarcia miejsca do kąpieli, uzyskał pozytywną opinię PPIS w Przysusze, złożył zlecenie na badanie wody, natomiast z uwagi na trudności z zatrudnieniem ratownika MOWdK nie zostało uruchomione. Obowiązek kontroli jakości wody spoczywał na Organizatorze MOWdK.

Pobrano dwukrotnie wodę do badania (przed rozpoczęciem i w trakcie trwania sezonu kąpielowego). Wydano 3 oceny jakości wody – woda nadawała się do kąpieli. Podczas kontroli miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpieli z plażą i sanitariatami oceniano ich stan sanitarno – higieniczny. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Pływalnia

W powiecie przysuskim funkcjonuje 1 pływalnia kryta zarządzana przez Powiatowe Centrum Sportu i Rekreacji w Przysusze. W skład obiektu wchodzi 4 niecki basenowe (niecka basenu sportowego, niecka basenu rekreacyjnego, brodzik i wanna jacuzzi) oraz strefa SPA.

Właściciel przeprowadzał badania wody na pływalni zgodnie z ustalonym z PPIS w Przysusze harmonogramem poboru próbek wody i terminowo dostarczał sprawozdania z badań oraz zamieszczał aktualne oceny jakości wody wydane przez PPIS w Przysusze na podstawie sprawozdań z badań, przy wejściu na pływalnię.

Na przestrzeni raportowanego okresu badania próbek wody nie wykazały przekroczeń fizykochemicznych i mikrobiologicznych w związku z tym wydano 22 oceny jakości wody – wszystkie pozytywne, woda nadawała się do kąpieli.

Przeprowadzono 2 kontrole sanitarne, w wyniku których nie stwierdzono nieprawidłowości.

5. Nadzór nad obiektami użyteczności publicznej

W ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Przysusze w Sekcji Higieny Komunalnej na koniec roku 2025 znajdowało się 261 obiektów użyteczności publicznej (w 2024 r. – 269).

Ogółem w 2025 r. przeprowadzono 202 kontrole sanitarne (w 2024 r. – 262), wydano 45 decyzji merytorycznych (w 2024 r. – 62) i 10 decyzji płatniczych (w 2024 r. – 28).

Szpital – według ewidencji 2.

Przeprowadzono 2 kontrole sanitarne, w wyniku których nie stwierdzono nieprawidłowości.

Jeden szpital znajduje się w budynku wolnostojącym z zapleczem techniczno - gospodarczym, w którym zapewniono dwa oddziały (wewnętrzny i neurologiczny). Natomiast drugi szpital powstał w wyniku przekształcenia istniejącego dziennego zakładu rehabilitacji leczniczej w placówkę świadczącą całodobową opiekę w zakresie rehabilitacji.

Szpitaly zaopatrywane w wodę z wodociągu publicznych i lokalnego. Posiadają rezerwowe źródła zaopatrzenia w wodę – jeden szpital posiada zbiornik retencyjny o pojemności 20 m³ wody, drugi – możliwość przełączenia się na wodociąg publiczny.

Odpady komunalne medyczne składowane w magazynach na odpady medyczne i odbierane przez specjalistyczne firmy.

Szpitaly nie posiadają własnej pralni – pranie bielizny wykonuje pralnia zewnętrzna.

Oceniając tę grupę obiektów można stwierdzić, iż dzięki prowadzonym na bieżąco pracom remontowym ich stan sanitarno-higieniczny utrzymywany jest na wysokim poziomie.

We wszystkich obiektach zarówno gospodarka wodno-ściekowa, odpadami komunalnymi i medycznymi prowadzona była prawidłowo.

Z obiektów szpitalnych ogółem pobrano 20 próbek wody ciepłej użytkowej do badania w kierunku bakterii Legionella Sp. – wyniki prawidłowe.

Zakład Opiekuńczo – Leczniczy – według ewidencji 1.

Przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną, w wyniku której nie stwierdzono nieprawidłowości.

ZOL zapewnia opiekę dla osób przewlekle chorych.

Zaopatrzenie w wodę z wodociągu publicznego.

Odpady komunalne i medyczne składowane prawidłowo - odbierane przez specjalistyczne firmy.

ZOL nie posiada własnej pralni – pranie bielizny wykonuje pralnia zewnętrzna.

Pobrano 6 próbek wody ciepłej użytkowej do badania w kierunku bakterii Legionella Sp. – wyniki prawidłowe.

Dom pomocy społecznej (umieszczony w rejestrze wojewody mazowieckiego) – według ewidencji **1**.

Przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną, w wyniku której nie stwierdzono nieprawidłowości. Warunki sanitarno-higieniczne utrzymane na odpowiednim poziomie.

DPS zapewnia opiekę dla osób przewlekle psychicznie chorych.

DPS obejmuje kompleks dwóch budynków wolnostojących z 42 pokojami (jedno-, dwu-, trzy- oraz cztero-osobowymi). Obiekt dysponuje 78 miejscami.

Inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej według ewidencji **8**, w tym 2 środowiskowe domy samopomocy dla osób psychicznie chorych, 4 dzienne domy senior plus, 2 warsztaty terapii zajęciowej. Przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną, w wyniku której nie stwierdzono nieprawidłowości.

Obiekty zapewniają uczestnikom dzienny pobyt, opiekę oraz specjalistyczne zajęcia terapeutyczne.

L.p.		Liczba obiektów w ewidencji	Liczba przeprowadzonych kontroli	Liczba obiektów w złym stanie sanitarno - porządkowym	Liczba obiektów w złym stanie sanitarno - techniczny
1.	Dom Pomocy Społecznej	1	1	0	0
2.	Inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej	8	1	0	0

Obiekty świadczące usługi hotelarskie

W ewidencji Sekcji Higieny Komunalnej znajdowało się 14 obiektów świadczących usługi hotelarskie, w tym **11** moteli, **2** ośrodki wypoczynkowe, **1** gospodarstwo agroturystyczne.

Przeprowadzono 15 kontroli sanitarnych. W wyniku 1 kontroli stwierdzono nieprawidłowości t.j. brak wody ciepłej przy umywalkach w sanitariatach, brudne ściany i sufity na korytarzu oraz klatce schodowej. Wydano 1 decyzję administracyjną. Podczas kontroli sprawdzającej stwierdzono, że zalecenia zostały wykonane.

W pozostałych obiektach noclegowych stan sanitarno - higieniczny oceniono jako prawidłowy.

W skontrolowanych motelach były przeprowadzane drobne remonty i naprawy niezbędne do prawidłowego funkcjonowania i zapewnienia odpowiedniego stanu sanitarnego.

W obiektach systematycznie wykonywane są badania wody ciepłej użytkowej w kierunku obecności bakterii Legionella sp. zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. 2017, poz. 2294).

Obiekty nie posiadają własnej pralni – pranie bielizny wykonuje pralnia zewnętrzna.

Gospodarstwo agroturystyczne zlokalizowane nad stawami rybnymi. Obiekt dysponuje 10 miejscami noclegowymi zlokalizowanymi w 3 domkach.

		Liczba obiektów w ewidencji	Liczba przeprowadzonych kontroli	Liczba obiektów w złym stanie sanitarno - porządkowym	Liczba obiektów w złym stanie sanitarno - technicznym
Obiekty świadczące usługi hotelarskie	Motele	11	12	0	1
	Ośrodki wypoczynkowe	2	2	0	0
	Agroturystyka	1	1	0	0

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, solaria -

Pod nadzorem znajdowało się **63** obiekty z tej grupy statystycznej, w tym **29** zakładów fryzjerskich, **23** zakładów kosmetycznych, **3** solaria, **5** zakładów fryzjersko - kosmetycznych i **3** zakłady odnowy biologicznej.

W analizowanym okresie przeprowadzono 67 kontroli sanitarnych. Tylko w wyniku kontroli 1 zakładu kosmetycznego stwierdzono nieprawidłowości t.j. brak udokumentowania przeprowadzania procesu sterylizacji narzędzi wielokrotnego użytku mogących powodować przerwanie ciągłości tkanki. Wydano 1 decyzję administracyjną. W wyniku przeprowadzenia kontroli sprawdzającej stwierdzono, że zalecenia zostały wykonane.

W 1 zakładzie fryzjerskim trwa postępowanie administracyjne - termin wykonania zaleceń przedłużono do końca czerwca 2027 roku.

Przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną w związku z interwencją na zły stan sanitarno - higieniczny w zakładzie kosmetycznym. Nałożono mandat karny w wysokości 200 zł.

W obiektach gospodarka odpadami, postępowanie z bielizną i odzieżą roboczą, dezynfekcja i sterylizacja narzędzi prowadzone były prawidłowo. W obiektach, w których podczas wykonywanych zabiegów dochodzi do przerywania ciągłości tkanek opracowane i stosowane były procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi.

W obiektach, gdzie świadczono usługi solarium zamieszczona była informacja o zakazie udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia i ryzyku związanym z korzystaniem z solarium zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 18 stycznia 2018r. w sprawie umieszczanie informacji o zakazie udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia oraz treści informacji o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium (Dz. U. 2018 poz. 275).

Lp.		Liczba obiektów w ewidencji	Liczba przeprowadzonych kontroli	Liczba obiektów w złym stanie sanitarno - porządkowym	Liczba obiektów w złym stanie sanitarno - technicznym	Liczba wydanych decyzji	Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości w trakcie kontroli
1.	Zakłady fryzjerskie	29	31	0	0	0	
2.	Zakłady kosmetyczne	23	26	1 (1 mandat karny w wys. 200 zł)	1	1	brak udokumentowania przeprowadzania procesu sterylizacji narzędzi wielokrotnego użytku mogących powodować przerwanie ciągłości tkanki, brak potwierdzenia skuteczności sterylizacji narzędzi wielokrotnego użytku

3.	Zakłady fryzjersko-kosmetyczne	5	5	0	0	0	
4.	Zakłady odnowy biologicznej	3	2	0	0	0	
5.	Solaria	3	3	0	0	0	

Dworce autobusowe – według ewidencji 2.

Przeprowadzono 4 kontrole sanitarne, w wyniku których nie stwierdzono nieprawidłowości. Obiekty mieszczą się w budynkach murowanych, parterowych, zaopatrzone w sieć wodno – kanalizacyjną. Poczekalnia dla osób podróżujących zapewniona. Sanitariaty wydzielone, czyste, dezynfekowane. Na jednym dworcu sanitariat czynny całodobowo.

Lp.		Liczba obiektów w ewidencji	Liczba przeprowadzonych kontroli	Liczba obiektów w złym stanie sanitarno - porządkowy	Liczba obiektów w złym stanie sanitarno - technicznym
1.	Dworce autobusowe	2	4	0	0

Środki transportu – skontrolowano 12 autobusów turystycznych oraz 7 samochodów do przewozu zwłok i szczątków ludzkich.

Stan sanitarno – higieniczny środków transportu zachowany.

Lp.		Liczba obiektów w ewidencji	Liczba przeprowadzonych kontroli	Liczba obiektów w złym stanie sanitarno - porządkowym	Liczba obiektów w złym stanie
1.	Autobusy turystyczne	12	12	0	0
2.	Samochody do przewozu zwłok i szczątków ludzkich	7	7	0	0

Ustępy publiczne – według ewidencji 3.

Przeprowadzono 3 kontrole sanitarne, w wyniku których nie stwierdzono nieprawidłowości

Wszystkie ustępy znajdują się na terenie miasta Przysucha. Jeden ustęp jest budynkiem wolnostojący, murowany, przystosowany dla osób niepełnosprawnych, drugi mieści się w budynku dworca autobusowego – czynny całą dobę, natomiast trzeci w budynku przy pawilonie handlowym. Ustępy zaopatrzone w wodę zimną i ciepłą z wodociągu publicznego, odprowadzenie nieczystości płynnych do kanalizacji miejskiej.

L.p.		Liczba obiektów w ewidencji	Liczba przeprowadzonych kontroli	Liczba obiektów w złym stanie sanitarno - porządkowym	Liczba obiektów w złym stanie sanitarno - technicznym
1.	Ustęp publiczny	3	3	0	0

TERENY REKREACYJNE I OBIEKTY SPORTOWE

Parki i zieleńce - według ewidencji 9.

W ewidencji Sekcji Higieny Komunalnej znajduje się 9 parków i zieleńców.

Przeprowadzono 9 kontroli sanitarnych, w wyniku których nie stwierdzono nieprawidłowości. Place parków i zieleńców porządkowane są na bieżąco w ciągu roku. W okresie wiosenno – letnim dodatkowo przeprowadzane są drobne remonty i odnowa sprzętu oraz wykonywane nasadzenia kwiatów i krzewów ozdobnych.

Piaskownice - według ewidencji 5.

Przeprowadzono 3 kontrole sanitarne, w wyniku których nie stwierdzono nieprawidłowości. Piaskownice znajdują się na terenach zielonych, obudowane są betonowym murkiem lub drewnianymi deskami. Piasek wymieniany i uzupełniany na bieżąco.

Boiska sportowe - w ewidencji 11.

Przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną, w wyniku której nie stwierdzono nieprawidłowości.

Podczas kontroli obiektu szczególną uwagę zwracano na stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń znajdujących się w budynkach socjalnych, ze szczególnym uwzględnieniem sanitariatów. Sprawdzano również wyposażenie w środki czystości i dezynfekcyjne, dostępność koszy na odpady, zapewnienie bieżącej wody oraz czystość otoczenia.

L.p.		Liczba obiektów w ewidencji	Liczba przeprowadzonych kontroli	Liczba obiektów w złym stanie sanitarno - porządkowym	Liczba obiektów w złym stanie sanitarno - technicznym
1.	Parki i zieleńce	9	9	0	0
2.	Piaskownice	5	3	0	0
3.	Boiska sportowe	11	1	0	0

Inne obiekty użyteczności publicznej – w ewidencji 98, w tym 14 stacji paliw, 13 aptek/punktów aptecznych, 1 zakład oczyszczania miasta, 2 myjnie samochodowe, 2 targowiska, 1 muzeum, 3 domy kultury, 61 wiejskich ośrodków kultury, 1 ośrodek edukacyjno – profilaktyczny, 1 pralnia, 18 cmentarzy, 4 zakłady pogrzebowe.

Przeprowadzono 33 kontrole sanitarne. W wyniku jednej stwierdzono nieprawidłowości – w stacji paliw. Wydano decyzję administracyjną – zalecenia zostały wykonane.

W pozostałych skontrolowanych obiektach stan sanitarno – higieniczny prawidłowy.

L.p.		Liczba obiektów w ewidencji	Liczba przeprowadzonych kontroli	Liczba obiektów w złym stanie sanitarno - porządko wym	Liczba obiektów w złym stanie sanitarno - technicznym	Liczba wydanych decyzji
1.	Stacje paliw	14	12	0	1	1
2.	Apteki i punkty apteczne	13	0	0	0	0
3.	Zakład oczyszczania miasta	1	1	0	0	0
4.	Myjnie samochodowe	2	0	0	0	0
5.	Targowiska	2	1	0	0	0
6.	Muzeum	1	0	0	0	0
7.	Dom kultury	3	0	0	0	0
8.	Wiejskie ośrodki kultury	61	0	0	0	0
9.	Ośrodek edukacyjno-profilaktyczny	1	0	0	0	0
11.	Pralnia wodna	1	1	0	0	0
13.	Cmentarze	18	17	0	0	0
14.	Domy przedpogrzebowe	2	2	0	0	0

Interwencje mieszkańców:

W 2025 r. przyjęto 10 interwencji z czego 1 była zasadna, 4 nie potwierdziły się, 5 przekazano do innych organów.

Interwencje dotyczyły:

- niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego gabinetu kosmetycznego – zasadna, nałożono mandat karny w wys. 200 zł.,
- gromadzenia nieczystości płynnych w wyschniętej studni znajdującej się na posesji prywatnej - przekazana,
- nieprzyjemnego zapachu wody w kranie w mieszkaniu prywatnym – nie potwierdziła się,
- nielegalnych rzutów nieczystości płynnych – przekazana, zasadna
- bezprawnego wybudowania zbiornika na odpady - przekazana, zasadna,
- jakości wody do spożycia w wodociągu publicznym – nie potwierdziła się,
- padliny znajdującej się przy drodze nr 12 - przekazana,
- chloru w wodociągu publicznym – nie potwierdziła się,
- zapachu chloru w wodzie z wodociągu publicznego – nie potwierdziła się,
- studni na posesji prywatnej - przekazana.

5.1. Postępowanie ze zwłokami i szczątkami ludzkimi w zakresie ochrony zdrowia ludzkiego

PPIS w Przysusze w 2025 r. wydał 5 decyzji ekshumacyjnych, 1 decyzję na wywóz zwłok poza granice państwa i 2 postanowienia na sprowadzenie zwłok/urny z prochami ludzkimi z zagranicy.

W ramach postępowania administracyjnego PPIS w Przysusze nadzoruje przebieg ekshumacji, które wykonywane są przez firmy pogrzebowe.

Kontrole zakładów pogrzebowych obejmowały ocenę stanu sanitarnego, postępowanie z odpadami oraz stosowanie środków dezynfekcyjnych. Szczególną uwagę zwrócono na przestrzeganie zasad bezpieczeństwa sanitarnego podczas transportu zwłok.

Wnioski:

1. Na terenie objętym nadzorem tutejszego Inspektora Sanitarnego w większości obiektów stan sanitarno – higieniczny oraz stan sanitarno – porządkowy jest prawidłowy i nie ma obiektu rażąco niespełniającego wymagań sanitarnych. W żadnym z kontrolowanych obiektów nie ma problemów związanych z wyegzekwowaniem poprawy warunków sanitarnych.
2. Porównując stan sanitarno – higieniczny oraz stan sanitarno – porządkowy obiektów użyteczności publicznej działających na terenie powiatu przysuskiego w stosunku do stanu z lat ubiegłych można stwierdzić, że ulega systematycznej poprawie.
3. Działania podejmowane przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Przysusze w ramach nadzoru bieżącego w dużym stopniu przyczyniły się do poprawy stanu sanitarnego kontrolowanych obiektów. Bieżące kontrole sanitarne pozwoliły wyłonić istniejące uchybienia, a prowadzone postępowanie administracyjne – wyegzekwować ich wykonanie.
4. Stan sanitarno – higieniczny kontrolowanych obiektów jest na ogół zadawalający, wymusza to oprócz nadzoru Inspektora Sanitarnego duża konkurencja na rynku usług. Sukcesywne podwyższanie standardów poprzez remonty, wymianę wyposażenia oraz stosowanie środków dezynfekcyjnych nowej generacji to obecnie norma w funkcjonujących obiektach. Kontrolowane objekty w większości oceniane są jako dobre.
5. Podczas wszystkich kontroli sanitarnych przeprowadzane były działania edukacyjno – informacyjne.

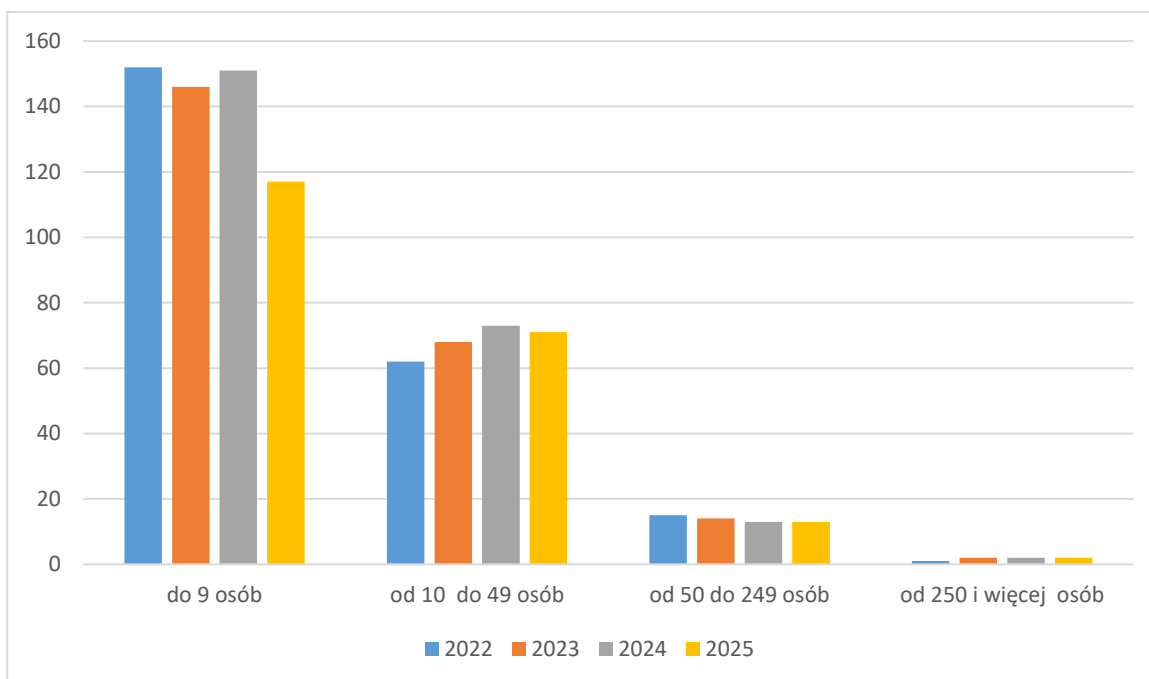
6. Stan sanitarny powiatu w zakresie środowiska pracy

Celem działania Inspekcji Sanitarnej w zakresie higieny pracy jest ochrona pracowników przed niekorzystnymi skutkami narażenia na czynniki pochodzenia chemicznego, fizycznego i biologicznego w środowisku pracy. Państwowa Inspekcja Sanitarna sprawuje nadzór nad warunkami pracy kontrolując przestrzeganie przepisów dotyczących utrzymania należytego stanu sanitarno-higienicznego zakładów pracy oraz zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy.

W 2025 roku prowadzono działania kontrolne w zakresie nadzoru nad stosowaniem i wprowadzaniem do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin oraz produktów biobójczych i detergentów, w kierunku ustalenia, czy substancje chemiczne znajdujące się w obrocie na rynku zostały odpowiednio zarejestrowane, czy są odpowiednio sklasyfikowane i oznakowane, jak również właściwie przechowywane. Ponadto prowadzono nadzór nad warunkami pracy i przestrzeganiem przez pracodawców obowiązków wynikających z oceny ryzyka zawodowego pracowników.

Higiena Pracy prowadzi nadzór nad 203 zakładami pracy objętymi ewidencją Powiatowej Stacji Sanitarno –Epidemiologicznej w Przysusze, w których ogółem zatrudnionych jest 3860 pracowników.

Struktura zatrudnienia przedstawia się następująco:

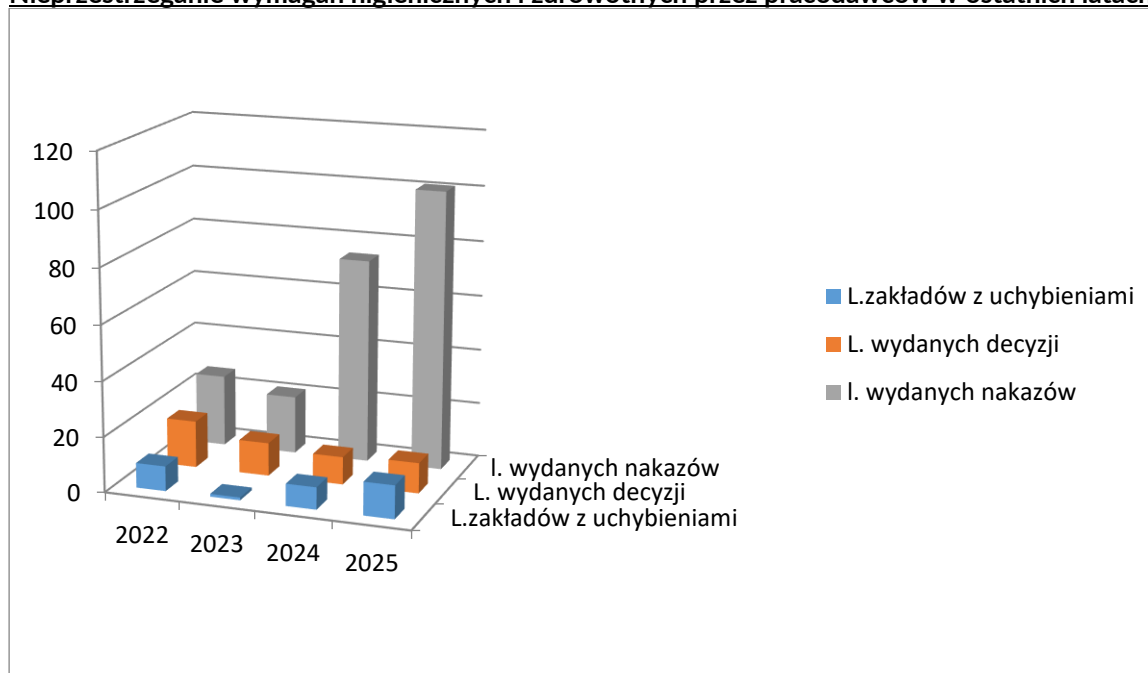

Liczba zatrudnionych	2022	2023	2024	2025
do 9 osób	146	151	141	117
od 10 do 49 osób	68	73	71	71
od 50 do 249 osób	14	13	16	13
od 250 i więcej osób	2	2	2	2

W roku 2025 przeprowadzono 129 kontroli sanitarnych, w 88 zakładach pracy.

W 12 przypadkach odnotowano nieprawidłowości, na które wydano 9 decyzji administracyjnych nakazujących, które zawierały 106 zaleceń, co oznacza, że w ok. 11,77% skontrolowanych zakładów nie są przestrzegane wymagania higieniczne i zdrowotne wobec zatrudnionych pracowników. Mając na względzie zdrowie pracowników nakazywano i egzekwowano usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

Nieprzestrzeganie wymagań higienicznych i zdrowotnych przez pracodawców w ostatnich latach:

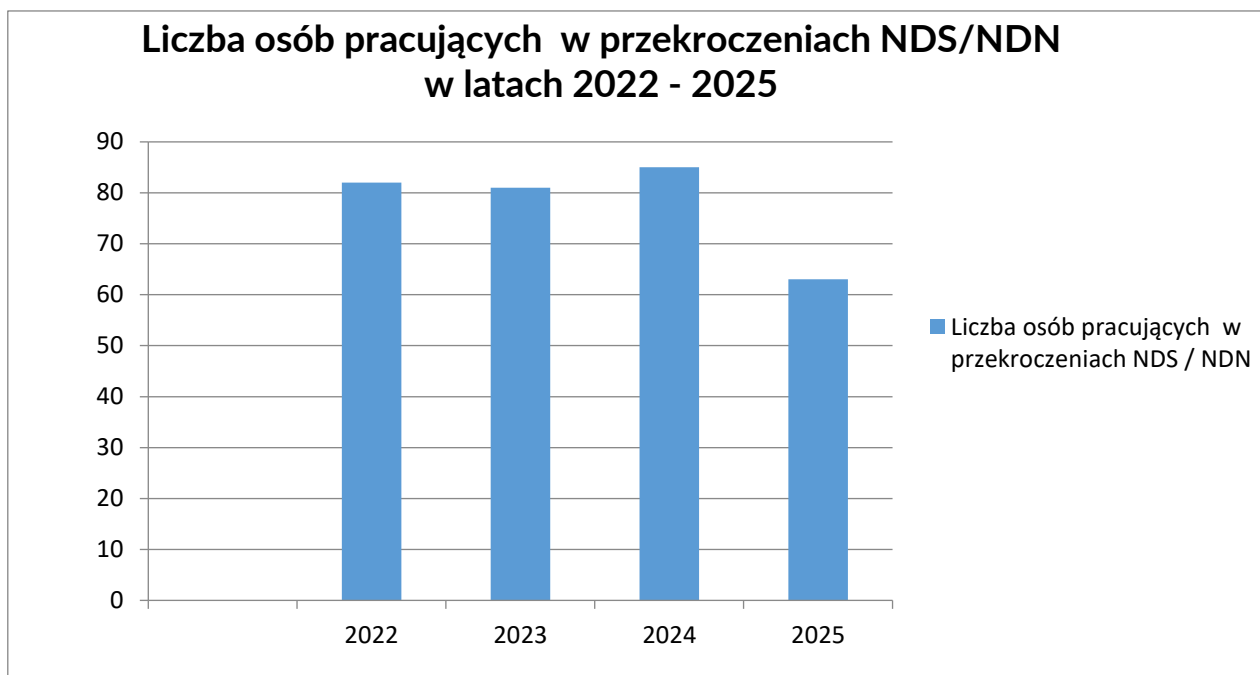
Do obowiązków pracodawców należy wykonywanie profilaktycznych badań lekarskich – wstępnych i okresowych pracowników (umożliwiających wczesne wykrycie choroby) oraz oceny ryzyka zawodowego pracowników związanych z wykonywaną pracą (ocena ta dokonywana jest w celu wykrycia zagrożeń w środowisku pracy oraz wprowadzenia środków ograniczających szkodliwy wpływ procesu pracy na pracownika), jak również zabezpieczenia odpowiedniego zaplecza socjalno – sanitarnego i właściwych warunków BHP.

W skontrolowanych zakładach stwierdzono głównie nieprawidłowości w przestrzeganiu warunków bhp, a nakazy dotyczyły: doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-higienicznego ścian, sufitów i podłóg w pomieszczeniu biurowym i socjalnym, zapewnienia dla pracowników szafek na odzież roboczą i osobistą. Na terenie powiatu przysuskiego najczęstszym czynnikiem szkodliwym występującym w środowisku pracy jest hałas, na który narażonych jest ok. 550 pracowników. W 2025 roku w kontrolowanych zakładach **stwierdzono przekroczenia** najwyższego dopuszczalnego natężenia (NDN) hałasu (85 dB). 63 pracowników zatrudnionych jest na stanowiskach pracy, gdzie występuje [przekroczenie NDN hałasu. Kontrole wykazały, że w celu zapobiegania skutkom zdrowotnym wywołanym przez hałas podejmowane są działania organizacyjno-techniczne, zmierzające do **ograniczenia narażenia pracowników**: pracownicy zaopatrywani są w atestowane **ochronniki słuchu** oraz informowani są o konieczności ich używania. Na nadzorowanym terenie narażenie pracowników na **pyły nie sklasyfikowane ze względu na toksyczność występujące w zakładach wytwarzających materiały budowlane (płyty i bloczki betonowe, pustaki itp.), w kotłowniach**, występowało w 6 zakładach pracy. Narażenie na pył mąki (cukiernie, piekarnie) w 10 zakładach, natomiast na pył drewna (stolarnie, tartaki) w 11 zakładach. Na podstawie analizy okazanych wyników badań i pomiarów w żadnym zakładzie nie stwierdzono **przekroczeń** najwyższego dopuszczalnego stężenia (NDS) żadnego z tych pyłów. W 2025 roku skontrolowano 6 obiektów stosujących produkty kosmetyczne (fryzjerów, kosmetyczki), w których informowano o obowiązkach nałożonych przez Kodeks Pracy i wymaganiach sanitarno-higienicznych jakie powinny być spełnione przez pracodawcę w przypadku zatrudnienia pracowników, jak również o zagrożeniach biologicznych występujących w tych gabinetach.

Narażenie zawodowe pracowników w kontrolowanych zakładach wg PKD:

Wykaz zakładów pracy i osób pracujących w przekroczeniach NDS i NDN w 2022r. - 2025r.									
PKD	Rodzaj działalności (nazwa działu PKD)	Liczba zakładów pracy, w których stwierdzono przekroczenia NDS/ NDN				Liczba osób pracujących w przekroczeniach NDS / NDN			
		2025	2024	2023	2022	2025	2024	2023	2022
		02	Leśnictwo	1 - zakłady (st. pilarz)	2 - zakłady (st. pilarz)	4- zakłady (st. pilarz)	3 - zakłady (st. pilarz)	8	8
10	Produkcja art. spożywczych	1 - zakład (st. obsługi stacji wyparnej na oczyszczalni ścieków w Hortexie	1 - zakład (st. obsługi stacji wyparnej na oczyszczalni ścieków w Hortexie	1- zakład (st. obsługi stacji wyparnej na oczyszczalni ścieków w Hortexie	1- zakład (st. obsługi stacji wyparnej na oczyszczalni ścieków w Hortexie	24	28	12	12
16	Produkcja wyrobów z drewna	3 - zakładów (st. obsługi traka)	3- zakładów (st. obsługi traka)	3- zakładów (st. obsługi traka)	5- zakładów (st. obsługi traka)	31	36	42	47
28	Produkcja maszyn i urządzeń	1-zakład (st. ślusarz-spawacz)	1-zakład (st. ślusarz-spawacz)	1-zakład (st. ślusarz-spawacz)	1-zakład (st. ślusarz-spawacz)	0	2	2	4
Razem		6	15	12	15	63	81	82	81

Liczba osób pracujących w przekroczeniach NDS/NDN:

Narażenie pracowników na **czynniki biologiczne** 3 grupy zagrożenia czynnikiem biologicznym tj. czynnikiem, mogącym wywoływać u ludzi ciężkie choroby zakaźne występuje w Zakładach Opieki Zdrowotnej (Przychodnie), w zakładach usług komunalnych zajmujących się stałymi i płynnymi nieczystościami, w zakładach zajmujących się zaopatrzeniem ludności w wodę i odprowadzaniem ścieków z kanalizacji miejskiej, jak również w obiektach spożywczych, tartakach, tj. **24** zakładach. W 2025 r. skontrolowano **5**, w których stwierdzono, że pracownicy są prawidłowo zaopatrzeni w odzież ochronną i środki ochrony osobistej.

PKD	Rodzaj działalności (nazwa działu PKD)	Liczba zakładów pracy, w których występuje czynnik biologiczny	Liczba osób pracujących w kontakcie z czynnikiem biologicznym
01	Hodowla zwierząt (ferma drobiu)	2	5
02	Leśnictwo (wyrąb drzew)	4	32
10	Produkcja art. spożywczych (piekarnie)	13	78
16	Produkcja wyrobów z drewna (stolarnie i tartaki)	8	65
32	Produkcja pozostałych wyrobów, gdzie indziej niesklasyfikowana (wianki)	1	18
36	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami (gospodarka śmieciami i oczyszczalnie ścieków)	3	59
47	Handel detaliczny (stoiska mięsne)	12	81
84	Administracja publiczna	9	86

	(w tym oczyszczalnie ścieków)		
85	Oświata (kuchnie i sprzątaczk)	16	138
86	Opieka zdrowotna i Pomoc społeczna	14	368
87	Pomoc społeczna z zakwaterowaniem	1	36
93	Działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna - Pływalnia	1	14
96	Pozostała działalność usługowa (zakłady kosmetyczne - fryzjerskie)	5	5
Razem		89	899

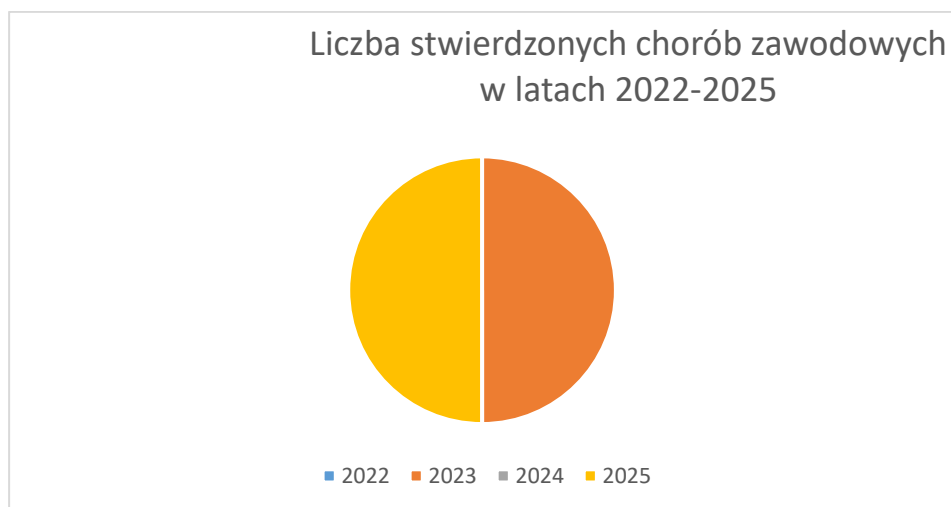
Usuwanie pokryć dachowych zawierających eternit we własnym zakresie lub przez firmy bez wymaganego zezwolenia stwarza zagrożenie zarówno dla zdrowia pracowników jak i okolicznego społeczeństwa. Eternit zawiera **azbest**, którego wdychanie prowadzi do chorób układu oddechowego: pylicy azbestowej (azbestozy), łagodnych zmian opłucnowych, raka płuc, międzybłoniaka opłucnej i otrzewnej. Na terenie powiatu przysuskiego nie ma zarejestrowanych firmy posiadających zezwolenie na prace z azbestem. W 2025 r. wpłynęło 13 zgłoszeń dot. zebrania z 348 gospodarstw indywidualnych złożonego wcześniej i zabezpieczonego pokrycia dachowego z eternitu i jego utylizacji. Można więc przypuszczać, że rozbiórki pokrycia dachowego były wykonywane przez właścicieli posesji we własnym zakresie, najprawdopodobniej bez wynajmowania specjalizujących się w tego typu rozbiórce firm, jak i bez zabezpieczenia wykonujących te prace ludzi przed azbestem (kombinezony oraz maski jednorazowe i rękawice jednorazowe).

Na terenie powiatu przysuskiego w **37** zakładach występują **substancje, preparaty, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym mutagenym lub reprotoksyntycznym** w środowisku pracy, gdzie zatrudnionych jest 166 osób. Są to m.in. laboratorium zakładowe badające ścieki i wodę, pracownice RTG oraz zakłady, w których wykonuje się prace związane z narażeniem na pył drewna, prace związane z narażeniem na krzemionkę krystaliczną – frakcję respirabilną powstającą w trakcie pracy, jak i prace związane z narażeniem na spaliny emitowane z silników Diesla. Badania środowiskowe nie wykazały przekroczeń dopuszczalnych norm. Większość firmy prowadzi obowiązującą w tym zakresie dokumentację tj. rejestry prac i rejestr pracowników narażonych na czynniki rakotwórcze. Podczas kontroli nie stwierdzono uchybień w tym zakresie - zakłady uzupełniają brakującą dokumentację na bieżąco.

Podczas kontroli w nadzorowanych zakładach zwracano uwagę na przestrzeganie zakazu palenia wyrobów tytoniowych. W większości kontrolowanych zakładów obowiązuje zakaz palenia tytoniu. Ponadto podczas przeprowadzanych kontroli informowano o aktach prawnych zobowiązujących pracodawców do zapewnienia pracownikom właściwych, bezpiecznych i higienicznych warunków pracy związanych z wykonywaną przez nich pracą (stosowanie środków profilaktycznych oraz informowanie i szkolenia pracowników). Uświadamiano pracowników o konieczności stosowania środków ochrony osobistej w celu przeciwdziałania zagrożeniom na stanowisku pracy.

Niewielkie uprzemysłowienie powiatu przysuskiego wiąże się z niewielkim narażeniem pracowników na uciążliwe i szkodliwe czynniki mogące powodować wystąpienie chorób zawodowych, a tym samym niewielką zachorowalność na choroby zawodowe.

Dynamika zachorowalności na choroby zawodowe w latach 2022-2025

W latach 2022-2025 stwierdzono 2 **choroby zawodowe**, w tym:
- 2 boreliozy (u rolnika - gospodarstwo własne) zaliczaną do chorób pasożytniczych, wywołaną krętkiem boreliozy - przenoszonym m.in. przez kleszcze,

W roku 2025 wpłynęło 7 zgłoszeń podejrzenia choroby zawodowej. Przeprowadzono 7 postępowań (kart ocen narażenia zawodowego) w sprawie podejrzenia choroby zawodowej, w tym 2 postępowania **na wnioski Inspektorów z innych terenu.**

Wnioski:

1. Dokonując oceny środowiska pracy należy stwierdzić, iż w roku 2025 utrzymuje się w dalszym ciągu narażenie na hałas ponadnormatywny.
2. Znajomość i przestrzeganie przepisów prawa przekłada się na brak uchybień w zakresie czynników biologicznych i chemicznych.
3. Pracodawcy nadal dokonują w miarę możliwości wymiany przestarzałego parku maszynowego, odnawiają pomieszczenia produkcyjne i higieniczno-sanitarne, dbają o prawidłowe wyposażenie i urządzenie tych pomieszczeń, zapewniają pracownikom odpowiednią odzież ochronną i środki ochrony indywidualnej oraz przestrzegają terminowości przeprowadzania badań profilaktycznych pracowników.
4. Działania techniczno - organizacyjne podejmowane przez pracodawców, stosowanie środków ochrony indywidualnej oraz profilaktyka medyczna zapobiegają skutkom oddziaływania czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy.
5. Od kilku lat liczba stwierdzanych chorób zawodowych utrzymuje się na tym samym poziomie.

7. Stan sanitarny powiatu przysuskiego w zakresie ograniczenia zagrożeń zdrowia publicznego stwarzanych przez środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne, prekursorów narkotyków kat. 2 i 3, substancji chemicznych i ich mieszanin, produktów biobójczych, detergentów, kosmetyków i detergentów.

Na terenie powiatu przysuskiego w roku sprawozdawczym przeprowadzono 4 kontrole sanitarne w zakresie udostępniane na rynku na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej produktów zawierających w swoim składzie substancje, który należy traktować jako środek zastępczy lub potencjalny środek zastępczy. Kontrole zostały wprowadzone do Systemu Monitorowania Informacji o Środkach Zastępczych i Nowych Substancjach Psychoaktywnych.

W 2025 r. nie zgłaszano zatruć środkami psychoaktywnymi.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny powiatu przysuskiego prowadzi działania profilaktyczne w zakresie przeciwdziałania obrotowi i zażywaniu środków zastępczych, jak również działania edukacyjne. Podczas kontroli przeprowadzanych w ramach nadzoru bieżącego udzielano instruktażu nt. środków zastępczych.

Narażenie pracowników na **czynniki chemiczne** występuje w **56** zakładach stosujących substancje i mieszaniny niebezpieczne. Są to: **Zakłady Opieki Zdrowotnej (Przychodnie) oraz zakłady produkujące i sprzedające żywność - ze względu na stosowanie środków dezynfekcyjnych, laboratoria - odczynników chemicznych, lakiernie - lakiery i rozpuszczalniki, warsztaty - oleje i rozpuszczalniki, oczyszczalnie ścieków i zakłady uzdatniania wody - podchloryn sodu oraz sklepy z chemikaliami i środkami ochrony roślin.** Przeanalizowano wyniki badań i pomiarów czynników chemicznych. Nie stwierdzono przekroczenie NDS.

Podczas kontroli dotyczących stosowania substancji i mieszanin chemicznych zwracano uwagę na prawidłowe oznakowanie opakowań chemikaliów stosowanych i magazynowanych w zakładach pracy, oznakowanie chemikaliów dystrybuowanych oraz zapoznanie pracowników z ich kartami charakterystyki. Karta charakterystyki substancji lub mieszaniny zawiera informacje dotyczące niebezpiecznych właściwości oraz zagrożeń, jakie może stwarzać ich działanie. W karcie tej znajdują się informacje o sposobie bezpiecznego stosowania, zasadach postępowania w przypadku pożaru czy niezamierzonego uwolnienia do środowiska, o warunkach transportu oraz o możliwych sposobach udzielania pierwszej pomocy w przypadku narażenia na działanie takiego produktu.

Na terenie powiatu przysuskiego jest jeden zakład zajmujący się produkcją (mieszaniem i rozlewaniem) wody destylowanej oraz płynów samochodowych do spryskiwaczy (letni i zimowy) oraz dystrybucją innej chemii samochodowej. **W roku 2025r.** w ramach nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami przeprowadzono **62** kontrole nad produktami biobójczymi (stosującymi produktami biobójczymi 41, wprowadzających 21).

W skontrolowanych zakładach **nie odnotowano nieprawidłowości przy stosowaniu substancji i preparatów chemicznych.** Tematem zainteresowań w trakcie kontroli dystrybutorów (sprzedaż detaliczna) **substancji chemicznych i ich mieszanin: detergentów i produktów biobójczych** wprowadzanych do obrotu była ocena prawidłowości ich oznakowania. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Przysusze otrzymuje, na zasadzie powiadomień alarmowych, informacje o wprowadzaniu do obrotu na terenie całego kraju środków biobójczych, które zawierają substancje czynne niedozwolone lub które nie mają pozwolenia na obrót. Podczas przeprowadzonych w 2025 r. kontroli na terenie powiatu przysuskiego nie stwierdzono takich środków, które należałoby wycofać ze sprzedaży.

W ramach nadzoru na kosmetykami przeprowadzono kontrole w **28** obiektach zajmujących się dystrybucją lub stosowaniem kosmetyków.

Na terenie objętym nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Przysusze nie ma zakładów zajmujących się legalnym handlem **prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3** pomiędzy Wspólnotą a państwami trzecimi.

8. Higiena dzieci i młodzieży

Bieżący nadzór sanitarny w zakresie higieny dzieci i młodzieży to nadzór nad warunkami higieny procesów nauczania i wychowania oraz higieny wypoczynku i rekreacji.

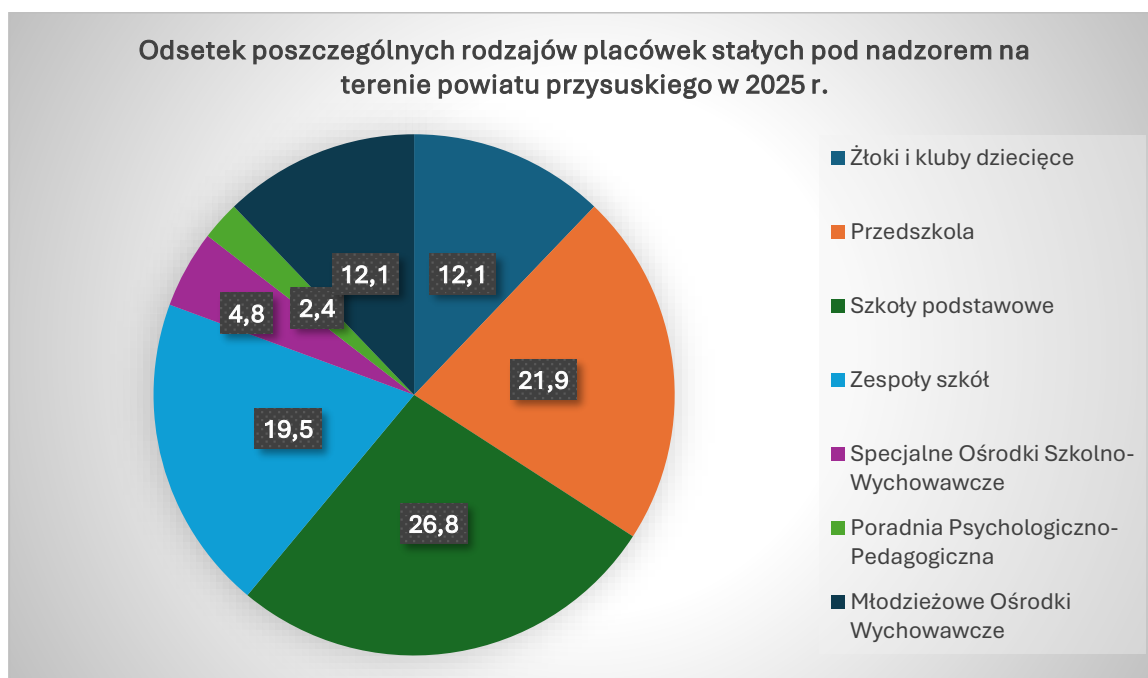
W 2025 r. w zakresie higieny dzieci i młodzieży przeprowadzono kontrole stanu sanitarno-higienicznego placówek oświatowo-wychowawczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wypoczynku dzieci i młodzieży.

Kontrole sanitarne prowadzono pod względem posiadanej infrastruktury, bieżącej czystości i porządku, warunków do utrzymania higieny osobistej oraz oceny warunków pobytu dzieci i młodzieży (m.in. pod względem higienicznej oceny rozkładów zajęć lekcyjnych, zapewnienia odpowiedniej temperatury w pomieszczeniach pobytu dzieci i młodzieży, oceny dostosowania mebli szkolnych do wymagań ergonomii, zapewnienia miejsc na podręczniki oraz oceny obciążenia uczniów tornistrami szkolnymi).

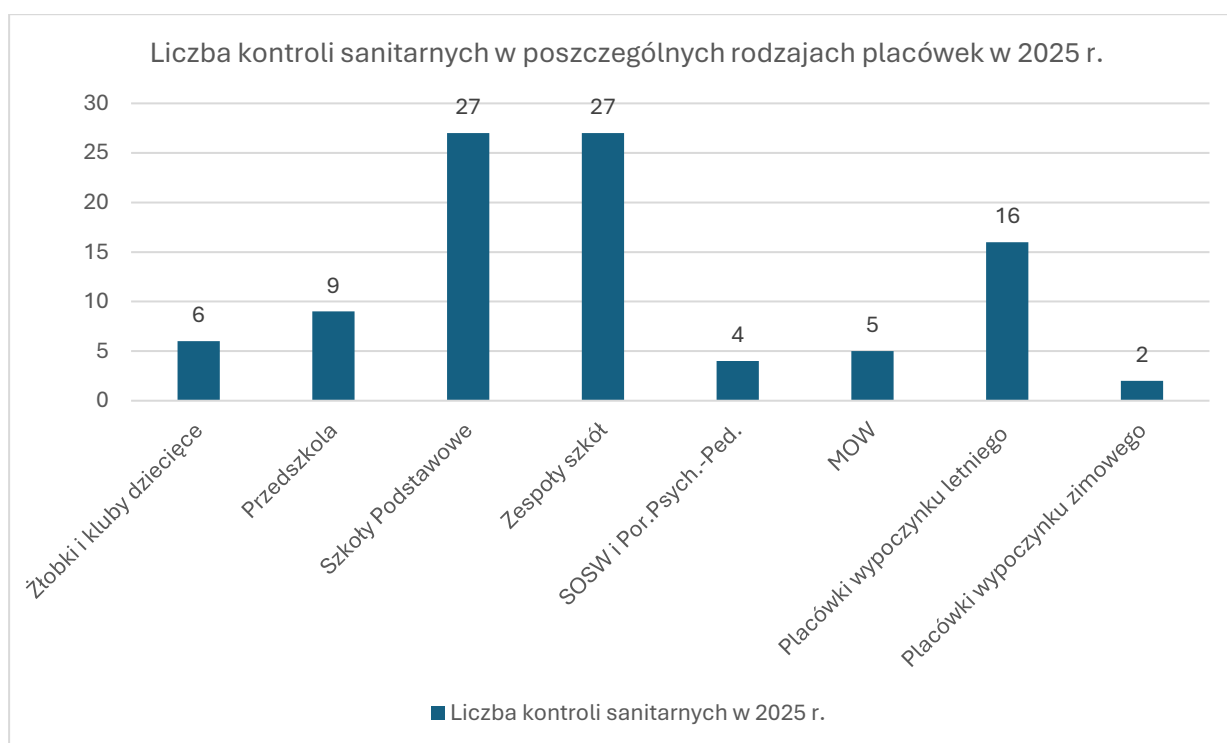
Podczas prowadzonego nadzoru dokonywano oceny realizacji wytycznych bezpieczeństwa zdrowotnego MEiN, MZ i GIS.

Kontrole odbywały się również przy współpracy innych pionów PSSE w Przysusze oraz innych instytucji (policji oraz straży pożarnej).

W roku 2025 pod nadzorem ogółem było 58 placówek (41 placówek stałych oraz 17 placówek sezonowych).

W 2025 r. przeprowadzono 96 kontroli sanitarnych.

Kontrole interwencyjne i kontrole sprawdzające w 2025 roku:

- 1 kontrola interwencyjna w szkole podstawowej dot. wystąpienia wszawicy na terenie placówki;
- 5 kontroli sprawdzających wykonanie zaleceń w tym jedna z roku 2024 (3 w zespołach szkół, 1 w niepublicznym specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym oraz 1 w szkole podstawowej).

Zmiany w infrastrukturze nadzorowanych placówek:

Rodzaj placówki		Liczba placówek								
		nowo oddanych w nowych obiektach	nowo otwartych w obiektach istniejących	Istniejących przeniesionych do nowych obiektów lub z rozbudowaną bazą dydaktyczną	zlikwidowanych	po remontach generalnych	z nowo oddanymi obiektami sportowymi	z modernizowanymi blokami sportowymi	z nowo otwartymi blokami żywienia	z modernizowanymi blokami żywienia
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
Żłobki i kluby dziecięce	01	0	0	0	0	0	0(0)	0 (0)	0	0
Przedszkola i inne formy wych. przedszk.	02	0	0	0	0	0	0 (0)	0(0)	0	0
Szk. Podst.	03	0	0	0	0	5	1 (1B)	0 (0)	0	0
Licea	04	0	0	0	0	0	0(0)	0 (0)	0	0
Technika	05	0	0	0	0	0	0 (0)	0 (0)	0	0
Branżowe Szkoły Zaw. I i II st.	06	0	0	0	0	0	0 (0)	0 (0)	0	0
Zespoły szkół	07	0	0	1	0	6	1 (1PZ)	0 (0)	0	0
OGÓLEM	08	0	0	1	0	11	2 (1B, 1PZ)	0(0)	0	0

Rozbudowa placówek dotyczyła rozbudowy pomieszczeń sanitarno-higienicznych i pomieszczeń magazynowych w oddziałach przedszkolnych w Zespole Placówek Oświatowych w Przysusze.

Remonty generalne:

- remont sali dla oddziału przedszkolnego (gipsowanie, malowanie ścian i sufitów),
- wymiana podłóg na korytarzach szkolnych,
- wymiana podłogi w jednej z sal lekcyjnych,
- remont pomieszczeń sanitarno-higienicznych w budynku szkoły (wymiana hydrauliki, oświetlenia, posadzki, kaloryferów, zakup nowej armatury sanitarnej, wymiana umywalek i oczek ustępowych, wymiana stolarki drzwiowej, wyrównanie i malowanie ścian),
- remont stołówki szkolnej (wymiana posadzki, wyrównanie i malowanie ścian),
- remont ścian i sufitów korytarza szkolnego (położenie płyt z karton-gipsu, gipsowanie, malowanie),
- modernizacja dachu oraz montaż instalacji fotowoltaicznej,
- remont szatni w podpiwniczeniu budynku (wymiana podłogi, malowanie ścian, wymiana oświetlenia, wymiana stolarki drzwiowej, zabudowa rur wodno-kanalizacyjnych),
- przystosowanie sal lekcyjnych na potrzeby oddziałów przedszkolnych,
- remont elewacji budynku zespołu szkół, remont ścian korytarza szkolnego,
- remont sanitariatów przy sali gimnastycznej (wymiana hydrauliki, stolarki drzwiowej, armatury sanitarnej, zakup nowych umywalek i oczek ustępowych, wyłożenie pomieszczeń płytkami),
- remont kominów wentylacyjnych, wymiana okien piwnicznych, wymiana rur wodno-kanalizacyjnych,
- odświeżenie elewacji budynku zespołu szkół.

Nowo oddane obiekty sportowe:

- Hala sportowa w Szkole Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Kłudnie;
- Plac zabaw przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Gielniowie.

8.1. Charakterystyka placówek

Wszystkie objęte nadzorem placówki stałe w powiecie przysuskim posiadają podłączenie do wodociągów miejskich lub gminnych (stan ten nie uległ zmianie w porównaniu z poprzednimi latami). Wszystkie placówki posiadają dostęp do bieżącej, ciepłej wody w sanitariatach. Standardy dostępności do urządzeń sanitarnych zachowane.

Spośród 41 objętych kontrolą placówek stałych pod względem warunków do utrzymania higieny osobistej podłączenie do sieci kanalizacyjnej posiada 26 placówek (63,5 %), 9 placówek wyposażonych jest w zbiornik bezodpływowy (21,9 %), natomiast 6 placówek posiada przydomowe oczyszczalnie ścieków (14,6 %).

W 2025 r. wyegzekwowano 4 decyzje administracyjne (w tym 1 z ubiegłych lat). Decyzje dotyczyły:

- odpadającego tynku i brudnych ścian i sufitów w pomieszczeniach,
- braku uchwytów na papier toaletowy i na ręczniki papierowe w pomieszczeniach sanitarno-higienicznych szkoły,
- braku osłon oświetleniowych w sali lekcyjnej,
- braku kratki wentylacyjnych w drzwiach łazienkowych do kabin ustępowych w sanitarium szkolnym,
- uszkodzonej baterii umywalkowej w sanitarium w szkole,
- pęknięć w stolarce drzwiowej internatu,
- skorodowanej baterii prysznicowej, niesprawnych technicznie pisuarów, pękniętej spłuczki w pomieszczeniu sanitarno-higienicznym na terenie szkoły.

W 2025 r. wydano 1 decyzję administracyjną potwierdzającą spełnienie warunków sanitarno-lokalowych dla Samorządowego Żłobka „MALUSZEK” w Przysusze.

W 2025 r. wystosowano 2 wystąpienia pokontrolne o konieczności podjęcia działań z zakresu dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii (PSP im. Marsz. J. Piłsudskiego w Potworowie, PSP Nr 1 w Przysusze).

Ze względu na zmianę organu prowadzącego oraz dyrektora w Niepublicznym Przedszkolu „Bajkowa Kraina” w Rdzuchowie wystawiono 1 opinię sanitarną o spełnieniu wymagań lokalowych i sanitarnych pomieszczeń.

8.2. Warunki pobytu dzieci i młodzieży w placówkach nauczania i wychowania

W 2025 roku higieniczną oceną rozkładów zajęć lekcyjnych objęto 40 oddziały szkół podstawowych oraz 42 oddziały zespołów szkół – nieprawidłowości nie stwierdzono.

Wszystkie szkoły podstawowe (tj. 11) oraz zespoły szkół (tj. 8) zapewniają przerwy krótsze niż 10 minut, ale zapewniają co najmniej jedną przerwę 15 – 20 minutową. Stan ten utrzymuje się na przestrzeni kilku lat i w zdecydowanej większości spowodowany jest dowozami autobusowymi uczniów do szkół.

Wszystkie placówki umożliwiają uczniom spędzanie przerw na świeżym powietrzu oraz zapewniają zajęcia w trybie jednozmiannym.

Podczas prowadzonych kontroli sanitarnych w placówkach przeprowadzono następujące badania:

- pomiary temperatury łącznie w 44 salach lekcyjnych i pokojach mieszkalnych - stwierdzono, że w objętych pomiarach pomieszczeniach zapewniono odpowiednią temperaturę (w żadnym pomieszczeniu nie odnotowano temperatury poniżej 18°C) - *do ww. pomiarów używano termometru elektronicznego HDiM/WP/06/W/S,*

- pomiar długości i szerokości 5 pomieszczeń (dot. sal przedszkolnych, sanitariatów oraz pomieszczenia porządkowego) - *do ww. pomiarów użyto dalmierza laserowego ZNS/WP/02/S/W*

- oceną dostosowania mebli do wymagań ergonomii objęto stanowiska 263 dzieci (pomiary przeprowadzono w 4 szkołach podstawowych - 194 uczniów oraz w 1 zespole szkół - 69 uczniów). Stwierdzono, że spośród objętych pomiarami uczniów 82 dzieci ze szkół podstawowych oraz 43 uczniów z zespołu szkół korzystało z nieprawidłowo dostosowanych do wzrostu stanowisk. Powodem niedostosowania stołów i krzeseł do wzrostu uczniów według informacji uzyskanych podczas kontroli był brak dostatecznej liczby mebli w odpowiednich rozmiarach. Ponadto uczniowie klas IV- VIII szkół podstawowych każdą lekcję odbywają w innym pomieszczeniu co jest dodatkowym utrudnieniem w dostosowaniu wysokości stołów i krzeseł do ich wzrostu.

PPIS w Przysusze udzielił Dyrektorom ww. placówek następujących wskazówek: wszystkie meble powinny być oznakowane w sposób trwały i widoczny numerem lub kolorem oznaczającym jego wysokość, zestaw mebli powinien posiadać tę samą cechę - nr/kolor stolika musi odpowiadać nr/kolorystyce krzesła, jeśli brakuje oznakowania mebli należy wykonać pomiary wysokości stołu i siedziska, a następnie oznakować meble kolorem lub numerem, każdy uczeń powinien znać rozmiar/kolor mebli, który wskazany jest dla niego oraz siedzieć we właściwym, dostosowanym dla niego zestawie mebli szkolnych.

Podczas prowadzonych kontroli placówek stałych prowadzono również działania informacyjno-edukacyjne z zakresu: profilaktyki wad postawy (właściwego doboru i pakowania tornistrów szkolnych, ergonomii stanowisk pracy uczniów), wszawicy, higienicznego rozkładu zajęć lekcyjnych, miejsca na

pozostawienie w szkole podręczników i przyborów szkolnych, profilaktyki wad wzroku, higieny osobistej, wentylacji oraz ochrony zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

8.3. Ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych

W 2025 r. dokonano oceny obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych. Zważono 493 uczniów i 493 tornistrów w 33 oddziałach klasowych w 4 szkołach podstawowych. Opracowane wyniki badania przesłano do dyrekcji szkół oraz do WSSE w Warszawie. Łącznie wykonano 986 pomiarów.

Z przeprowadzonych pomiarów wynika że:

- w przypadku 285 uczniów (57,8%), ciężar plecaka w stosunku do masy ciała mieścił się w normie 10%,
- w przypadku 169 uczniów (34,2%), ciężar plecaka w stosunku do masy ciała przekroczył normę 10%, ale zmieścił się w normie 15%,
- w przypadku 39 uczniów (ok. 7,9%) ciężar plecaka w stosunku do masy ciała przekroczył normę 15%.

W protokole z pracy problemowej przekazano wskazówki dotyczące zakupu tornistra, wyjaśniono czym grozi noszenie zbyt ciężkiego plecaka oraz zawarto rekomendacje PPIS w Przysusze skierowane do Dyrektorów szkół, nauczycieli oraz rodziców.

Podczas pomiarów zwracano uwagę na możliwość pozostawiania podręczników i przyborów szkolnych. 2 szkoły podstawowe objęte badaniem posiadają indywidualne szafki uczniowskie, 1 szkoła umożliwia pozostawienie podręczników w salach lekcyjnych. W jednej szkole dyrektor zadeklarował, że jego uczniowie nie posiadają miejsca na pozostawienie podręczników w szkole i w związku z tym prowadzi on rozmowy z organem prowadzącym, których celem jest dofinansowanie do zakupu indywidualnych szafek uczniowskich. Warto zaznaczyć, że istnieją sytuacje, w których mimo zapewnienia indywidualnych szafek w szkole uczniowie z nich nie korzystają.

Podczas ważenia tornistrów szkolnych przypominano uczniom o zaleceniach dotyczących tornistrów szkolnych (właściwa budowa tornistrów szkolnych, zasady pakowania i noszenia tornistrów). Informowano o wpływie noszenia zbyt ciężkich plecaków na prawidłową postawę i prawidłowy rozwój układu kostnego.

8.4. Warunki do prowadzenia żywienia

Posiłek w szkole jest ważnym elementem racjonalnego żywienia dzieci i młodzieży. Zbilansowane żywienie wpływa na kondycję fizyczną i psychiczną uczniów a tym samym na koncentrację.

We wszystkie szkołach podstawowych tj. 11 oraz w 7 z 8 zespołów szkół zapewniony jest ciepły posiłek dla uczniów. W przypadku 7 szkół podstawowych ciepły posiłek przygotowywany jest przez blok żywieniowy tej szkoły, a 4 placówki korzystają z cateringu.

7 zespołów szkół posiada własny blok żywieniowy, natomiast 1 zespół wynajmuje pomieszczenie na sklepik szkolny, w którym uczniowie mogą zakupić zimne i ciepłe przekąski.

Na terenie 2 szkół podstawowych oraz 3 zespołów szkół działają sklepiki szkolne, natomiast 3 szkoły podstawowe oraz 2 zespoły szkół dysponują automatami z żywnością.

Dodatkowo 283 uczniów w wieku szkolnym z terenu powiatu przysuskiego korzysta z posiłków dofinansowanych z ośrodków pomocy społecznej.

8.5. Dodatkowe informacje, dotyczące warunków pobytu dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo-wychowawczych :

- podczas przerwy wakacyjnej prowadzone są kontrole stanu przygotowania szkół do nowego roku szkolnego,
- w 4 szkołach zajęcia odbywają się w pomieszczeniach znajdujących się poniżej przyległego do budynków terenu; spowodowane jest to liczbą przyjmowanych do placówek uczniów oraz brakiem możliwości lokalowych w obiektach,
- 2 szkoły podstawowe posiadają gabinet dentystyczny, natomiast w 6 szkołach podstawowych oraz 2 zespołach szkół opieka stomatologiczna nad uczniami jest realizowana głównie w gabinetach stomatologicznych poza placówką na podstawie podpisanych umów,
- w 4 szkołach podstawowych oraz 5 zespołach szkół zapewnione są indywidualne szafki uczniowskie,
- w zakresie stanu umeblowania i posiadanego sprzętu sportowego stwierdza się, że placówki nauczania i wychowania sukcesywnie są wyposażane w stoły, krzesła oraz w sprzęt sportowy posiadające odpowiednie certyfikaty i atesty,
- place zabaw są utrzymane w należyтым stanie sanitarno - technicznym, posiadają regulaminy bezpiecznego korzystania z placów zabaw, nie wszystkie są jednak wyposażone w urządzenia

posiadające odpowiednie oznakowanie wskazujące na zgodność wyrobu z Polską Normą PN-EN.1176, taki stan rzeczy spowodowany jest brakiem środków finansowych,

- w 9 szkołach podstawowych oraz 4 zespołach szkół zapewnione są dla uczniów zajęcia świetlicowe, świetlice stanowią osobne sale i sale dydaktyczne; uczniowie najczęściej korzystają z zajęć świetlicowych po lekcjach w oczekiwaniu na autobus, zajęcia odbywają się również na terenach sportowo-rekreacyjnych obiektów szkolnych;

- we wszystkich skontrolowanych placówkach wprowadzony jest całkowity zakaz używania tytoniu i wyrobów tytoniowych - zakaz ten jest przestrzegany;

- odzież wierzchnią uczniowie pozostawiają w szatniach ogólnych, szafkach na korytarzach szkolnych oraz na wieszakach na korytarzach.

8.6. Wypoczynek letni i zimowy

Podczas ferii zimowych trwających od 3 lutego do 16 lutego 2025r. na terenie powiatu przysuskiego zorganizowano wypoczynek dla 85 dzieci i młodzieży w formie dwóch obozów w Zajeździe Lwowskim w Klwowie. Były to 2 obozy sportowe o profilu piłki siatkowej dla 85 uczestników w wieku od 10 do 15 lat. Organizatorem obozów był Klub Sportowy Volley, ul. ks. Marcina Załuskiego 57; 05-230 Kobyłka.

Obozy zgłoszone były w Bazie Wypoczynku Ministerstwa Edukacji Narodowej.

W trakcie czynności kontrolnych ocenie poddawano między innymi bieżący stan sanitarno-techniczny pomieszczeń zajmowanych przez uczestników wypoczynku, stan techniczny wyposażenia pokoi mieszkalnych, sal zajęć przeznaczonych dla dzieci/młodzieży, stan sanitarno-techniczny pomieszczeń

sanitarnych, dostępność do urządzeń sanitarnych oraz środków niezbędnych do utrzymania higieny osobistej.

Organizator posiadał opracowane regulaminy wypoczynków. Dokumentacja sprawdzana w trakcie czynności kontrolnych prowadzona była rzetelnie. Wszyscy uczestnicy wypoczynków byli zapoznani z regulaminami obowiązującymi w trakcie trwania wypoczynków – znajomość treści regulaminu oraz zobowiązanie do jego stosowania potwierdzone zostało na piśmie. Bieżąca czystość była przestrzegana. Stan sanitarno-techniczny pokoi mieszkalnych oraz wyposażenia był dobry. Zapewniono wystarczającą ilość środków higieny osobistej. Urządzenia sanitarne utrzymywane były we właściwym stanie higieniczno-technicznym.

Podczas kontroli ww. obozu nieprawidłowości nie stwierdzono.

Podczas ferii zimowych 2024 r. na terenie powiatu przysuskiego zorganizowano wypoczynek dla 107 dzieci i młodzieży w formie dwóch obozów.

Obozy zgłoszone były w wykazie bazy wypoczynku Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Podczas wakacji 2025 r. na terenie powiatu przysuskiego zorganizowano wypoczynek dla 1040 dzieci i młodzieży w formie obozów sportowych, Podczas wakacji 2024 r. dla 985 dzieci i młodzieży

W Ośrodku Wypoczynkowym „Marysieńka” w Przysusze, ul. Topornia 23:

- obozy sportowe WOODCAMP (deskorolki), SCOOTCAMP (hulajnogę), ROOLCAMP (rolki), BMX (rowery)– 7 turnusów dla 668 uczestników Organizatorem obozów był Kayo Travel Grzegorz Gajkowski, ul. Grażyny 13/19; 02-548 Warszawa.
- obóz akrobatyczno-sportowy– 1 turnus dla 62 uczestników. Organizatorem wypoczynku było Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej „APOLLO”, ul. Mikołaja Kopernika 12; 05-400 Otwock.
- obóz akrobatyczno-sportowy - 1 turnus dla 60 uczestników. Organizatorem obozu był Klub Sportowy GAZELA, ul. Myśliborska 98B/68; 03-185 Warszawa.
- obóz sportowy zorganizowany - 1 turnus dla 27 uczestników . Organizatorem obozu był Klub Bokserski Nowy Dwór Mazowiecki, ul. 29 Listopada 323/21; 05-160 Nowy Dwór Mazowiecki.
- kolonia sportowa– 1 turnus dla 40 dziewcząt. Organizatorem kolonii było Biuro Podróży Prima Travel Sp. z o.o., ul. Solna 4a/10U; 25-006 Kielce.

W Internacie Zespołu Szkół im. dr Heleny Spoczyńskiej w Lipinach

- obóz taktyczny - turnus dla 11 uczestników. Organizatorem obozu był Uczniowski Klub Sportowy Mechanik, ul. Św. Antoniego 29; 93-200 Tomaszów Mazowiecki.

W Zajeździe Lwowskim ul. Opoczyńska 45A; 26-415 Klwów

- kolonia Koszykarskiej Akademii Wisły CANPACK Kraków – 1 turnus dla 55 dziewcząt. Organizatorem kolonii był Kamil Kuzia, os. Kopernika 1/ 86; 34-100 Wadowice.

Obóz harcerski bez stałej infrastruktury komunalnej zorganizowany na terenie Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Św. Marii Magdaleny w Łęgonicach Małych w dniach od 30.06.2025 r. do 12.07.2025 r. dla 22 dziewcząt w wieku od 8 do 16 lat.

Organizatorem obozu harcerskiego było Stowarzyszenie Harcerstwa Katolickiego „Zawisza” Federacja Skautingu Europejskiego 2. Hufiec Radomski, ul. Grzybowska 22; 26-600 Radom. Obóz został ewakuowany z terenu parafii ze względu na złe warunki pogodowe. Po poprawie warunków pogodowych organizator podjął decyzję o powrocie uczestników na miejsce obozu.

Obóz harcerski ze stałą infrastrukturą komunalną zorganizowany na terenie Harcerskiego Ośrodka Szkoleniowo-Wypoczynkowego w Toporni, Ruszkowice 5T; 26-422 Borkowice dla 95 uczestników. Organizatorem obozu był Harcerski Oddział PTTK w Mińsku Mazowieckim, ul. Kościelna 3;

05-300 Mińsk Mazowiecki.

W ramach akcji „Bezpieczne Wakacje 2025” każdy turnus kontrolowany był przez pracowników Higieny Dzieci i Młodzieży oraz prowadzone były działania z zakresu Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia PSSE w Przysusze. Działania edukacyjne prowadzone były wspólnie z Przedstawicielami Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Przysusze oraz Komendy Powiatowej Policji w Przysusze.

łącznie przeprowadzono 16 kontroli z zakresu Higieny Dzieci i Młodzieży oraz 15 wizytacji z zakresu Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia.

Żywnienie uczestników wypoczynku:

- 1) W obiektach hotelarskich – żywienie zapewnione było w miejscu zakwaterowania, uczestnikom wypoczynku zapewniono śniadanie, obiad i kolację, z posiłków korzystali wszyscy uczestnicy wypoczynku;
- 2) Na obozie harcerskim bez stałej infrastruktury posiłki przygotowywane były przez uczestników obozu, wszystkie osoby pracujące na kuchni posiadały aktualne orzeczenia do celów sanitarno-epidemiologicznych.
- 3) Na obozie harcerskim ze stałą infrastrukturą wyżywienie zapewniono w formie cateringu. Wszystkie obiekty zapewniające żywienie znajdują się pod bieżącym nadzorem PPIS w Przysusze. Chorób i zatruc pokarmowych wśród uczestników obozów nie odnotowano.

Podsumowanie

W roku 2025 kontrolą objęto 100% będących pod nadzorem placówek stałych i 100 % zgłoszonych placówek letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży. Stan sanitarno - higieniczny i techniczny obiektów stałych uległ nieznacznej poprawie. Organy prowadzące placówki przeprowadzają remonty obiektów w miarę posiadanych środków finansowych.

Placówki sezonowe nie budziły zastrzeżeń pod względem sanitarno-higienicznym. Na terenie powiatu przysuskiego nie stwierdzono placówek wypoczynku dla dzieci i młodzieży działających bez zgłoszenia do kuratorium oświaty.

Czystość bieżąca w kontrolowanych placówkach podczas prowadzonych kontroli była zachowana.

Współpraca z dyrekcjami placówek oraz innymi pionami PSSE w Przysusze w dalszym ciągu oceniana jest pozytywnie.

9. Oświata zdrowotna i promocja zdrowia

Działania oświatowo-zdrowotne prowadzone w 2025 roku na terenie powiatu przysuskiego wynikały z wytycznych Głównego Inspektoratu Sanitarnego, Narodowego Programu Zdrowia, Krajowego Programu Zapobiegania HIV i zwalczania AIDS, Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu oraz analizy sytuacji epidemiologicznej powiatu. Wiodącym celem w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia były działania informacyjno- edukacyjne mające na celu zwiększenie świadomości zdrowotnej wśród dzieci i młodzieży, rodziców oraz społeczności lokalnej poprzez realizację programów edukacyjnych.

Działania oświatowo-zdrowotne obejmowały:

- popularyzację zasad zdrowego stylu życia w zakresie poprawy sposobu żywienia ludności i jakości zdrowotnej żywności oraz zmniejszenie występowania nadwagi i otyłości poprzez upowszechnienie wiedzy o składzie i zawartości odżywczej produktów żywnościowych oraz znakowaniu żywności w celu umożliwienia konsumentom dokonania świadomego wyboru;
- propagowanie roli aktywności fizycznej dla organizmu człowieka;
- zapobieganie zagrożeniom związanym z paleniem tytoniu, używaniem narkotyków, ze szczególnym uwzględnieniem NPS (nowych substancji psychoaktywnych);
- zwiększenie skuteczności zapobiegania chorobom zakaźnym i niezakaźnym, w tym:
  - zapobieganie zakażeniom HIV/AIDS poprzez promowanie odpowiedzialnych postaw i unikania ryzykownych zachowań oraz pogłębianie wiedzy w oparciu o aktualne doniesienia w powyższym zakresie,
  - profilaktykę chorób występujących sezonowo,
  - profilaktykę zatruc pokarmowych,
  - profilaktykę chorób nowotworowych,
  - zapobieganie HCV, HBV i HAV,
  - profilaktykę wszawicy,
  - propagowanie zasad bezpieczeństwa podczas zimowego i letniego wypoczynku,
  - promocję szczepień ochronnych.

Odbiorcy powyższych treści to: dzieci uczęszczające do przedszkoli, uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych, ich rodzice/opiekunowie, nauczyciele, osoby organizujące i korzystające ze zorganizowanych form wypoczynku zimowego i letniego, pracownicy placówek służby zdrowia, pacjenci, osoby uczestniczące w inicjowanych przez PSSE wydarzeniach prozdrowotnych oraz internauci.

9.1. Realizacja programów edukacyjno-zdrowotnych:

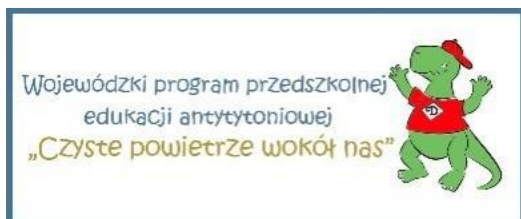
Ogólnopolski Program Edukacyjny „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”

Celem Ogólnopolskiego Programu Edukacyjnego „Skąd się biorą produkty ekologiczne?” jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. Program adresowany jest do dzieci w wieku 5–6 lat oraz ich rodziców. W roku szkolnym 2024/2025 działaniami programowymi zostało

objętych 249 dzieci i 146 rodziców z 8 placówek szkolnych. W ramach realizacji programu przekazano do placówek szkolnych informacje o programie wraz z materiałami edukacyjnymi oraz przeprowadzono 4 wizytacje oceniające realizację ww. programu w placówkach.

Wojewódzki Program Edukacji Antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”

Celem Wojewódzkiego Programu Edukacji Antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas” jest wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby palą przy nich papierosy oraz wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy.

Program adresowany jest do dzieci w wieku 5–6 lat oraz ich rodziców. W roku szkolnym 2024/2025 działaniami programowymi zostało objętych 71 dzieci z 2 placówek szkolnych.

Program Edukacji Antytytoniowej „Bieg po zdrowie”

Celem Programu Edukacji Antytytoniowej „Bieg po zdrowie” jest zwiększenie wiedzy na temat szkodliwości palenia tytoniu oraz zapobieganie lub opóźnienie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży. Program adresowany jest do uczniów klas IV szkół podstawowych oraz ich rodziców. W roku szkolnym 2024/2025 działaniami programowymi zostało objętych 38 uczniów z 2 szkół podstawowych.

Ogólnopolski Program Edukacyjny „Trzymaj Formę!”

Celem Ogólnopolskiego Programu Edukacyjnego „Trzymaj Formę!” jest kształtowanie prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety. Program adresowany jest do uczniów klas V–VIII szkół podstawowych oraz ich rodziców. W roku szkolnym 2024/2025 działaniami programowymi zostało objętych 1053 uczniów z 12 szkół podstawowych.

Program Edukacyjny „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”

Program edukacyjny z zakresu profilaktyki zakażeń HPV (wirus brodawczaka ludzkiego) i raka szyjki macicy.

Program oparty jest na następujących założeniach:

- stworzenie świadomości zagrożenia rakiem szyjki macicy i innych chorób wywoływanych zakażeniem wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) u młodych ludzi,

- problem raka szyjki macicy nie może być kwestią wstydlivą i unikaną,
- świadomość istnienia zagrożenia zakażeniem HPV i jego konsekwencji powinny być częścią rozmów wychowawczych, przygotowujących młodych ludzi do dorosłego życia,
- dostępne obecnie sposoby profilaktyki wtórnej (badania cytologiczne) i pierwotnej (szczepienia profilaktyczne) powinny być powszechnie znane, aby umożliwić ich optymalne zastosowanie,
- szkoły są miejscem, gdzie można dotrzeć do szerokiego grona młodych ludzi.

Program adresowany jest do uczniów szkół ponadpodstawowych. W roku szkolnym 2024/2025 działaniami programowymi zostało objętych 176 uczniów i 83 rodziców z 4 placówek szkolnych.

Ogólnopolski Program Edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?”

Wyjątkowość tego programu polega na nowoczesnym podejściu do profilaktyki uzależnień. W programie nie skupiono się na negatywnych skutkach zdrowotnych używania substancji psychoaktywnych ale na wartościach uznawanych przez młodych ludzi za ważne, takich jak miłość, rodzina, bezpieczeństwo, i o tym jak nadużywanie tych substancji może negatywnie

wpływać na te wartości. W programie nie chodzi o zwykłe zapobieganie używaniu substancji psychoaktywnych, ale ujęte w kontekście macierzyństwa i ojcostwa, gdyż w tym kontekście zachowania te mogą być bardzo szkodliwe (FAS, poronienia itp.). Celem programu jest ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie. Program adresowany jest do uczniów szkół ponadpodstawowych. W roku szkolnym 2024/2025 działaniami programowymi zostało objętych 374 uczniów z 4 placówek szkolnych.

Program profilaktyczny czerniaka „Znamię! Znam je?”

Celem programu „Znamię! Znam je” jest zwiększenie świadomości młodzieży na temat czerniaka, zachęcenie do regularnego badania skóry oraz przestrzegania podstawowych zasad ochrony przez czerniakiem. Program adresowany jest do uczniów szkół ponadpodstawowych. W roku szkolnym 2024/2025

działaniami programowymi zostało objętych 526 uczniów z 6 placówek szkolnych.

Program profilaktyczny „Podstępne WZW”

Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C, przekazanie wiedzy na temat ryzyka zakażeń HAV, HBV, HCV, uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki w tym zakresie, pobudzenie do refleksji nad odpowiedzialnością w zakresie własnych

zachowań zdrowotnych oraz kształtowanie postawy tolerancji i zrozumienia wobec osób zakażonych. W roku szkolnym 2024/2025 działaniami programowymi zostało objętych 94 uczniów z 3 placówek szkolnych.

Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS

Główne cele programu to ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, m.in. poprzez zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS, a także poprawa jakości życia i dostępu do opieki zdrowotnej dla osób żyjących z HIV/AIDS oraz ich bliskich poprzez promowanie i wspieranie działań organizacji pozarządowych i wolontariatu w zakresie profilaktyki zakażenia HIV, pomocy zakażonym i chorym na AIDS, promowanie projektów integracyjnych z chorymi. Program adresowany jest do uczniów szkół ponadpodstawowych. W roku szkolnym 2024/2025 działaniami programowymi zostało objętych 158 uczniów z 3 placówek szkolnych.

Program „Zdrowe Piersi są OK!”

Założenia programowe mają na celu pogłębienie wiedzy o czynnikach zwiększających ryzyko raka piersi oraz motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym i kształtowanie nawyków samobadania piersi. W roku szkolnym 2024/2025 działaniami programowymi zostało objętych 319 uczniów z 5 placówek szkolnych.

Program edukacyjny w zakresie zdrowego stylu życia #ŻyjDobrze

Ideą programu jest uświadomienie i przypomnienie, że mamy wpływ na nasze zdrowie, a wybory dokonywane każdego dnia warunkują jakość naszego życia. Epidemia koronawirusa SARS-CoV-2 pokazała skalę braku wiedzy w zakresie podstawowych zachowań prozdrowotnych, takich jak na przykład higiena rąk. Dlatego też w treściach programowych uwzględniona została fundamentalna wiedza w zakresie higieny, zdrowego żywienia, znaczenia

aktywności fizycznej i profilaktyki oraz poruszone zostały wybrane aspekty zdrowia psychicznego. Program adresowany jest do szkół podstawowych. W roku szkolnym 2024/2025 działaniami programowymi zostało objętych 803 uczniów z 7 placówek szkolnych.

Programy „Nie pal przy mnie, proszę” oraz „Znajdź właściwe rozwiązanie”

W szkolnych programach edukacyjnych: „Nie pal przy mnie, proszę”- kierowanym do uczniów klas I – III szkół podstawowych oraz „Znajdź właściwe rozwiązanie” - kierowanym do uczniów klas V – VIII szkół podstawowych celem było: zwiększenie wiedzy w zakresie szkodliwości dymu tytoniowego, kształtowanie umiejętności dbania o zdrowie własne i swoich bliskich oraz

kształtowanie postaw asertywnych związanych z unikaniem czynnego i biernego palenia tytoniu. W roku szkolnym 2024/2025 działaniami programowymi zostało objętych 97 uczniów z 2 placówek szkolnych.

Programy „**Chroń się przed kleszczami wszystkimi sposobami**” skierowany do placówek przedszkolnych i młodszych klas szkół podstawowych oraz „**Kleszcz mały czy duży nic dobrego nie wróży**” skierowany do dzieci ze starszych klas szkół podstawowych. W roku szkolnym 2024/2025 działaniami programowymi zostało objętych 106 uczniów z 2 placówek szkolnych.

9.2. Działania nieprogramowe

Aktywność pracowników Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia skupiała się także na realizacji działań określonych w Planach Zasadniczych Zadań na 2025r., kampaniach społecznych, pracy edukacyjno – informacyjnej podczas Akcji „Bezpieczne Ferie”, „Bezpieczne Wakacje”, udziale w obchodach Światowych i Ogólnopolskich Dni związanych z tematyką prozdrowotną.

W roku 2025 obchodzono:

- Światowy Dzień Zdrowia - 07.04.2025r.,
- Tydzień dla Serca – 17-24 kwietnia 2025r.
- Europejski Tydzień Szczepień – 27 kwietnia – 3 maja 2025r.,
- Światowy Dzień Wody – 22.03.2025 r.
- Światowy Dzień bez Tytoniu - 31.05.2025r.,
- Dni Walki z Rakiem - 04 – 24 czerwca 2025r.,
- Międzynarodowy Dzień Zapobiegania Narkomanii - 26.06.2025r.,
- Miesiąc Profilaktyki Raka Piersi - 01 - 31.10.2025r.,
- Listopad – miesiąc profilaktyki męskich nowotworów – 01– 30.11.2025
- Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach – 18.11.2025
- Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach – 18 – 24.11.2025
- Światowy Dzień Rzucania Palenia – 20.11.2025
- Światowy Dzień AIDS – 01.12.2025

Kampanie prozdrowotne w 2025 r.:

- Kampania EFSA „Wybieraj bezpieczną żywność” - celem inicjatywy jest niezmiennie wsparcie mieszkańców Europy w podejmowaniu świadomych wyborów dotyczących zakupu żywności. Dzięki kampanii konsumenci mają dostęp do praktycznych i przystępnych informacji przydatnych podczas kupowania i spożywania żywności – od pomocy przy czytaniu etykiet, przez informacje na temat istoty i zasadności stosowania suplementów diety, do wskazówek na temat przygotowania i przechowywania produktów spożywczych.

- Ogólnopolska kampania informacyjno-edukacyjna „Jesień bez infekcji” (kampania trwa od 09.09.2025 r.) – Celem kampanii jest promocja szczepień ochronnych wśród osób najbardziej narażonych na powikłania – seniorów, kobiet w ciąży, a także ogółu społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem pracowników i pracodawców.

W związku z kampanią przeprowadziliśmy 4 prelekcje edukacyjne w Dziennych Domach Senior + w Odrzywole, Komorowie, Ruskim Brodzie oraz Borkowicach. Głównym celem spotkań była promocja darmowych szczepień ochronnych dla seniorów 65+ tj. szczepienie przeciwko grypie, covid-19, półpaścowi, pneumokokom oraz RSV.

- Ogólnopolska kampania społeczna „Zwykły” kaszel czy objaw gruźlicy? Sprawdź! (akcja trwa od 26.09.2025 r. do 30.11.2025 r.) - jej celem jest zwiększenie świadomości społecznej na temat gruźlicy – choroby, która mimo postępu medycyny wciąż stanowi istotne zagrożenie zdrowia publicznego. Działania kampanijne mają również na celu obalenie mitów i stereotypów związanych z gruźlicą oraz promowanie profilaktyki i wczesnej diagnostyki. Przekaz kampanii kierowany jest do: kobiet, pracujących mężczyzn i osób w wieku senioralnym.

- Program bezpłatnych szczepień przeciw HPV w szkołach – szczepienie przeciw HPV bezpłatne dla dzieci i młodzieży po ukończeniu 9.r.ż do ukończenia 14.r.ż.

- Promocja Narodowego Portalu Onkologicznego jako rzetelnego źródła informacji,

- Światowy Dzień bez Tytoniu 31 maja 2025 r. E-papierosy to manipulacja - Tegoroczne hasło kampanii WHO brzmiało: „Zdemaskować atrakcyjność: ujawnienie taktyk przemysłu tytoniowego i nikotynowego”. Kampania koncentruje się na ujawnieniu strategii stosowanych przez przemysł tytoniowy i nikotynowy w celu uczynienia swoich szkodliwych produktów atrakcyjnymi, szczególnie dla dzieci i młodzieży.

- Kampania PlantHealth4Life - kampania społeczna zwracającą uwagę na szczególnie związek między zdrowiem roślin, a naszym codziennym życiem.

Działania edukacyjno-informacyjne w 2025 r.:

Stoiska edukacyjno-informacyjne:

- 65. Dni Kolbergowskie w Przysusze,
- Dożynki Powiatowo-Gminne w Potworowie,
- Szkolny Dzień Dziecka w PSP im. Jana Kochanowskiego w Wieniawie,
- 3 stoiska edukacyjne w ramach promocji nowego przedmiotu pn. Edukacja Zdrowotna (PSP w Wieniawie, ZS nr 1 im. Jana Pawła II w Przysusze, ZS nr 2 im. Ludwika Skowry w Przysusze)
- X Przysuski Bieg po zdrowie (12.10.2025 r.).

Prelekcje edukacyjne:

- 15 prelekcji w ramach Bezpiecznych Ferii 2025 w szkołach i przedszkolach,
- 4 prelekcje nt. znaczenia zdrowego odżywiania dla prawidłowego rozwoju młodego człowieka,
- 3 prelekcje w ramach „Światowego Dnia bez Tytoniu oraz profilaktyki uzależnień (PSP w Odrzywole, ZS nr 1 im. Jana Pawła II w Przysusze, ZPRS w Goździkowie),
- 19 prelekcji edukacyjnych w ramach Akcji „Bezpieczne Wakacje” (dzieci w wieku przedszkolnym, uczniowie szkół podstawowych, wychowankowie MOW, dzieci i młodzież przebywająca na obozach/koloniach) – działania wspólnie z Przedstawicielem Komendy Powiatowej Policji w Przysusze oraz Przedstawicielem Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Przysusze,
- prelekcja nt. profilaktyki uzależnień oraz zdrowego żywienia seniorów (Stowarzyszenie „Razem dla Skrzyńska”) – działania wspólne z Przedstawicielem KPP w Przysusze,
- prelekcja nt. higieny jamy ustnej (Samorządowe Przedszkole nr 1 w Przysusze),
- 4 prelekcje nt. znaczenia szczepień ochronnych dla seniorów w ramach kampanii „Jesień bez infekcji” (Dzienny Dom Senior + w Odrzywole, Komorowie, Ruskim Brodzie i Borkowicach) – prelekcje prowadzono w dniach 01.10.2025 , 03.10.2025 r.
- 6 warsztatów profilaktycznych „Samobadanie piersi” z wykorzystaniem fantomu piersi,
- 1 pogadanka w szkole podstawowej nt. oszczędzania wody,
- 2 prelekcje z okazji Światowego Dnia rzucania Palenia skierowane do uczniów szkoły podstawowej oraz wychowanków MOW.

Inne działania oświatowo-zdrowotne podejmowane w 2025 r.:

- Organizacja Dni Otwartych w PSSE w Przysusze (07.04.2025 r.) – oferowaliśmy:
- film edukacyjny „Jak dbać o higienę”,
- eksperyment edukacyjny obrazujący konieczność stosowania mydła podczas higieny rąk,
- wykłady nt. zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- prelekcja nt. „Bezpieczeństwa zdrowotnego żywności”,
- omówienie liczby zachorowań i zapaadalność na wybrane choroby zakaźne w powiecie przysuskim w roku 2024 w porównaniu z rokiem 2023,
- spacer po siedzibie PSSE w Przysusze,
- omówienie etykiety produktów kosmetycznych,
- prezentacja nt. „Warunków sanitarno-higienicznych w zakładach fryzjerskich”,
- warsztaty profilaktyczne z alkoholami i narkotykami,
- omówienie techniki samobadania piersi,
- stoisko edukacyjno-informacyjne.

 Dni Otwarte Państwowej Inspekcji Sanitarnej
BEZPIECZEŃSTWO ZDROWOTNE – WSPÓLNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ

ZAPRASZAMY
 na
Dzień Otwarty
Państwowej Inspekcji Sanitarnej
 z okazji obchodów Światowego Dnia Zdrowia

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
w Przysusze
ul. Szkolna 7; 26-400 Przysucha
7 kwietnia 2025 r. | 10:00 - 14:00

Program ramowy:
 1. Struktura, cele i zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej.
 2. Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w obszarach:

- promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej,
- prowadzenia nadzoru nad chorobami zakaźnymi,
- bezpieczeństwa zdrowotnego człowieka w środowisku,
- prowadzenia nadzoru nad chemikaliami,
- bezpieczeństwa zdrowotnego żywności.

Szczegółowe informacje pod numerem telefonu:
48 675 24 22

MONITORUJEMY • ANALIZUJEMY • REAGUJEMY • EDUKUJEMY

Organizacja 32 Festiwalu Piosenki o Zdrowiu (07.05.2025r.) – etap powiatowy, który miał na celu:

- zainteresowanie dzieci, młodzież i ich opiekunów szeroko pojętą tematyką zdrowia,
- zainspirowanie uczestników do poszukiwania treści prozdrowotnych i nowych form wyrazu,
- zaktywizowanie środowisk szkolnych w zakresie działań prozdrowotnych.

Laureatami 32 Festiwalu Piosenki o Zdrowiu w 1 kategorii wiekowej (przedszkola) zostały dzieci z Przedszkola św. Rodziny w Przysusze.

Laureatami 2 kategorii wiekowej (szkoły podstawowe kl. I-V) zostali uczniowie Publicznej Szkoły Podstawowej w Bielinach.

W 3 kategorii wiekowej (szkoły podstawowe kl. VI-VIII) wygrali uczniowie Publicznej Szkoły Podstawowej Nr 1 w Przysusze.

Zwycięzcy etapu powiatowego 2 i 3 kategorii wiekowej reprezentowali nas podczas Finału Wojewódzkiego Festiwalu Piosenki o Zdrowiu. Finał odbył się 05.06.2025r. w Centrum Kultury i Sztuki w Siedlcach. Organizatorem Finału Wojewódzkiego Festiwalu Piosenki o Zdrowiu był Mazowiecki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny oraz Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Siedlcach.

Wydarzenie zostało objęte honorowym patronatem Wojewody Mazowieckiego Mariusza Frankowskiego oraz Marszałka Województwa Mazowieckiego Adama Struzika.

Laureatami XXXII Festiwalu Piosenki o Zdrowiu 2025 – etap wojewódzki zostali:

Kategoria szkoły podstawowe klasy I-V

I miejsce: SP nr 2 im. Marii Konopnickiej w Sochaczewie

II miejsce: Szkoła Podstawowa im. Pomnik Wdzięczności w Zakroczymiu /powiat nowodworski/

III miejsce: Szkoła Podstawowa w Sewerynowie /powiat węgrowski/

wyróżnienie PPIS w Siedlcach: Szkoła Podstawowa nr 2 im. Jana Kochanowskiego w Makowie Mazowieckim /powiat makowski/

wyróżnienie Mazowieckiego Kuratora Oświaty: Zespół Szkół nr 1 im. Szarych Szeregów w Łaskarzewie /powiat garwoliński/

Kategoria szkoły podstawowe klasy VI-VIII

I miejsce: Szkoła Podstawowa nr 2 im. Henryka Sienkiewicza w Przasnyszu /powiat przasnyski/

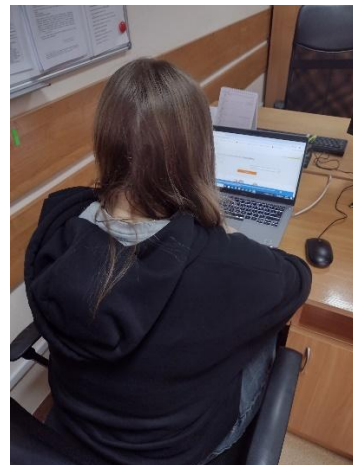
II miejsce: Szkoła Podstawowa nr 11 im. Jana Pawła II w Siedlcach

III miejsce: Szkoła Podstawowa im. Jana Adama Maklakiewicza w Mszczonowie /powiat żyrardowski/

wyróżnienie PPIS w Siedlcach: Publiczna Szkoła Podstawowa w Miastkowie Kościelnym /powiat garwoliński/

wyróżnienie Mazowieckiego Kuratora Oświaty: Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi w Warce /powiat grójecki/.

- Konkurs „Trzymaj Formę!” – konkurs wiedzy o zdrowym stylu życia organizowany przez Główny Inspektorat Sanitarny, Polską Federację Producentów Żywności Związek Pracodawców oraz Wojewódzkie Stacje Sanitarно-Epidemiologiczne. W 2025 r. uczniowie z PSP w Skrzyńsku oraz PSP w Potworowie wygrali etap szkolny konkursu i w siedzibie PSSE w Przysusze przystąpili do etapu powiatowego – na tym etapie zakończyli swoje zmagania.

- **Organizacja I Powiatowego Konkursu Wiedzy o HIV/AIDS** – konkurs skierowany był do uczniów szkół ponadpodstawowych oraz wychowanków MOW. Głównym celem wydarzenia było promowanie zdrowego stylu życia wolnego od ryzykownych zachowań oraz szerzenie wśród młodzieży wiedzy z zakresu profilaktyki HIV i AIDS. Patronat honorowy nad konkursem objęli: Marszałek Województwa Mazowieckiego oraz Starosta Przysuski.

Konkurs składał się z 2 etapów:

- I etap – napisanie testu wiedzy – 1 grudnia 2025
- II etap – rozstrzygnięcie konkursu – 12 grudnia 2025.

Do zmagañ konkursowych zgłosiło się 42 uczestników.

Laureatami zostały:

I miejsce - Julia Kopytowska - Zespół Szkół nr 1 im. Jana Pawła II w Przysusze

II miejsce - Alicja Michalska - Liceum Ogólnokształcące Kadetów Rzeczypospolitej Polskiej w Lipinach

III miejsce - Małgorzata Bętkowska - Zespół Szkół nr 1 im. Jana Pawła II w Przysusze

Komisja Konkursowa przyznała również wyróżnienia dla:

Mai Kleban – Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Rusinowie Koneckim

Kingi Miniewicz - Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Kolonii Ossa

I POWIATOWY KONKURS WIEDZY

Artykuły zamieszczane w Informatorze Samorządowym Ziemia Przysuska:

- Artykuł „Ogólnopolski Dzień Walki z Depresją”,
- Artykuł „Europejski Tydzień Szczepień”,
- Artykuł „Festiwal Piosenki o Zdrowiu 2025”,
- Artykuł „Jesień bez infekcji”,
- Artykuł „Profilaktyka Raka Piersi”,
- Artykuł „Światowy Dzień Rzucania Palenia”,
- Ulotka „Bezpieczne Wakacje 2025”.

Podsumowanie/Wnioski

W 2025 r. OZiPZ monitorowała skuteczność i jakość inicjowanych programów zgodnie z obowiązującą procedurą kontroli (PT/PZ/01). Łącznie przeprowadzono 59 wizytacji (56 wizytacji w 2024 r.).

Podjęmowane działania adresowane były głównie do dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo – wychowawczych oraz do społeczności lokalnej. W 2025 roku realizacja programów i przedsięwzięć przebiegała zgodnie z założeniami. W ramach nadzoru nad placówkami na rok 2025 zaplanowano 42 wizytacje, łącznie przeprowadzono 59 wizytacji, podczas których oceniono programy edukacyjno-zdrowotne: „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”, „Czyste Powietrze wokół nas”, „Bieg po zdrowie”, „Trzymaj Formę!”, „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”, „Znamię! Znam je?” i „ARS, czyli jak dbać o miłość?”, „Zdrowe Piersi są OK!, #ŻyjDobrze, „Podstępne WZW”. Ponadnormatywne wykonanie planu wizytacji wynikało z przeprowadzonych diagnoz przedsięwzięć prozdrowotnych podczas wypoczynku dzieci i młodzieży. Placówki sezonowe nie zostały wpisane w plan wizytacji na 2025 rok. Przez cały rok realizowano interwencje programowe, nieprogramowe, inicjowano szereg spotkań edukacyjnych, organizowano stoiska edukacyjno-informacyjne, tworzone ekspozycje wizualne, artykuły edukacyjno-informacyjne zamieszczane w Informatorze Samorządowym Ziemia Przysuska, publikowano i udostępniano posty edukacyjno-informacyjne na portalu społecznościowym Facebook PSSE Przysucha i na stronie internetowej.

Zainicjowane przez Oświatę Zdrowotną i Promocję Zdrowia działania prozdrowotne zakończone były szczegółowymi sprawozdaniami. Zmonitorowane efekty uzyskane w edukacji pokazały, że zainteresowanie udziałem w zorganizowanych formach pracy profilaktycznej było zgodne z zakładanym. Kreatywność przedszkolnych i szkolnych realizatorów zajęć skoncentrowana na rozbudzaniu odpowiedzialności za zdrowie uczniów była satysfakcjonująca. Należy uznać, że proponowane interwencje programowe, a także działania akcyjne stanowiły ważny element w pomnażaniu potencjału zdrowotnego.

W roku 2025 roku podstawą do podejmowania zadań przez pracowników oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia PSSE w Przysusze, były zasadnicze zamierzenia, które uwzględniały główny kierunek działania. Wszystkie podejmowane działania oświatowo-zdrowotne miały na celu promowanie zdrowego stylu życia oraz środowiskowych i indywidualnych czynników sprzyjających zdrowiu wśród mieszkańców powiatu przysuskiego

10. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Przysusze podejmuje działania związane z opiniowaniem i uzgadnianiem - pod względem zapewnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych - dokumentów planistycznych, warunków realizacji przedsięwzięć, dokumentacji projektowej inwestycji. Uczestniczy również w procesie dopuszczania do użytkowania obiektów budowlanych.

Działania te mają na celu egzekwowanie odpowiednich warunków zabudowy terenów przeznaczonych pod planowane inwestycje oraz zapewnienie właściwych standardów higienicznych i zdrowotnych na każdym etapie realizacji przedsięwzięć – od projektowania, przez budowę, aż po odbioru inwestycji. Kluczowym celem jest wyeliminowanie zagrożeń dla zdrowia i życia ludzi.

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny odgrywa istotną rolę w ochronie zdrowia publicznego, sprawując nadzór nad projektowaniem przestrzeni, obiektów budowlanych oraz higieną środowiska.

W 2025 r. do PSSE w Przysusze wpłynęło ogółem 981 różnego rodzaju wniosków, spraw i podań, w efekcie czego wydano 40 opinii oraz przeprowadzono 17 kontroli. Na podstawie oględzin obiektów oraz analizy okazanej dokumentacji wydano:

- 18 opinii w formie stanowiska w sprawie zgodności wykonanego obiektu z dokumentacją projektową. W toku prowadzonych czynności nie zgłoszono sprzeciwu w sprawie przekazania obiektów do użytkowania;
- 15 stanowisk w przypadku, gdy po otrzymaniu zgłoszenia dotyczącego zakończenia robót nie zgłoszono sprzeciwu lub uwag w sprawie przystąpienia do użytkowania obiektów budowlanych, stosując zapis art. 56 ust. 2 ustawy Prawo budowlane (niezajęcie stanowiska w terminie 14 dni od daty otrzymania zawiadomienia);
- 63 postanowienia, które dotyczyły uzgodnień projektów decyzji w sprawie ustalenia warunków zabudowy oraz projektów decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego;
- 25 decyzji finansowych, za czynności wykonywane przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Dodatkowo dla 835 uzgodnień, zastosowano zapis art. 53 ust. 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu przestrzennym, nie zajmując stanowiska w terminie 2 tygodni od dnia doręczenia wystąpienia o uzgodnienie.

Tabela 1. Ilość zajętych stanowisk w poszczególnych zakresach tematycznych w roku 2025 z odniesieniem do roku poprzedniego.

L.p.	Zakres tematyczny	Ilość spraw w roku 2024	Ilość spraw w roku 2025 (okres sprawozdawczy)
1	Zajęcie stanowiska w zakresie uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko	6	2
2	Wydawanie opinii o projektach studium i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i planów ogólnych	3	3
3	Wydawanie opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko	15	8
4	Wydawanie opinii przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	2	2
5	Uzgodnienia dokumentacji projektowej w zakresie warunków higienicznych i zdrowotnych	11	7
6	Zajmowanie stanowiska w sprawie dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych	37	33
7	Przeprowadzone kontrole i wizje lokalne	24	17
8	Zajęcie stanowiska w zakresie uzgodnienia decyzji w sprawie ustalenia warunków zabudowy oraz decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego	360	898
9	Wydawanie decyzji płatniczych za czynności wykonywane w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego	30	25

W 2025 roku w porównaniu do roku ubiegłego nastąpił wzrost liczby zajętych stanowisk w zakresie uzgodnienia decyzji w sprawie ustalenia warunków zabudowy oraz decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, zaś spadek w przypadku uzgadnianej dokumentacji projektowej oraz liczby wydawanych opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Na wniosek gmin i prywatnych inwestorów opiniowano rozwiązania projektowe dla nowopowstających i modernizowanych obiektów o różnym przeznaczeniu np. SUW, oczyszczalni ścieków, itd.

Nowe inwestycje realizowane przez gminy i inwestorów prywatnych są wykonywane na podstawie projektów budowlanych i technologicznych, posiadających uzgodnienia w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych. Ponadto są one wykonywane w coraz wyższym standardzie, co podwyższa komfort życia mieszkańców, klientów lokali usługowych, pacjentów podmiotów leczniczych czy pracowników.

W 2025 r. uruchomiono nowe inwestycje m.in.:

- a) sieci wodociągowe i kanalizacyjne:
  - odcinek sieci wodociągowej w miejscowości Klwów,
  - 2 odcinki sieci wodociągowej w miejscowości Brogowa,
  - Stację Uzdatniania Wody w miejscowości Rozwady,
  - przepompownie ścieków w ramach budowy sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Klwów, Głuszyna i Kłudno,
- b) obiekty użyteczności publicznej:
  - Budynek Sądu Rejonowego i Budynek Prokuratury Rejonowej w Przysusze,
  - Świetlicę wiejską w miejscowości Bąków Kolonia,
- c) obiekty związane z produkcją żywności:
  - Budynek produkcyjny w miejscowości Stanisławów,
  - Zakład przetwórstwa produktów pochodzenia zwierzęcego w miejscowości Wydrzyn.

Działania komórki zapobiegawczego nadzoru sanitarnego związane były z całym procesem inwestycyjnym, celem ich było zapobieganie nieprawidłowościom higienicznosanitarnym zarówno na etapie projektowania jak i realizacji inwestycji. Mając na uwadze wydane opinie i prowadzone działania w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w roku 2025 należy stwierdzić, że stan sanitarny powiatu przysuskiego ulega poprawie.

Rok 2025 był okresem intensywnej pracy, w szczególności w zakresie uzgodnień planistycznych. Skuteczne wykorzystanie instrumentu „milczącej zgody” pozwoliło na sprawne procedowanie spraw powtarzalnych (mieszkalnictwo), przy jednoczesnym skoncentrowaniu zasobów kontrolnych na obiektach o wysokim znaczeniu społecznym i gospodarczym.